

**DE VERDRAAGZAAMHEID VAN JOB
EN HET EINDE DES HEEREN**

ZEVEN PREKEN UIT HET BOEK JOB

door

DS. A. HOFMAN

1912 – 1990

Predikant van de Gereformeerde Gemeenten

HOEKMAN'S BOEKHANDEL EN UITGEVERIJ — GOES

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

INHOUD

1. Job de knecht des Heeren. Job 1: 8 t/m 12
En de Heere zeide tot de satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad.
Toen antwoordde de satan de Heere, en zeide: Is het om niet, dat Job God vreest? Hebt Gij niet een betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft rondom? Het werk Zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is in menigte uitgebroken in den lande. Maar toch strek nu Uw hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen?
En de Heere zeide tot de satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit. En de satan ging uit van het aangezicht des Heeren.

2. De zware beproeving van de knecht des Heeren. Job 1: 20 t/m 22
Toen stond Job op, en scheurde zijn mantel, en schoor zijn hoofd en viel op de aarde, en boog zich neder;
En hij zeide: Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen, en naakt zal ik daarheen wederkeren. De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd!
In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe.

3. De nederlaag van de vorst der duisternis. Jona 2: 9, 10
Toen zeide zijn huisvrouw tot hem: Houdt gij nog vast aan uw oprechtheid? Zegen God, en sterf.
Maar hij zeide tot haar: Gij spreekt als één der zottinnen spreekt; ja, zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet ontvangen? In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet.

4. Het wenend oog van Job. Job 16: 20
Doch mijn oog druipt tot God.

5. De roemtaal van Job in zijn Pleitbezorger en Pleitbeslechter. Job 19:25 -27
Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot.

6. Een onwetende Job. Job 42: 4 t/m 6
Hoor toch, en ik zal u sterken; ik zal U vragen, en onderricht Gij mij.
Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog.
Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as.

7. Het werk des Heeren aan Job
En de Heere wendde de gevangenis van Job, toen hij gebeden had voor zijn vrienden; en de Heere vermeerderde al hetgeen Job gehad had tot dubbel zoveel.

1. JOB DE KNECHT DES HEEREN

Lezen: Job 1: 1-12

Zingen: Psalm 17: 2

Zingen: Psalm 26: 1, 2 en 3

Zingen: Psalm 103: 5 en 9

Zingen: Psalm 138: 3

Voorafpraak

Geliefden,

Psalm 17 is een gebed van David. De man naar Gods hart bidt in deze Psalm om bewaring en bescherming tegen zijn vervolgers. David weet dat zijn onschuld en oprechtheid bij God bekend is. De vijanden, die hem vervolgen en haten met een wrevelige haat, doen dat zonder oorzaak. In het eerste vers zegt hij: "Heere, hoor de gerechtigheid, merk op mijn geschrei, neem ter ore mijn gebed, met onbedrieglijke lippen gesproken." De koning van Israël weet dat hij, wat zijn persoon betreft, voor God niet kan bestaan.

Ook voor hem geldt wat voor alle mensen geldt en wat de dichter van Psalm 130 zegt: "Zo Gij, Heere, de ongerechtigheid gadeslaat; Heere, wie zal bestaan?" Ongerechtigde dingen hebben de overhand over ons, d.w.z. deze ongerechtigde dingen zijn sterker dan wij. Onze goede werken kunnen onze gerechtigheid voor God niet zijn. De van God afgevalen zondaar is alleen in Christus rechtvaardig voor God. David had daar iets van in zijn leven ervaren. Hij spreekt dan ook hier niet over de gerechtigheid wat zijn persoon betreft, maar over zijn zaakgerechtigheid. De zaak des konings was een goede zaak. De dichter geeft dit als volgt weer:

*'t Behaag' U, Heer', naar mijn gebed,
Geschrei en goede zaak te horen;
'k Vermoei met geen bedrog Uw oren;
Dat heeft mijn lippen niet besmet.*

De Heere wist wat in het hart van Zijn knecht woonde. David kon de Heere als Getuige aanroepen. Dat is iets wat de huichelaar nooit zal kunnen. Van de huichelaren en goddelozen zegt David in een andere Psalm: "De woorden zijns monds zijn onrecht en bedrog; hij laat na te verstaan tot weldoen. Hij bedenkt onrecht op zijn leger; hij stelt zich op een weg, die niet goed is; het kwaad verwerpt hij niet."

Maar bij David sprak de mond steeds de taal van het hart. De man naar Gods hart wist dat hij God niet bedriegen kon. Hij kon met zijn zaken bij God komen. Hoe gelukkig is het volk, dat zijn bekommernis op de Heere mag werpen. Er kunnen omstandigheden zijn, dat het leed hen diep terneder buigt. Er kunnen tijden in hun leven zijn, dat ze onder hoon en laster door moeten. Het kan gebeuren, dat zij van dingen beticht worden die niet waar zijn. Welk een voorrecht is het dan om met alle zorg bij God te mogen en te kunnen komen.

De koninklijke dichter zegt daarvan: "Werp uw zorg op de Heere, en Hij zal u onderhouden; Hij zal in eeuwigheid niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele." David vervolgt in Psalm 17: "Laat mijn recht van voor Uw aangezicht uitgaan, laat Uw ogen de billijkheden aanschouwen." Het recht, waarover de man naar Gods hart spreekt, is zijn onschuld, en de onschuld des konings is bij de Heere volkomen bekend. De billijkheden zijn de rechte of billijke zaken die door de vijanden voor onrecht worden gehouden, maar waar de Heere van weet dat zij recht zijn. De koning is er zo zeker

van, dat hij vervolgt: "Gij hebt mijn hart geproefd, des nachts bezocht, Gij hebt mij getoetst, gij vindt niets; hetgeen ik gedacht heb, overtreedt mijn mond niet."

De tijd is voor David gekomen, dat de Heere zijn recht in het heldere middaglicht heeft gesteld. "O, ontsteek u dan niet over de boosdoeners; benijd hen niet, die onrecht doen. Zwijg de Heere, en verbeid Hem; ontsteek u niet over degene, wiens weg voorspoedig is; over een man, die listige aanslagen uitvoert."

"Zalig is de man, die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft degenen, die Hem liefhebben."

Duidelijk zien wij dit in het leven van Job, de knecht des Heeren, waarbij wij nu met de hulp des Heeren hopen stil te staan.

Onze tekst vindt u in het boek Job, het eerste hoofdstuk, de verzen 8 t/m 12:

En de Heere zeide tot de satan: Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad.

Toen antwoordde de satan de Heere, en zeide: Is het om niet, dat Job God vreest?

Hebt Gij niet een betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft rondom? Het werk Zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is in menigte uitgebroken in den lande. Maar toch strek nu Uw hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen?

En de Heere zeide tot de satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit. En de satan ging uit van het aangezicht des Heeren.

Het gaat in deze tekstwoorden over: Job *de knecht des Heeren*.

Letten we op:

1. Hetgeen de Heere van Zijn knecht zegt;
2. Wat satan van des Heeren knecht zegt;
3. Wat de Heere met Zijn knecht voorheeft.

1. Hetgeen de Heere van Zijn knecht zegt

Wat de Heere van David zegt, zegt Hij ook van Job. David was de man naar Gods hart en de knecht des Heeren. Ook Job was Gods knecht en eveneens een man naar Gods hart. Hij was een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad.

Sommigen zeggen, dat Job geen historisch persoon is geweest. Wat zullen we hier op antwoorden? In de tijd, waarin we leven, zijn er ook die zeggen, dat Adam geen historisch persoon is geweest. Maar als het bestaan van Adam wordt ontkend, komt alles op losse schroeven te staan. Een oude schrijver heeft eens gezegd:

*Wie Adam goed kan preken,
Zal met veel lof van Jezus spreken.*

Dat Job een historisch persoon is geweest, blijkt o.a. uit hetgeen de Heere Zelf tot Ezechiël zegt. We lezen in Ezechiël 14: 14: "Ofschoon deze drie mannen, Noach, Daniël en Job, in het midden deszelfen waren, zij zouden door hun gerechtigheid alleen hun ziel bevrijden, spreekt de Heere HEERE."

In deze tekst noemt de Heere Job in één adem met Noach en Daniël. Deze drie mannen waren rechtvaardige mannen en voorname bidders. Als Job dan geen historisch persoon is geweest, waren Noach en Daniël dan ook geen historische personen?

Verder lezen we, dat de apostel Jakobus Job tot een voorbeeld van verdraagzaamheid

stelt. Jakobus zegt in het vijfde hoofdstuk, het elfde vers: "Ziet, wij houden hen gelukzalig die verdragen; gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer."

Veel Godgeleerden geloven, dat Job geleefd heeft in de tijd van de aartsvaders. In ieder geval is Job een herdersvorst geweest van Semitische stam. We weten van hem dat hij niet alleen bekend was met de enige ware God, maar dat hij ook die enige ware God vreesde.

Het hoofdthema van het boek Job is, dat de Heilige Geest antwoord geeft op de vraag van satan of er werkelijk oprechte mensen zijn. Het gaat in het boek Job over het krachtige werk Gods in een van nature verloren zondaar. Het boek Job is dus geen verdichtsel, maar het is wel een dichterlijk boek.

Job heeft werkelijk bestaan, alsook zijn vrienden. Ook de duivel bestaat, al zijn er velen die niet aan het bestaan van God en van duivelen geloven. Het interesseert satan niets, dat u niet aan zijn bestaan gelooft, als u zijn werken maar doet. De werken des duivels zijn openbaar. Hij is een mensenmoorder van den beginne en is in de waarheid niet staande gebleven. De duivel zondigt van den beginne.

Onze Catechismus leert ons, dat liegen en bedriegen eigen werken des duivels zijn. De Heere Jezus zegt: "Want geen waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zo spreekt hij uit zijn eigen; want hij is een leugenaar, en de vader derzelfde leugen."

We lezen van Job, dat hij rijker was dan al die van het oosten. In de oudheid berekende men de rijkdom van iemand naar het getal van zijn trek- en lastvee. Job was rijk aan aardse bezittingen en toch godvrezend. De rijkdom vormde voor hem geen hinderpaal op de smalle weg des levens. Dit is helaas wel het geval met vele rijken. De rijke man uit de gelijkenis, die de Heere Jezus sprak, is niet verloren gegaan omdat hij rijk was, maar hij ging verloren omdat hij zijn betrouwen op zijn goed stelde.

De dichter van Psalm 49 zegt: "Aangaande degenen, die op hun goed vertrouwen; en op de veelheid huns rijkdoms roemen; niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven."

De rijke man heeft zijn ogen opengeslagen, zijnde in de pijn. Hij beriep zich in de hel op zijn vleselijke afstamming; hij behoorde tot het zaad van Abraham. Dat het ons tot waarschuwing zij, dat een leven op de uiterlijke erve des verbonds ons niet zalig maakt.

De zaligheid is alleen in Hem, Die van God de Vader daartoe is verordineerd en aangesteld. Het is des Vaders welbehagen geweest, dat al de volheid der Godheid lichamenlijk in Christus wonen zou.

Job was niet alleen rijk, maar hij was ook priester in zijn gezin. Het werk van de priester was offeren en bidden. We lezen van Job, dat hij brandofferen offerde naar het getal van zijn kinderen. Job bad als een echte godvrezende vader voor zijn kinderen en hij bad later ook voor zijn vrienden. Job heeft dus geleefd voordat de Heere het priesterschap instelde.

Van Melchizédek weten wij, dat hij een priester des Allerhoogsten Gods was en dat hij leefde in Abrahams tijd. Dus dan is het zeer wel mogelijk, dat de godgeleerden gelijk hebben als ze zeggen te geloven, dat Job ook in die tijd heeft geleefd.

We lezen verder in het zesde vers: "Er was nu een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor de Heere te stellen, dat de satan ook in het midden van hen kwam." De engelen worden hier en ook in Job 38 "kinderen Gods" genoemd. Van de schepping der engelen lezen we niet; we lezen wel, dat ze er waren toen de mens van God afviel. Satan is een gevallen engel, en hij bracht ook de mens ten val.

Na de val plaatste de Heere aan de ingang van de hof van Eden een cherub met een vlamtig lemmer eens uitgetrokken zwaards, dat zich omkeerde om te bewaren de weg van de boom des levens.

De engelen, die staande gebleven zijn, stellen zich gedurig voor God om rekening en verantwoording af te leggen en ook om nieuwe opdrachten in ontvangst te nemen. De reine engelen dienen God en passen vaardig op het woord van Zijn mond.

De satan kwam ook in het midden van hen. De vraag rijst wat het hoofd der helse slaven in zo'n heilig en verheven gezelschap doet. Komt hij ook om rekening en verantwoording af te leggen? Komt hij ook om nieuwe opdrachten in ontvangst te nemen?

Ons antwoord is, dat de duivel niet kan doen wat hij wil. Satan staat onder de Godsregering, ook de duivel moet verantwoording van zijn daden voor God afleggen. Hij krijgt echter van de Heere geen bepaalde opdrachten; wat hij doet, dat doet hij onder Gods toelating.

In het zevende vers lezen wij: "Toen zeide de Heere tot de satan: Van waar komt gij? En de satan antwoordde de Heere, en zeide: Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen."

De duivel doorwandelt de aarde om de mensen tot zondigen aan te zetten. Satan wil, o mens, dat u zondigt. Als hier of daar geen gelegenheid is om te zondigen, dan zorgt de duivel er voor dat die gelegenheid er komt. Satan doorwandelt de aarde en doet zijn werk in de wereld van ontucht, diefstal, moord, bankroof en geweldpleging. De duivel verricht ook zijn werk op het terrein van de godsdienst. Het interesseert satan niet of u aan godsdienst doet als u God maar niet vreest. Satan verstrikt de wettische mens in zijn eigengerechtigheid. Hij is voor de zulken een strik te Mizpa en een uitgespannen net op Thabor, zie Hoséa 5. De duivel vleit de vrome mens met zijn schijnvroomheid. Kortom, hij trekt om en doorwandelt de aarde. Hij geeft nauwlettend acht of de wereld wel achter zijn wagen loopt en lef de vrome wereld dit wel doet op een vrome wijze. Satan is bijzonder actief als hij denkt hier of daar het werk Gods te kunnen verstoren. Als de Heere Zijn kerk bouwt, slaat de duivel zijn kapel er naast. Overal waar hij kans ziet, zaait hij tweedracht.

In onze tijd is de scheurduivel wel bijzonder actief. Het schijnt wel, dat er nog niet genoeg kerkgenootschappen zijn, en ook niet genoeg politieke partijen. Eendracht maakt macht, maar tweedracht verzwakt, zo luidt een zeker spreekwoord. Sommigen zeggen: "Eendracht mag nooit gaan ten koste van de waarheid." Dit is ook waar; maar helaas zijn er velen die denken, dat zij de wijsheid en waarheid in pacht hebben. Satan is daarvan op de hoogte en hij zal als een rechtzinnige duivel proberen er zijn onrechtzinnige klauw tussen te krijgen.

Tijdens dat omtrekken op de aarde verzamelt hij stof om te kunnen honen en te lasteren. Als hij dan ter verantwoording voor God geroepen wordt, kan hij zijn grootste Vijand in Zijn heilig aangezicht vliegen en Zijn volk bij Hem verklagen. Hij kan dan zeggen: "Zijn dat Uw knechten, die bezig zijn met kerkjes te stichten en elkaar op deze manier de vliegen afvangen? Zijn dat Uw knechten, die met de ellebogen werken en die vechten om de best betaalde baantjes? Zijn dat Uw knechten, die net doen of ze om geen eer van mensen geven, maar heimelijk trachten in het gevlij van mensen te komen? Wat zijn het anders dan ogendienaars en mensenbehagers? Zijn dat uw kinderen, die elkaar verbijten en vereten?" De één wil nog rechtzinniger en degelijker zijn dan de ander. Sommigen beroepen zich op ons voorgeslacht van vroeger of later tijd. Voor zulken is hetgeen deze mensen bij hun leven gezegd of geschreven hebben het eind van alle tegenspraak.

Als dat zo door gaat, gaan we aan onze onwaarachtigheid te gronde. En bij dit alles heeft de duivel het grootste plezier. Hij doet niets liever dan verscheurend en versplinterend werken. In plaats dat de onderdanen van Koning Jezus front maken tegen hun aller gemeenschappelijke vijand, vliegen ze elkaar in de haren. En dat allemaal onder de schijn van rechtzinnigheid en van te menen of te zeggen daarmee de eer Gods te bedoelen.

Zo, zo, satan, gij doorwandelt dus de aarde? Dan hebt gij zeker ook wel acht geslagen op Mijn knecht Job? O, hoor het getuigenis, dat de Heere van Zijn knecht geeft. Satan heeft al vele mensen op de aarde gadeslagen. En van vele mensen heeft hij een flinke portie hoon en laster verzamelt. Maar van Job zegt de Heere: "Want niemand is op aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad." Wat zal satan daar nu op antwoorden? Kom, zien we dat in onze tweede gedachte, n.l.:

2. Wat satan van des Heeren knecht zegt

De duivel zegt niet tegen de Heere dat hij Job niet kent. Natuurlijk kent hij Job, satan zal Job niet kennen. Uit zijn antwoord blijkt, dat hij Job al geruime tijd heeft geobserveerd. Reken maar dat, als die mensenmoorder gekund had om Job tot kwaad te verlokken, hij het niet nagelaten zou hebben. O, als hij zijn vernielende klauw daar eens tussen had kunnen krijgen, wat zou dat een triomf voor hem geweest zijn. Bij Noach en sommige anderen is de duivel dat gelukt, maar bij Daniël en Job niet. Satan is nauwkeurig op de hoogte met het doen en laten van Job. De Heere heeft een betuining gemaakt voor hem en voor zijn huis en voor al wat hij had rondom. De duivel vervolgt: "Het werk zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is in menigte uitgebroken in den lande."

Het is dus wel duidelijk, dat satan Job goed heeft gadeslagen. Als hij zo de aarde doorwandelde kwam hij veel goddeloosheid tegen, maar bij Job ontmoette de duivel het tegendeel. Dat was een doorn in het oog van de vader der leugenen. Het ging allemaal zo goed op de aarde naar satans begrippen. Ook de duivelen hebben hun dagen, dat ze rekening en verantwoording moeten afleggen voor Beëlzebul, de overste der duivelen. Ook de duivelen hebben hun bepaalde opdrachten, waaraan zij zich met duivelse nauwkeurigheid hebben te houden. In de poorten der hel is het bekend, dat Job godvrezend is en wijkende van het kwaad.

"Hoe komt het", vraagt Beëlzebul, "dat Job zo oprecht en vroom is? Hoe komt het, dat hij een gunstige uitzondering maakt op al die andere mensen?" Daar moet een oorzaak voor zijn en die oorzaak is er. Het werk, dat de Heere in Job heeft verheerlijkt, is een deugdelijk werk. De Heere prijst dan ook in Job Zijn eigen werk. Dat werk zal Hij in het leven houden in het midden der jaren. Gods werk kan ook een stootje velen.

We zien dat in Ruth, de Moabietische. Naomi heeft haar schoondochter op het hoogst beproefd, maar Ruth is staande gebleven. Tot haar schoonmoeder zegt ze: "Val mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u weder te keren; want waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; uw volk is mijn volk, en uw God mijn God."

Maar satan zou geen satan zijn als hij zomaar toe zou geven, dat Gods werk een stootje kan velen. De duivel is daarvan niet zo zeker. Hij antwoordt de Heere en zegt: "Is het om niet, dat Job God vreest?" Of m.a.w., het gaat bij Job om de gave en niet om de Gever. Let maar op, die Job is een loondienaar. Ik daag u uit, o Rechter van het heelal, neem de proef op de som, strek nu Uw hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft;

zo hij U niet in Uw aangezicht zegenen zal. Het hoge woord is er uit, de duivel heeft niets waarmee hij Job kan bekladden. Maar dan zal hij het werk van El-Schaddai in twijfel trekken.

Satan tast met deze woorden de deugdelijkheid van het werk Gods in Job aan. Hij moet het nog zien dat het werk des Heeren in Job sterker is dan alle aards bezit. Sommige verklaarders denken dat satan niet meent wat hij hier zegt. In werkelijkheid zou hij overtuigd zijn van het krachtige genadewerk, verheerlijkt in Job.

Maar anderen denken, ons inziens terecht, dat de duivel niet weet hoe krachtig Gods genadewerk is. Satan staat hier nog aan het begin van zijn aardse loopbaan. Hij heeft nog niet die ervaring die hij nu heeft. Zijn listen zijn niet zo groot als nu. In het paradijs heeft hij het oordeel uit Gods mond gehoord. Daar heeft de oude slang de komst horen aankondigen van het Vrouwenzaad, dat het slangenzaad de kop zou vermorzelen. Hoewel de duivel veelwetend is, zo is hij toch niet alwetend.

Niet satan, maar Christus stond van eeuwigheid in Gods raad. Paulus spreekt van de rijkdom van Gods barmhartigheid en van Zijn grote liefde waarmee Hij Zijn volk heeft liefgehad, ook toen ze dood waren door de zonden en misdaden.

Daar weet het geslacht der duivelen niets van en daar zullen zij ook nooit iets van leren kennen. De apostel Judas zegt van hen: "En de engelen, die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hun eigen woonstede verlaten hebben, heeft Hij tot het oordeel des groten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard."

De duivelen weten dat God een rechtvaardig God is, zij geloven dat en zij sidderen. God heeft Zijn gerechtigheid geoefend aan het geslacht der duivelen.

De mens heeft ook zijn beginsel verlaten. In het paradijs wandelde hij met God en was versierd met het beeld Gods. Door moedwillige ongehoorzaamheid en door ingeving des duivels heeft de mens zichzelf buiten Gods gemeenschap gezondigd. God de Heere gaat Zijn gerechtigheid uitoefenen ook aan het geslacht der mensen.

Maar wat nu voor de duivelen nooit meer kan, dat kan voor de mensen. De Heere heeft voor dé mens een weg geopend, waarlangs hij weer teruggebracht kan worden in Gods gemeenschap. In het paradijs heeft de Heere Zelf eerst het Evangelie geopenbaard. Adam heeft zich voor God verborgen, maar God begaf Zich om Adam te zoeken toen hij al bevende voor Hem vlood.

We lezen in onze Geloofsbelijdenis het volgende: "Wij geloven, dat onze goede God, door Zijn wonderlijke wijsheid en goedheid, ziende, dat de mens zich alzo in de lichamelijke en geestelijke dood geworpen en geheel ellendig gemaakt had, Zichzelf begeven heeft om hem te zoeken, toen hij al bevende voor Hem vlood; en heeft hem getroost, belovende hem Zijn Zoon te geven, Die worden zou uit een vrouw, om de kop der slang te vermorzelen en hem gelukkig te maken."

De van God vallende mens zal door het werk van Christus weer tot God teruggebracht worden. Dat werk des Heeren is een krachtig werk. Maria zingt daarvan in haar lofzang, zeggende: "Hij heeft een krachtig werk gedaan door Zijn arm; Hij heeft verstrooit de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten."

De duivel heeft er geen idee van hoe sterk het werk des Heeren is. Satan kan niet anders dan haten, liegen en bedriegen. En omdat de mens de vader der leugenen is toegefallen, voert die mens de bevelen van de vorst der duisternis gewillig uit. Er is bij de mens geen oprechtheid, geen trouw en geen waarheid meer. Dat christendom is maar een schijnvertoning, zo denkt de duivel.

En inderdaad, er is veel kaf onder het koren. Er is heel veel, dat het stempel van de Heilige Geest niet draagt. Satan heeft overal zijn handlangers. Deze instrumenten van de vorst der duisternis zijn bezig het werk des Heeren verdacht te maken. Maar de duivel en zijn trawanten hebben hier en daar het werk des Heeren leren kennen als een

krachtig werk. De tovenaars in Egypte hebben op zeker ogenblik gezegd: "Dit is Gods vinger."

Om zondaren gelukkig te maken moet Christus sterker zijn dan de sterkgewapende. En Gode zij dank, dat is Hij. Hij is door God de Vader verordineerd en met de Heilige Geest gezalfd tot onze hoogste Profeet en Leraar. Christus is zonder handen afgehouden uit de berg van Gods eeuwige raad. Zonder handen wil zeggen: zonder mensenhanden. De dichter zingt daarvan:

*Dit werk is door Gods alvermogen,
Door 's Heeren hand alleen geschied.
Het is een wonder in onz' ogen,
Wij zien het, maar doorgronden 't niet.*

Het krachtige werk des Heeren is vanuit de mens onverklaarbaar. De koning Nebukadnézar droomde een droom en Daniël heeft die droom aan de koning bekend gemaakt en verklaard. In Daniël 2: 34 lezen we: "Dit zaagt gij, totdat er een steen afgehouden werd zonder handen, die sloeg, dat beeld aan zijn voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze." De Steen van hemelse oorsprong is op de aarde gekomen. De bedoeling van Christus was om de aarde voor de hemel te herwinnen.

Door de zonde is de aarde een wingewest van de hel geworden, satan heeft er zijn troon opgericht. Christus kwam om te zitten en te heersen op Zijn troon en om satan te onttronen. Met onweerstaanbare kracht is de Steen tegen het beeld aangeslagen en heeft het vermaald. Door het beeld verstaan we al de wereldmachten die samen één geheel vormen. Zij zijn tezamen openbaring van één geest, n.l. de geest uit de afgrond. In hun vaandel staat geschreven: *Antichrist!* Het beest en zijn beeld heeft zijn vereerders.

De mensheid heeft er een voorproef van gezien in Duitsland voor en tijdens de tweede wereldoorlog. Volgens de nazi's zou het derde rijk een duizendjarig rijk zijn. Het heeft maar twaalf jaar bestaan. In die twaalf jaar hebben grote massa's hysterische Duitsers "heil Hitler" gebruld. Maar het heil was niet in Hitler; het heil is des Heeren. De Steen heeft het beeld geslagen. Op de kruisheuvel van Golgótha is de strijd beslist. Christus heeft daar satans kop verpletterd. O, welk een krachtig werk. De overwinning is door Christus op satan bevochten. De eindzege zal ook Zijne zijn. Van Hem zingt de dichter van Psalm 21:

*Uw sterke hand zal onverwacht
Al Uwe haters vinden;
Uw wraak zal hen verslinden;
Uw rechterhand zal eens, met kracht,
Vernielen en verslaan
Hen, die Uw rijk weerstaan*

De Steen, Die door de bouwlieden verworpen en veracht is, is door God tot een hoofd des hoeks gelegd. Hij gaat in, in het huis van die sterkgewapende om hem zijn vaten te ontroven. Satan zal ondervinden, dat Christus sterker is dan hij. Welk een geweld de vorst der duisternis ook maakt, hij zal zijn prooi moeten loslaten. Christus richt Zijn Koninkrijk op in de harten van Zijn volk. Zijn Koninkrijk komt, want de Steen, Die het beeld geslagen heeft, werd tot een grote berg, zodat Hij de gehele aarde vervulde. De geslagen duivel, die door Christus is ontroond, zal straks van de aarde verdaan worden. Hij zal dan niet meer omtrekken op de aarde en die niet meer doorwandelen. Hij zal met de goddelozen geworpen worden in de poel die brandt van vuur en sulfer. Dan is het voorgoed uit met de verklager der broederen. De duivel zal in eeuwigheid

Gods volk hun troost niet roven.

O, schrik en beef gij, die denkt met uw schijnvroomheid voor God te kunnen bestaan. Wat zal de Heere van u zeggen als er weer een dag is, dat de kinderen Gods zich voor de Heere stellen? De Heere ziet het hart aan, Hij ziet naar waarheid in het binnenste. O, let op het getuigenis dat de Heere van Job geeft. Niemand was op aarde gelijk aan hem.

Als de Heere met Zijn Geest die zondaar ontdekt, dan is er niemand op aarde gelijk hij. Niemand op aarde is zo boos en goddeloos, niemand is zulk een groot zondaar, niemand is zo slecht. In vertwijfeling vraagt zulk een ziel zich dan wel eens af of het voor zo één nog zou kunnen. Naar het rechtvaardig oordeel Gods heeft de zondaar tijdelijke en eeuwige straf verdiend. Paulus is als de grootste der zondaren barmhartigheid geschied, maar de door Gods Geest overtuigde ziel geeft dat Paulus niet gewonnen. Wat zal de Heere straks van u zeggen als het gericht zich zetten zal? Alles wat hier niet ontdekt is zal dan ontdekt worden. Al onze schijnvroomheid zal dan als vijgenblad van ons afvallen. In het gericht Gods geldt alleen volkomen betaling. O, zoek toch geborgen te worden in die Rotssteen, Wiens werk volkomen is. Hier is het nog de welaangename tijd, hier is het de dag der zaligheid. Luister niet naar de vader der leugenen, hij bedoelt uw ondergang. Dat de Heere uw ondergang verhoede. Vraag daar om, zoals de dichter van Psalm 31 daar om vroeg. We lezen daar:

*Bewijs, o Heer', Uw mededogen;
Verhoed mijn ondergang;
Ik ben beklemd en bang;
Het zwaar verdriet doorknaagt mijn ogen;
Het doet mijn ziel bezwijken,
En 's lichaams krachten wijken.*

Wat zal de duivel van u zeggen als hij door God ter verantwoording wordt geroepen? Satan kende Job, hij wist dat Job een uitzondering op de regel was. Zijt u ook een uitzondering te midden van een krom en verdraaid geslacht? Is het aan uw uitleving naar buiten te merken dat u een kind van God zijt?

O, wat ligt de grauwigheid op Efraïm verspreid. Wie behoorde u te zijn, o gij volk des Heeren, en wie zijt gij? De Heere weet het. De Heilige Geest kan niet belogen en bedrogen worden. Job was een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad. Het werk des Heeren in Zijn knecht is sterk. Dat zal satan ondervinden. Kom, zien we in onze derde gedachte wat de Heere met Zijn knecht voorheeft.

3. Wat de Heere met Zijn knecht voorheeft.

De mensenmoorder heeft echter ook het hart niet om verder te gaan dan de Heere heeft gezegd. Hij gelooft en siddert voor de Hoge God. Wat dat betreft kan de mens nog een lesje bij hem halen. De Heere heeft van Zijn oude bondsvolk gedurig gezegd, dat ze weerspannig tegen Hem waren. Samuël zegt tegen Saul: "Want weerspannigheid is een zonde der toverij en wederstreven is afgoderij en beeldendienst. Omdat gij des Heeren Woord verworpen hebt, zo heeft Hij u verworpen, dat gij geen koning zult zijn."

Wij hebben het er niet beter afgebracht dan het oude volk Israël. De ongerechtigheid wordt in ons land openlijk bedreven. We leven in de zogenaamde verlichte twintigste eeuw. We zijn, zo wordt beweerd, al heel wat wijzer geworden dan Paulus in zijn dagen. We vergeten echter dat de apostel Paulus door de Heilige Geest is geïnspireerd geweest. De mens van deze eeuw durft veel te zeggen. O, kon hij God maar van de

troon halen en er zelf op gaan zitten.

Maar Die in de hemel woont zal lachen, de Heere zal ze bespotten. Telkens gebeuren er dingen waarop de mens niet gerekend heeft. Met al zijn wijsheid is hij niet anders dan een grote dwaas bij God. "De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God. Zij verderven het, en zij bedrijven gruwelijk onrecht; er is niemand, die goed doet", aldus de dichter van Psalm 14. Als er dan geen God is behoeven we ook Zijn Naam niet te vermelden in de troonrede. De Heere zegt van Zijn volk door de dienst van de profeet Maleáchi: "Gij zegt: Het is tevergeefs God te dienen; want wat nuttigheid is het, dat wij Zijn wacht waarnemen? En nu, wij achten de hoogmoedigen gelukzalig; ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd; ook verzoeken zij de Heere en ontkomen." Met recht kan dit ook van onze regering en van ons volk gezegd worden. Maar die de Heere vrezen zullen zeggen: "De Heere merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen, die de Heere vrezen, en voor degenen, die aan Zijn Naam gedenken."

Tot hen behoorde Job, de knecht des Heeren. Nog is het voor hem verborgen wat de Heere met hem voorheeft. Als hij straks in grote ellende op de ashoop zit, denkt hij aan de dagen van voorspoed toen de Heere Zijn lamp deed schijnen over zijn hoofd.

We hebben dus gezien dat de duivel nog niet zo zeker is van de kracht en omvang van het werk des Heeren. De Heere is echter zeker van Zijn werk. Hij neemt de handschoen op die satan Hem heeft toegeworpen. De Heere zal met Zijn werk in Job gaan pronken.

Strek Uw hand maar eens uit tegen Job, tast maar eens aan alles wat hij heeft, zo spreekt de wederpartijder. Hij tart met deze woorden de allerhoogste Majesteit Gods, hij daagt de Heere uit. Job zal ongetwijfeld door de knieën gaan als de Heere hem alles gaat afnemen, denkt de duivel. Maar dan is daarmee bewezen dat de zonde sterker is dan Gods genade in Christus Jezus. Hoe blijkt uit deze historie dat de Heere Zijn eer niet aan mensen en zeker niet aan duivelen geeft. De Heere zal Zichzelf en Zijn werk verheerlijken om Zijns Zelfs wil. Dat we niet uit het oog verliezen, dat Job niets van deze dialoog tussen God en satan af wist.

Job wist niet wat de Heere met hem voorhad. Hij wist niet dat de Heere met Zijn werk in hem ging pronken. Hij wist niet dat hij het bewijs moest leveren van de kracht en de deugdelijkheid van Gods werk.

Misschien zegt ge: "Maakt dat dan veel uit of Job het wist of niet?" Dit verschil is inderdaad aanmerkelijk. Als er van ons een prestatie verlangd wordt onder het toezien van ons patroon, dan zullen we wanneer we dit weten ons uiterste best doen. Er is over Job echter onderhandeld zonder Job. De knecht des Heeren heeft veel in duisternis moeten tasten. Er is ook veel uit de mond van Job gegaan wat niet strekte tot Gods eer. De hoofdzaak is echter dat satan zijn doel niet bereikte. Job zei de dienst aan God niet op. De Heere durft de proef met Job te nemen.

Satan krijgt van God mandaat; alleen aan Job zelf mag hij zijn hand niet uitstrekken. In vers 12 toch lezen wij: "En de Heere zeide tot de satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit. En de satan ging uit van het aangezicht des Heeren."

Job moet in leven blijven om getuigenis van zijn geloof af te leggen. Straks zal blijken dat de duivel ongelijk heeft. De Heere toont Zijn almacht door de macht van satan te beperken. De duivel kan en mag niet verder gaan dan de Heere hem toelaat.

David heeft ook die tijd gekend. In Psalm 18 zingt hij:

Door U, o Heer', geeft mijne lamp haar licht;

Mijn God verdrijft de nacht uit mijn gezicht.

Ach, Gods kinderen weten ook wel iets van die dagen, dat zij met Job hun gangen in boter wiesen en dat de rots bij hen oliebekken uithieuw. Het scheen wel of het nooit meer duister zou worden. Job zegt in het 29e hoofdstuk: "Toen ik uitging naar de poort door de stad, toen ik mijn stoel op de straat liet bereiden. De jongens zagen mij en verstaken zich, en de stokouden rezen op en stonden. Als een oor mij hoorde, zo hield het mij gelukzalig; als een oog mij zag, zo getuigde het van mij."

Dit zou zo niet blijven. De Heere staat gereed om Job te beproeven. Het zal er nu op aankomen of het werk in Job van God is of dat het eigen werk is. Dat we het niet zullen vergeten, dat ons werk hout, hooi en stoppelen is. De grote dag des Heeren zal het verklaren. De grote vraag is of er iets van God bij is. Alleen het werk des Heeren houdt stand. Dat werk zal de Heere kronen. Op dat werk komt de Heere terug.

Des Heeren volk is een vrezend volk. Het is juist zulk een grote strijd in hun leven of het wel een werk van God is. Zij vrezen met Job een vreze die over hen zal komen. O, wat zal het meevallen voor een volk dat gedurig vreest; maar zij kunnen dat niet bezien als zij in duisternis zitten. Soms vrezen zij nog voor eeuwig onder Gods toorn en gramschap weg te zinken. Satan staat aan hun rechterhand om hen te weerstaan. Och, ze willen wel vluchten, maar ze kunnen nergens heen. Hun weg is toegemuurd en over hun paden is duisternis. Wat ze vreesden is gekomen. De Heere heeft voor hen Zijn aangezicht verborgen en ze zijn verschrikt. Nu vrezen ze dat het nooit meer licht zal worden. Het gebod is gekomen en de zonde is levend geworden. Het recht des Heeren is een tijd lang door de liefde bedekt geweest. De tranen zijn opgedroogd, het gebed keert in de boezem weer. Zij hebben een tijd gehad dat ze mochten spreken van de wegen des Heeren. De omgang met de Heere was hun goed en de omgang met Zijn volk was hun zoet.

De schrijver van de Hebreënbrieff spreekt van de kastijding des Heeren en hij vermaant de kerk die kastijding niet klein te achten. We lezen daar in het twaalfde hoofdstuk: "Mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijkt niet, als gij van Hem bestraft wordt. Want die de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geselt een iegelijk zoon, die Hij aanneemt." De Heere zal Zijn volk niet eindeloos kastijden.

Komt, zingen we daarvan met de dichter van Psalm 103, de verzen 5 en 9.

Toepassing.

Geliefden,

Zo hebben we dan met enkele woorden gesproken van het getuigenis des Heeren aangaande Job. De Heere spreekt met loffelijke woorden over Zijn knecht. Het beginsel waaruit Job leeft is niet van Job zelf, maar is van God. We hebben ook gezien, dat de kracht van het werk des Heeren door satan in twijfel werd getrokken. En in onze derde gedachte hebben we er iets van gezegd wat Job te wachten staat. De Heere zal Zijn werk in Job beproeven, satan kan tot op zekere hoogte zijn gang gaan. De grote vraag is nu uit welk beginsel wij leven.

We leven in een tijd dat de listen van satan vele zijn. De waarheid struikelt in de dagen, die wij beleven, op de straten. We raken hoe langer hoe meer verwijderd van de kern van de reformatorische boodschap. Het is zeker waar, dat we enerzijds ook moeten waken voor de reformatorische duivel. Het kan immers zijn dat het woord "reformatorisch" ons vooraan op de lippen ligt, maar dat we niet uit het reformatorisch beginsel leven.

Anderzijds zijn er velen die de mens een vermogen in de handen leggen, waarmee ze

denken invloed te kunnen uitoefenen op het genadig handelen Gods. Modernen verleggen de plaats waar de beslissing over het heil valt van God naar de mens toe. Zij laten de genade niet meer gelden als het vrije geschenk van God aan de onwaardige schuldige mens, doch binden deze aan voorwaarden en veronderstellingen.

Maar Gods Woord leert ons, dat uit de werken der wet geen vlees voor God gerechtvaardigd zal worden. Wij liggen allen onder de vloek der wet.

Paulus schrijft aan de gemeenten van Galatië: "Want zovelen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder de vloek; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen." Als er dus ook nog iets van de mens toegedaan moest worden aan de zaligheid, dan is genade geen genade meer. En als de mens door zijn werken zalig kan worden en er zou iets genade aan te pas moeten komen, dan is werk geen werk meer.

Paulus leert ons in Romeinen 3: 28: "Wij besluiten dan, dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet." Tot de gemeente van Efeze zegt hij: "Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof; en dat niet uit u, het is Gods gave. Niet uit de werken, opdat niemand roeme."

Deze en nog veel meer uitspraken in de Heilige Schrift laten aan duidelijkheid niets te wensen over. De god der eeuw heeft de zinnen van de mensen verblind, die in het vlees betrouwen. Zij roemen niet in Christus Jezus, maar in de mens. Als er nu één mens was die daar reden voor meende te hebben, dan was het Paulus wel. Aan de gemeente van Filippi schrijft hij: "Hoewel ik heb, dat ik ook in het vlees betrouwen mocht; indien iemand anders meent te betrouwen in het vlees, ik nog meer; besneden ten achtsten dage, uit het geslacht van Israël, van de stam van Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëën, naar de wet een Farizeeër; naar de ijver een vervolger der gemeente, naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, zijnde onberispelijk."

Paulus heeft dat alles om Christus' wil schade geacht. Hij heeft in Christus zijn rechtvaardigheid voor God gevonden door het geloof. Zo leert het ons dus Gods Woord en zo leren het ons de formulieren van enigheid die op Gods Woord zijn gegrond. Misschien zijn er mensen in ons midden, die zeggen: "Och, wist ik maar dat er een beginsel van genade in mij is verheerlijkt." Hoe groot zou het zijn om dat uit Gods mond te mogen horen. Het is dan ook gedurig de bede van hun hart, zoals de dichter van Psalm 35 zingt:

*Vertrouwt mijn ziel in haar gewezen,
En zeg haar: 'k Ben uw heil alleen.*

Als het een werk des Heeren mocht zijn, dan, zo weten zij zeker, zal de Heere dat ook kronen. David zegt daarvan: "De Heere zal het voor mij voleinden; Uw goedertierenheid, Heere, is in eeuwigheid; en laat niet varen de werken Uwer handen." De man naar Gods hart weet dat de Heere het goede werk dat Hij in hem begonnen was voleindigen zou, maar hij weet ook dat de Heere er om gevraagd wil zijn. Het werk des Heeren komt in de vruchten openbaar. De duivel bekeert ook mensen en dit werk is eveneens aan de vruchten te zien. Het zijn kwade vruchten, bittere beziën. Zulke verheven zielen kent de Heere van verre. De vruchten van het nieuwe leven komen openbaar in een tere godvrezende wandel. De Heere Zelf zegt door de mond van Jesaja: "Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij die, die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat Ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden."

Zulk een volk mag er wel eens boven uitzien, ze mogen wel eens zingen van de wegen des Heeren. Als ze wandelen in het midden der benauwdheden is het de Heere Die hen levend maakt.

*Hij slaat toch, schoon oneindig hoog,
Op hen het oog,
Die needrig knielen;
Maar ziet van ver met gramschap aan
De ijdl'le waan
Der trotse zielen.*

Amen.

Nazang: Psalm 138: 3.

2. DE ZWARE BEPROEVING VAN DE KNECHT DES HEEREN

Lezen: Job 1: 13 tot einde

Zingen: Psalm 68: 11

Zingen: Psalm 22: 11 en 12

Zingen: Psalm 31: 17 en 19

Zingen: Psalm 33: 11

Voorafsprak

Geliefden,

In 1 Kronieken 4 lezen we van een man die Jabez heette. De Kronieken beschrijven de geslachtsregisters van het volk van Israël. Tussen die lange registers van namen treffen we een oase aan. Deze oase is met recht een Elim voor een volk dat in smart terneder ligt. De moeder van Jabez legde haar levenservaring vast in de naam van haar kind. De naam Jabez herinnerde haar telkens weer aan het ogenblik dat hij ter wereld kwam. Jabez betekent: *smartekind*. Dat de moeders met smart hun kinderen voortbrengen is een vruchtgevolg van de zonde. De Heere heeft tegen Eva gezegd: "Ik zal zeer vermenigvuldigen uw smart, namelijk uwer dracht; met smart zult gij kinderen baren'.

Er is echter onderscheid. Denk maar eens aan Rachel die het leven liet bij het voortbrengen van haar tweede kind. Benjamin was voor zijn moeder met recht een Benoni, een zoon der smarten. We lezen van de vrouw van Pinehas, de zoon van Eli, dat zij in stervensnood heeft uitgeroepen: Ikabod. De zoon die zij in haar sterven baarde zal Ikabod heten, omdat de eer gevankelijk uit Israël was weggevoerd.

Van Jabez lezen we niet alleen dat hij een kind der smarten was, maar ook dat hij heerlijker dan zijn broeders was. Hij was niet heerlijker omdat zijn moeder hem met smarten gebaard had, maar omdat hij zich in het gebed tot de God van Israël wendde. De heerlijkheid die Jabez boven zijn broeders bezat was inwendig. Jabez was heerlijker omdat hij wederom geboren was, hij was heerlijker omdat hij God vreesde en heerlijker omdat hij door God gezet was in de kloof der steenrots. De rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste. Jozef was ook heerlijker dan zijn broeders.

Toen de zonen van Jakob in Egypte kwamen om koren te kopen zeiden ze tot Jozef: "Wij zijn allen ééns mans zonen; wij zijn vroom; uw knechten zijn geen verspieters." Maar als Jozef op de derde dag zijn broeders laat gaan op Simeon na zegt hij: "Doet dit, zo zult gij leven; ik vrees God." David was ook al heerlijker dan zijn broeders en hij is daarom evenals Jozef door zijn broeders benijd.

Jabez heeft de God van Israël aangeroepen. Die God was voor hem geen onbekende God. Het woord "aanroepen" wijst ons op een sterke aandrang van binnenuit. De dichter zingt:

*Wie U aanroept in de nood,
Vindt Uw gunst oneindig groot.*

Jabez heeft van God in Christus de vrijmoedige toegang tot de troon der genade gekregen. De God Israëls is de God des eeds en des verbonds.

Als er sprake is van de God Israëls in de Heilige Schrift denken we aan de worsteling van Jakob in Pniël. De Man, Die daar met Jakob worstelde, liet Zich door hem overwinnen. Welk een wonderlijke Strijder en welk een wonderlijk verloop had die strijd. Bij het aanbreken van de morgen zei die Man tot Jakob: "Laat Mij gaan, want de dageraad is opgegaan." Maar Jakob zeide: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij

mij zegent." In Pniël heeft Jakob God van aangezicht tot aangezicht gezien en zijn ziel is gered geweest. Uit de verdiensten van Christus is Jakob vrede en zaligheid toegevloed. De God Israëls is de God van Zijn volk.

Tot deze God riep Jabez. Het oor des Heeren is niet zwaar geworden om te horen. In Zondag 45 lezen wij: "Ten derde, dat wij deze vaste grond hebben, dat Hij ons gebed niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil zekerlijk wil verhoren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft."

De Heere heeft het gebed van Jabez verhoord. We lezen in 1 Kronieken 4:10 op het eind: "En God liet komen wat hij begeerde." De zoon der smart heeft aan de Heere gevraagd of Hij het met het kwaad alzo wilde maken dat het hem niet zou smarten. Jabez zegt niet: "Heere, weer toch steeds alle smart."

Nee, deze ootmoedige bidder begeert van de Heere *dat de smart hem niet overmeestere*. Hij vraagt *of de Heere het kwaad dat Hij hem in dit jammerdal toeschikt hem ten beste moge doen keren*.

Jabez is bevreesd dat de tegenspoed hem van de Heere zal afvoeren. Gods volk is wel eens met dezelfde vrees bezet. Zij verstaan de dichter zo goed als hij zegt:

*Ik dacht in mijn verdriet te smoren;
Dies riep ik: Heer', Gij zijt mijn God;
Neem mijne smekingen ter oren;
Verzacht in 't eind mijn droevig lot.*

Hoe zijn deze woorden ook van toepassing op Job, de lijder van de oude dag, waar we nu met de hulp des Heeren opnieuw bij hopen stil te staan. Onze tekst kunt u vinden in het eerste hoofdstuk van het boek Job, de verzen 20 t/m 22:

Toen stond Job op, en scheurde zijn mantel, en schoor zijn hoofd en viel op de aarde, en boog zich neder;

En hij zeide: Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen, en naakt zal ik daarheen wederkeren. De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd!

In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe.

Het gaat in deze tekstwoorden over: *De zware beproeving van de knecht des Heeren*.

Letten we op:

1. De helse woede van satan;
2. Het onuitsprekelijk leed van Job;
3. De duidelijke overwinning des Heeren.

1. De helse woede van satan

De duivel kan nu zijn gang gaan. Hij heeft van God permissie gekregen om alles wat van Job is aan te tasten, De Heere had gezegd tot de satan: "Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit." Laten wij er niet gering over denken wat nu gebeurde. Niet één onzer kan in de schaduw van Job staan. De verdraagzaamheid van de knecht des Heeren is spreekwoordelijk geworden. Er is over gesproken in de dagen van de apostelen en nog wordt er in onze twintigste eeuw over gesproken. De duivel gaf aan Job geen gelegenheid om op adem te komen. Van schatrijk werd Job op één dag straatarm. De bedoeling van de helse booswicht is dat Job zijn zelfbeheersing zal verliezen. Satan weet dat bij vele mensen daar maar een kleinigheid voor nodig is.

O, wat is die duivel toch een geslepen duivel. Zijn listen zijn de meeste mensen

onbekend. Satan valt aan op de zwakke plaatsen. De helse Amalek is op het volk van Israël aangevallen in Rafidim. Mozes heeft tot het volk van Israël gezegd toen hij afscheid nam: "Gedenkt, wat u Amalek gedaan heeft op de weg, als gij uit Egypte uittoogt. Hoe hij u op de weg ontmoette, en sloeg onder u in de staart al de zwakken achter u, als gij moede en mat waart; en hij vreesde God niet. Het zal dan geschieden, als u de Heere, uw God, rust zal gegeven hebben, van al uw vijanden rondom, in het land, dat u de Heere uw God ten erve geven zal, om hetzelfde erfelijk te bezitten, dat gij de gedachtenis van Amalek van onder de hemel zult uitdelgen; vergeet het niet!"

Ach, voor veel mensen is er maar een kleinigheid nodig en ze zijn uit hun evenwicht. Neem maar als voorbeeld de sportverdwazing van onze tijd. Het schijnt wel alsof er wekelijks op de voetbalvelden het grootste onrecht gebeurt. Vele scheidsrechters moeten soms als hazen lopen om uit handen van het publiek te blijven. Jarenlang is gepredikt dat de sport de verbroedering onder de volkeren in de hand werkt. Tot hiertoe is daar niet veel van op de lei gekomen, wel is het tegendeel gedurig gebleken. Ook bij zogenaamd onschuldige spelletjes kunnen de hartstochten dermate opgezweept worden dat de mens zijn zelfbeheersing verliest.

Sommige mensen voeren een groot woord. Zij denken met de Farizeeër niet zo te zijn als andere mensen. Zij verdrinken en verdobbelen niet hun zuurverdiende loon. Zij zijn op de dag des Heeren niet te vinden op de voetbalvelden of op andere plaatsen van werelds vermaak. Zij hebben de mond vol over geloof, liefde en volharding.

Maar satan behoeft deze mensen echt niet alles af te nemen zoals hij dat bij Job gedaan heeft. De meeste mensen schreeuwen al voordat ze geslagen worden. Bij de minste beproeving verliezen zij hun zelfbeheersing. Maar dan blijkt ook dat geloof waarover ze de mond zo vol hadden niet te helpen.

David wist wat hij aan zijn God had toen de Jordaan zich verhief. In Psalm 42 zegt hij: "De afgrond roept tot de afgrond, bij het gedruis Uwer watergoten; al Uw baren en Uw golven zijn over mij heengegaan. Maar de Heere zal des daags Zijn goedertierenheid gebieden, en des nachts zal Zijn lied bij mij zijn; het gebed tot de God mijns levens."

Er zijn mensen die een financiële strop niet zo erg vinden. De meeste mensen zijn rondom verzekerd en bij eventuele schade wordt wel eens gezegd: in de brand, uit de brand.

Maar Job was niet bij de één of andere maatschappij verzekerd. De slagen die hem treffen zijn harde slagen. Een viervoudig onheil komt over de man, waarvan de Heere gezegd had dat hij oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad was. We lezen in Job 1: 13-15: "Er was nu een dag, als zijn zonen en zijn dochteren aten en wijn dronken in het huis van hun broeder, de eerstgeborene, dat een bode tot Job kwam, en zeide: De runderen waren ploegende, en de ezelinnen weidende aan hun zijden. Doch de Sabeërs deden een inval, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen."

De Sabeërs waren nakomelingen van Joktan uit het geslacht van Sem, de zoon van Noach. Zij woonden in woest Arabië en namen het niet nauw wat betreft het bezit van anderen. Vele herdersvorsten waren in die tijd genoodzaakt zich te beschermen tegen al die zwervende nomadenstammen die op roof uit waren.

Van Abraham lezen wij dat hij drie bondgenoten had, n.l. Aner, Eskol en Mamre. Waarschijnlijk heeft Job ook wel bondgenoten gehad, want we weten immers van hem *dat zijn oordeel in de poort was als een mantel en vorstelijke hoed.*

De Sabeërs hebben de jongelingen overvallen, er was geen tijd meer om eventuele bondgenoten in te schakelen. In het 16e vers lezen we: "Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zeide: Het vuur Gods viel uit de hemel, en ontstak onder de schapen en

onder de jongeren, en verteerde ze; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen." De boodschapper weet geen onderscheid tussen de lucht en de hemel. Satan heeft grote macht in de lucht.

Paulus zegt tot de Efeziërs: "In welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht, van de geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid." De duivel heeft onder de toelating des Heeren te gebieden over vuur, onweder en wind.

De grote reformator Dr. Maarten Luther zegt: "De duivel verwekt twist, moord, oproer, oorlog; zo ook onweder en hagel om koren en vee te verderven en om de lucht te vergiftigen."

In het 17e vers lezen we: "Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zeide: "De Chaldeeën stelden drie hopen, en vielen op de kemelen aan, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen." De 7000 schapen van Job waren door het vuur Gods verteerd en de 3000 kemelen worden door de Chaldeeën geroofd. De Chaldeeën kwamen uit het Tweestromenland Mesopotamië en waren afkomstig van Nahor, de broeder van Abraham. Het was in oude tijden de gewoonte om van drie zijden aan te vallen. Abraham heeft de weinige mannen die met hem waren verdeeld, en Gideon deelde de driehonderd mannen in drie hopen.

In het 18e en 19e vers lezen we: "Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zeide: "Uw zonen en uw dochteren aten, en dronken wijn, in het huis van hun broeder, de eerstgeborene; en zie, een grote wind kwam van over de woestijn, en stiet aan de vier hoeken van het huis, en het viel op de jongelingen, dat ze stierven; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen."

Satan had zijn dag goed gekozen, de oudste zoon van Job was die dag jarig. Alle tien kinderen van Job kwamen gelijk om. De laatste slag is voor Gods knecht het hardst aangekomen. Als een rechte vader droeg hij zijn kinderen op het hart. Als priester in zijn gezin droeg hij zijn kinderen op aan de troon der genade. Job had niet alleen een hart voor zijn kinderen, hij was ook een rechte meester voor zijn dienstknechten en dienstmaagden.

In hoofdstuk 31: 13 en 14 zegt hij: "Zo ik versmaad heb het recht mijns knechts, of mijner dienstmaagd, als zij geschil hadden met mij. Want wat zou ik doen, als God opstond? En als Hij bezoeking deed, wat zou ik Hem antwoorden?"

Job hield met zijn gezin, zijn dienstknechten en dienstmaagden en met geheel zijn bezit rekening met God.

Hij vervolgt in hoofdstuk 31 vanaf het 24e vers: "Zo ik het goud tot mijn hoop gezet heb, of tot het fijn goud gezegd heb: Gij zijt mijn vertrouwen; zo ik blijde ben geweest, omdat mijn vermogen groot was, en omdat mijn hand geweldig veel verkregen had; zo ik het licht aangezien heb, wanneer het scheen, of de maan heerlijk voortgaande; en mijn hart verlok is geweest in het verborgen, dat mijn hand mijn mond gekust heeft; dat ware ook een misdaad bij de rechter; want ik zou de God van boven verzaakt hebben."

Wie zou zich op één lijn durven stellen met de lijder van de oude dag? Er zijn heel veel ouders die niet meer met hun kinderen over God spreken en met God niet over hun kinderen. We zijn door en door gematerialiseerd. De mens spant zich in om door de tijd te komen, en om de dingen der eeuwigheid bekommert hij zich weinig of in het geheel niet. De bedehuizen lopen leeg en worden elf verkocht voor een andere bestemming of zij worden afgebroken. Waar zullen we beginnen en waar zullen we eindigen? Zij die hier zo getrouw de duivel en de wereld dienen zullen weinig last van de duivel en de wereld ondervinden. De duivel gunt de mens een prachtig huis, hij

gunt de mens een mooie auto, hij gunt u een winstgevende zaak of betrekking. Maar hij gunt u geen nieuw leven. Satan weet in Wie het leven is en hij is de grootste vijand van Hem Die in Zijn opstanding de dood heeft overwonnen.

Christus heeft in een weg van bitter lijden en sterven de gerechtigheid verworven en Hij maakt in Zijn opstanding de verworven gerechtigheid aan Zijn volk deelachtig. O, zoekt toch in Hem geborgen te worden, want de dag gaat als kaf voorbij. David zegt: 'Heere, maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; dat ik wete, hoe vergankelijk ik zij. Zie, Gij hebt mijn dagen een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers is een ieder mens, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid'.

O, jonge mensen, gedenkt toch aan uw Schepper in de dagen uwer jeugd. Geeft de hand niet aan de duivel en de wereld, maar geeft de Heere de hand en komt tot Zijn heiligdom. Laat uw plaatsen in Gods huis niet ledig staan. De dienst van satan is een harde dienst. De woede waarmee hij op Job aanvalt is een helse woede. O, kon hij die oprechte en vrome man maar tot afval brengen. Kon hij het maar zo ver brengen dat Job zijn Maker vloekte. De slagen, die hij de knecht des Heeren heeft toegebracht, zijn van die aard dat er reden is dat het zal lukken. Het was satan ook zeker gelukt als de Heere niet bij Job geweest was. De dichter van Psalm 124 zegt: "Ten ware de Heere, Die bij ons geweest is, zegge nu Israël, ten ware de Heere, Die bij ons is geweest, als de mensen tegen ons opstonden; toen zouden zij ons levend verslonden hebben, als hun toorn tegen ons ontstak. Toen zouden ons de wateren overlopen hebben; een stroom zou over onze ziel gegaan zijn. Toen zouden de stoute wateren over onze ziel gegaan zijn. De Heere zij geloofd, Die ons in hun tanden niet heeft overgegeven tot een roof." De Heere was bij Job in het leed dat hem zo diep terneder boog. Dit hopen wij te zien in onze tweede gedachte, n.l.:

2. Het onuitsprekelijk leed van Job

De ene onheilstijding na de andere is tot Job gekomen. Telkens lezen we: "Als deze nog sprak." Op één dag is Job van alles beroofd. Er was geen gelegenheid om ook maar iets eerst te verwerken. We lezen in het 20e vers: "Toen stond Job op, scheurde zijn mantel, en schoor zijn hoofd, en viel op de aarde en boog zich neder."

Sommige mensen prediken de onaandoenlijkheid. De Duitse filosoof Nietzsche zweerde bij de sterke man of de zogenaamde Übermensch. Terecht wordt hij wel de geestelijke vader van de nazi's genoemd. Nietzsche was atheïst en verachtte de Heere Jezus omdat Zijn ziel in Gethsémané geheel bedroefd was tot de dood toe. Christus is in de hof van Gethsémané bedroefd en angstig geweest.

Jesaja heeft van Hem geprofeteerd: "Hij is uit de angst en het gericht weggenomen: en wie zal Zijn leeftijd uitspreken? Want Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding Zijns volks is de plaag op Hem geweest."

Nietzsche moest niets hebben van een Middelaar, Die waarachtig God is, maar ook waarachtig en rechtvaardig Mens was. Dat de Heere Jezus in de olijvenhof zo benauwd is geweest, predikt ons dat Hij de medelijdende Hogepriester is, Die medelijden kan hebben met de zwakheden van Zijn volk. In al hun benauwdheid was Hij benauwd, in alles is Hij verzocht geweest, doch zonder zonde, zodat Hij een volk dat verzocht wordt te hulp kan komen.

We weten nu tot wat die leer van Nietzsche heeft gevoerd. De nazi's die de onaandoenlijkheid predikten hebben miljoenen onuitsprekelijk leed aangedaan. De slaven van Hitler waren echte sadisten die een bloedig spoor in geheel Europa hebben achtergelaten.

Maar Job was stoïcijn noch sadist, hij was een echt mens. Hoe diep boog het leed hem

neer en welk een smart was er bij hem om het verlies van zijn kinderen en om het verlies van Gods gaven. Nadat Job had gehoord dat zijn tien kinderen dood waren stond hij op. Vooral de laatste onheilstijding was niet meer zittend aan te horen. O vreselijk, welk een boodschap! Zijn alle tien kinderen dood? Elke rechtgeaarde ouder kan niet één kind missen, ook al heeft hij er tien. Job scheurde zijn mantel. Met deze daad gaf de knecht des Heeren te kennen dat zijn hart gescheurd was. Het was in oude tijden de gewoonte dat bij het horen van grote rampen of onheilen de klederen werden gescheurd.

Wat moet het voor vader Jakob geweest zijn toen hij de veelvervige rok van zijn zoon Jozef thuisgestuurd kreeg. De patriarch herkende de rok en zeide: "Het is mijns zoons rok, een boos dier heeft hem opgegeten, voorzeker is Jozef verscheurd." Het hart van vader Jakob scheurde en daarna scheurde hij zijn klederen. We lezen in Genesis 37: 34: "Toen scheurde Jakob zijn klederen, en legde een zak om zijn lenden; en hij bedreef rouw over zijn zoon vele dagen."

Het is niet onder woorden te brengen wat kinderen hun ouders soms kunnen aandoen. En als die kinderen dan later zelf kinderen hebben gaan ze er iets van verstaan wat ze hun ouders hebben aangedaan. Het gebeurt ook veel dat het dan te laat is. De zonen van Jakob waren maar moeilijke vertroosters. We lezen in het vervolg van Genesis 37: "En al zijn zonen, en al zijn dochteren maakten zich op, om hem te troosten; maar hij weigerde zich te laten troosten, en zeide: Want ik zal, rouw bedrijvende, tot mijn zoon in het graf nederdalen."

Van David weten we dat hij geweend en gerouwd heeft over Absalom. In 2 Samuël 18: 33 lezen we: "Toen werd de koning zeer beroerd, en ging op naar de opperzaal der poort, en weende; en in zijn gaan zeide hij alzo: Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, dat ik, ik voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!" Elke vader en moeder, die al eens een kind aan de onverbiddelijke dood hebben moeten afstaan weten wat dat betekent. Elke vrouw die haar man verloren heeft voelt haar gemis steeds groter worden, en zo is het ook met elke man die zijn vrouw heeft moeten missen. Die het niet heeft meegemaakt kan er wel over praten, maar er nooit uit praten.

Job scheurde niet alleen zijn mantel, maar hij schoor ook zijn hoofdhaar af. Dit was eveneens een teken van diepe smart. De profeet Micha roept het Israël en Juda toe: "Maak u kaal en scheer u, om uw troetelkinderen; verwijd uw kaalheid als de arend, omdat zij gevankelijk van u zijn weggevoerd."

Job stond op, hij scheurde zijn mantel, en schoor zijn hoofd, en viel op de aarde, en boog zich neder. Het vallen op de aarde is een bewijs van een zich verootmoedigen onder de slaande hand Gods.

David zegt in Psalm 39: "Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan." O, hoeveel mensen zien op de steen en niet op Hem, Die de steen werpt. Velen verkeren heimelijk of in het openbaar in opstand tegen God.

Ach, dat we niet denken dat dit alleen bij de genadeloze belijders of bij de wereldlingen voorkomt. Asaf was een lief kind van God, maar hij was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede. Hij zegt: "Ziet, dezen zijn goddeloos; nochtans hebben zij rust in de wereld; zij vermenigvuldigen het vermogen. Immers heb ik tevergeefs mijn hart gezuiverd, en mijn handen in onschuld gewassen. Dewijl ik de ganse dag geplaagd ben, en mijn bestraffing is er alle morgens."

Velen van Gods kinderen hebben het David nagezegd toen hij in bange omstandigheden verkeerde: "Ik zal mijn wegen bewaren, dat ik niet zondige met mijn tong; ik zal mijn mond met een breidel bewaren, terwijl de goddeloze nog tegenover

mij is."

Job zondigde niet in zijn opstaan, hij zondigde niet in het scheuren van zijn mantel, ook niet in het scheren van zijn hoofd en in zijn vallen op de aarde. De knecht des Heeren zondigde dus in dit opzicht niet met zijn werken, want tot hiertoe had hij nog geen woord gesproken.

Sedert de overtreding van Adam in het paradijs zondigt de mens met gedachten, met woorden en met werken. Sommigen zeggen dat de gedachten van de mens tolvrij zijn. Dit is niet waar. Aardse rechters kunnen ons niet straffen vanwege onze zondige gedachten, maar de hemelse Rechter verstaat van verre onze gedachten. De binnenste gedachte der goddeloze is dat hun huizen zullen zijn in eeuwigheid, hun woningen van geslacht tot geslacht. Maar de Heere zegt van hen: "Deze hun weg is een dwaasheid van hen; nochtans hebben hun nakomelingen een welbehagen in hun woorden." De mens zondigt ook met woorden. Paulus zegt tot de gemeente van Efeze: "Dat u niemand verleide met ijdele woorden, want om deze dingen komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid." De dichter van Psalm 73 brengt het zo onder woorden:

Hun mond tast zelfs de hemel aan; Gods albestuur schijnt hun een waan; Terwijl hun tong op aarde wandelt;

Geen mens ontziet, maar elk mishandelt.

De mens zondigt ook met werken. Zijn naam is zondaar. Hij doet niet alleen zonde, maar hij is zonde. De man naar Gods hart had daar iets van ingeleefd. In zijn boetpsalm zegt hij: "Want ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds voor mij. Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in Uw ogen; opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken, en rein zijt in Uw richten. Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen."

De koninklijke dichter brengt ons bij de oorsprong van onze ellende. Wie zal een reine geven uit een onreine? Niet één. De mens heeft voor altijd zijn doel gemist, hij kan niets anders dan schuld met schuld vermeederen. Ook Job was een zondaar, maar er is verschil in de uitleving. Het was de Heere, Die een wacht voor zijn lippen zette, zodat hij niet zondigde met zijn tong. Het was de Heere, Die hem bewaarde, zodat hij de Naam van God niet openlijk aantastte. Het was ook de Heere, Die de voet van Zijn knecht niet deed wankelen. Voor Job gold wat de dichter van Psalm 121 zingt in het tweede zangvers:

*Hij is, al treft u 't felst verdriet,
Uw wachter, Die uw voet
Voor wankelen behoedt;
Hij, Israels Wachter, sluimert niet;
Geen kwaad zal u genaken;
De Heer' zal u bewaken.*

O, hoe gelukkig is zulk een volk dat in de grootste smarten de bewarende hand des Heeren mag ondervinden. De Heere houdt Zijn volk staande in de strijd tegen de drie doodsvijanden. David zegt: "Zo ik niet had geloofd dat ik het goede des Heeren zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan." De duivel zal het niet winnen, al kan het er wel eens op aan komen. De oude dichter zingt:

*Al de grote waterstromen
Zijn, Heer', over mij gegaan
En mij over 't hoofd gekomen,
Maar Gij hebt mij bijgestaan.*

Dit heeft ook de lijder van de oude dag ondervonden. O, zie hem daar liggen op de aarde met een gescheurde mantel. Zie het leed hem diep, zeer diep terneder buigen. De duivel ziet Job daar ook liggen. De briesende leeuw is er duidelijk op uit om zijn lauweren te oogsten. Maar des Heeren arm is sterk. Hij zal aan dat wilde beest de ziel van Zijn tortelduif niet overgeven.

Kom, overdenken we dat in onze derde gedachte, n.l.:

3. De duidelijke overwinning des Heeren.

We stonden stil bij de helse woede van satan, die Job niet op adem liet komen. We hebben getracht om iets van het onuitsprekelijke leed van Job te zeggen. Het zal er nu op aan komen of de woorden van de duivel zullen bestaan. Had hij niet tegen God gezegd: "Maar toch strek nu Uw hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen"? Satan staat nauwlettend Job gade te slaan. De laatste onheilsbode is vertrokken.

Wat zal Job nu doen? De duivel ziet dat de smart van de herdersvorst groot is. O, welk een rouw om het verlies van de gaven des Heeren, waaronder de kinderen de eerste plaats innamen. Maar de smart van Job daarover was juist een bewijs dat hij altijd de Gever in de gaven had geëerd. In het buigen ter aarde van Job lag de erkenning van Gods soeverein beschikkingsrecht. Kan de Heere niet met het Zijne doen wat Hij wil? We lezen zelfs van Eli, de priester, dat hij Gode recht en gerechtigheid heeft toegekend. In 1 Samuël 3: 16-18 lezen wij: "Toen riep Eli Samuël en zeide: Mijn zoon Samuël! Hij dan zeide: Zie, hier ben ik. En hij zeide: Wat is het woord, dat Hij tot u gesproken heeft? Verberg het toch niet voor mij; God doe u zo, en zo doe Hij daartoe, indien gij een woord voor mij verbergt van al de woorden, die Hij tot u gesproken heeft! Toen gaf hem Samuel te kennen al die woorden, en verborg ze voor hem niet. En hij zeide: Hij is de Heere; Hij doe, wat goed is in Zijn ogen."

Van de zonen van Aäron, Nadab en Abihu, lezen wij dat zij vreemd vuur brachten voor het aangezicht des Heeren. De Heere heeft die daad hoog opgenomen. Er is een vuur van Hem uitgegaan en Nadab en Abihu zijn gestorven voor het aangezicht des Heeren. Mozes heeft bij die gelegenheid tegen Aron gezegd: "Dat is het, wat de Heere gesproken heeft, zeggende: In degenen, die tot Mij naderen, zal Ik geheiligd worden, en voor het aangezicht van al het volk zal Ik verheerlijkt worden."

Aäron verloor op één moment twee van zijn vier zonen. De hogepriester kreeg echter die genade van God om stil te zwijgen. Aron kon zeggen wat eeuwen later David zei, namelijk: "Doch gij, o mijn ziel, zwijg Gode; want van Hem is mijn verwachting."

Alle hoop is voor de duivel nog niet verloren. Job heeft nog niets gezegd. Als hij dan niet zondigt met zijn werken, dan zal hij het zeker met zijn woorden doen. O, als dat eens gebeurde! Met een duivelse grijns op zijn gezicht zou hij dan naar zijn grootste Vijand snellen en het in Zijn Goddelijk aangezicht slingeren: "Hebt U het gehoord? Ik wist het immers wel. Job is gevallen, het is gebeurd met zijn godsvrucht." O, spreek dan toch, zeg dan wat. Als Job blijft zwijgen loopt het voor satan niet goed af. Wanneer de duivel denkt, dat het mis loopt, dan gaat het juist de goede kant op.

Maar eindelijk is het dan zo ver. Job opent zijn mond en zegt: "Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen, en naakt zal ik daarheen wederkeren."

Het wil zeggen: Ik kwam met niets op de wereld, ik zal ook niets mee kunnen nemen. Wat Job hier zegt is waar, daarin is niets zondigs.

Eeuwen later zal de koning Salomo hetzelfde zeggen in zijn boek Prediker. We lezen daar in het vijfde hoofdstuk, het veertiende vers: "Gelijk als hij voortgekomen is uit zijner moeders buik, alzo zal hij naakt wederkeren, gaande gelijk hij gekomen was; en

hij zal niet meenemen van zijn arbeid, dat hij met zijn hand zou wegdragen." In het doodskleed zijn geen zakken. O, gedenkt te sterven. Wat baat het de mens, zo hij de gehele wereld gewint en hij lijdt schade voor zijn ziel? Straks komt de bleke dood en hij zal zijn knokige hand op u leggen en zeggen: "Gij zijt de mijne." Maar wat Gods volk betreft zal hij zich vergissen. Paulus zegt: "Hetzij dat wij leven of hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren." De mens is uit de aarde genomen en hij zal tot de moederschoot der aarde wederkeren. De laatste vijand zal straks voor Gods volk teniet gedaan worden. Jesaja zegt: "Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij, die in het stof woont, want uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruident, en het land zal de overledenen uitwerpen." Die overwint zal van de tweede dood niet beschadigd worden. De dood van Gods kinderen is geen betaling voor de zonde, maar een afsterven van de zonde en een doorgang tot het eeuwige leven.

Tot hiertoe heeft Job nog niet gezondigd, ook niet met de woorden die hij sprak. Maar de zwaarbeproevede knecht des Heeren zegt nog meer. Hij voegt er aan toe: "De Heere heeft gegeven, en de Heere heeft genomen; de Naam des Heeren zij geloofd!" Hoe is het mogelijk! Komen deze woorden uit de mond van een man die zojuist alles is kwijtgeraakt? Hadden de Sabeërs niet zojuist de knechten van Job met de scherpte des zwaards doodgeslagen? Hadden zij niet de runderen en ezellen genomen?

Job bezat vijfhonderd juk ossen en vijfhonderd ezellen. Deze zijn op eenmaal door de Sabeërs geroofd. Het vuur Gods had de zeventuizend schapen van Job verteerd, maar ook de jongeren waren daarbij omgekomen. We lezen immers dat het dienstvolk van Job zeer veel was, zodat deze man groter was dan al die van het oosten.

De Chaldeeën waren op de drieduizend kemelen aangevallen en hadden ze genomen. Job is al zijn vee en al zijn dienstvolk kwijt.

De onheilsbode spreekt nog, en zie, daar komt een ander met de verpletterende tijding dat de tien kinderen van Job zijn omgekomen. Satan heeft ongetwijfeld gedacht dat de laatste tijding de deur bij Job dicht zou doen. En wat hoort hij nu?

O, het is niet te geloven, maar Job eindigt in de Gever. Hij zegt: "*De Heere heeft gegeven.*"

De knecht des Heeren wil daar dus mee zeggen, dat het niet zijn wijsheid en niet zijn inzicht was dat hij tot zo'n grote rijkdom gekomen was. Het is een groot voorrecht als de Heere ons verstand en inzicht geeft in de handel, maar het is nog groter voorrecht als ons oog gericht mag zijn op Hem van Wie alle goede gaven afkomstig zijn.

Jonge mensen, dat geldt ook uw studie. Het kan zijn dat u onder de zegen des Heeren tot grote hoogte klimt op de maatschappelijke ladder. Er is dan een groot gevaar om datgene was u van God gekregen hebt aan uzelf toe te schrijven. O, sta toch af van uw vernuft. Dankt de Heere dat Hij u de gave en het inzicht gegeven heeft, maar keert u daarmee niet van Hem af. Er zijn veel jonge mensen in onze tijd, die de waarheid waarin ze opgevoed zijn de rug toekeren.

Anderen sluiten zich aan bij een modaliteit in een bepaald kerkverband waar lang niet eender over de grondstukken der leer gedacht wordt.

En wat ik u vragen wil: "Spreekt het kerkverband dan helemaal niet meer mee?"

Jonge mensen: *Het kerkverband waartoe u behoort heeft u nodig.* Houdt in gedachtenis wat Boaz tegen Ruth heeft gezegd. De jongen, die over de maaiers gezet was, heeft tegen Boaz gezegd: "Deze is de Moabietische jonge vrouw, die met Naomi wedergekomen is uit de velden Moabs. En zij heeft gezegd: Laat mij toch oplezen en aren bij de garven verzamelen, achter de maaiers; zo is zij gekomen en heeft gestaan van des morgens af tot nu toe; nu is haar te huis blijven weinig." Boaz heeft daarop

tegen Ruth gezegd: "Hoort gij niet, mijn dochter? Ga niet, om in een ander veld op te lezen; ook zult gij van hier niet weggaan, maar hier zult gij u houden bij mijn maagden. Uw ogen zullen zijn op dit veld, dat zij maaien zullen, en gij zult achter haarlieden gaan; heb ik de jongens niet geboden, dat men u niet aanroere? Als u dorst, zo ga tot de vaten en drink van hetgeen de jongens zullen geschept hebben."

De ervaren Naomi wist wel dat het bij Boaz goed was. Ze zegt tegen Ruth: "Het is goed, mijn dochter, dat gij met zijn maagden uitgaat, opdat zij u niet tegenvallen in een ander veld." De grote Boaz heeft Zijn dienstknechten geboden om geleidelijk wat van de handvullen te laten vallen en te laten liggen, opdat zulke Ruths het zullen oplezen. Maar als Ruth niet op dat veld is, kan zij het ook niet oprapen.

De Heere, Die gegeven heeft, heeft ook genomen.

Job scheldt niet op de Sabeërs. Hij zegt niet: "Die gemene rovers, ik zal ze het vroeg of laat betaald zetten." Job zweert ook geen wraak aan die Chaldeeuwse plundersaars. De zwaarbeproefde knecht des Heeren weet dat hij al die goederen uit 's Heeren hand heeft ontvangen. Hij weet dat de kinderen een erfdeel des Heeren zijn. Job weet ook dat de Heere de Bestuurder en Beschikker van ons lot is. Hij kan met het Zijne doen wat Hij wil. Vele mensen denken dat ze eigenaar zijn van het goed dat zij bezitten. Dit is een ernstige vergissing; wij zijn maar rentmeesters. De dichter zingt:

*Van hen, die weelde, schatten, staten,
Hoe rijk, hoe uitgebreid, hoe groot,
Verliezen moeten met de dood
En hunne kind'ren overlaten.*

David dankt de Heere op het eind van zijn leven voor het goed dat hij gekregen heeft. Hij zegt: "Uw, o Heere, is de grootheid, en de macht, en de heerlijkheid, en de overwinning, en de majesteit; want alles wat in de hemel en op de aarde is, is uw; Uw o Heere, is het Koninkrijk, en Gij hebt U verhoogd tot een Hoofd boven alles. En rijkdom en eer zijn voor Uw aangezicht, en Gij heerst over alles; en in Uw hand is kracht en macht; ook staat het in Uw hand alles groot te maken en sterk te maken." De koninklijke dichter gaat nog verder met de Heere groot te maken en zegt dan zeer toepasselijk: "Want het is alles van U, en wij geven het U uit Uw hand."

Dit komt overeen met hetgeen Job zegt. De Heere heeft genomen, d.w.z. Jehovah heeft gegeven en Jehovah heeft genomen. Job had al die goederen uit Gods rechterhand gekregen. De Heere Jezus Christus heeft voor Zijn volk de tijdelijke en de eeuwige weldaden verworven. Toen Job alles kwijt was hield hij God over. De Heere was zijn genoegzaam deel en zijn hoogste goed. De lijder van de oude dag roemt in de verdrukking, wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in zijn hart uitgestort was.

O zeker, er brak ook nog een andere tijd aan in het leven van Job. Maar de hoofdzaak is dat satan in zijn opzet niet is geslaagd. Job vloekte zijn Koning en zijn God niet.

Integendeel, hij zegt op het eind: "*De Naam des Heeren zij geloofd.*"

O, welk een tegenvaller voor de vorst der duisternis.

Op dit laatste had hij allerminst gerekend. Job vloekt zijn Maker niet, maar hij prijst Hem. De knecht des Heeren constateert niet alleen de vrijmacht des Heeren, maar hij eert ook Gods vrijmacht. Naar onze bescheiden mening heeft Eli de priester Gods vrijmacht geconstateerd, maar Job ging een stap verder, hij heeft de Heere vanwege Zijn soevereiniteit geprezen.

De man die in de grootste smarten de Naam des Heeren heeft geloofd, heeft ongetwijfeld ook kennis aan die Naam gehad. En als het dan waar is dat Job in Abrahams tijd heeft geleefd, dan is hij voor die tijd diep ingeleid geweest in wat betreft de kennis van de God des eeds en des verbonds.

Toen de Heere aan Mozes verscheen in een vuurvlam uit het midden van een braambos zei Hij o.a.: "En Ik ben aan Abraham, Izak en Jakob verschenen, als God de Almachtige; doch met Mijn Naam HEERE ben Ik hun niet bekend geweest."

De Heere heeft Zich van tijd tot tijd nader geopenbaard. Het wil niet zeggen dat Abraham, Izak en Jakob niets van die Naam geweten hebben. Van Abraham weten we dat hij de dag van Christus gezien heeft en dat hij daarover verblijd is geweest. Van Jakob weten we dat hij de Naam wilde weten van de Man, Die met hem worstelde. Het antwoord was: "Waarom is het, dat gij naar Mijn Naam vraagt?" Maar op zijn sterfbed spreekt de patriarch van de Silo, Die de volken gehoorzaam zullen zijn.

Hoe groot is de genade geweest, die de Heere aan Job heeft verheerlijkt.

Komt, zingen we daarvan uit Psalm 31, de verzen 17 en 19.

Toepassing Geliefden,

Is u die Naam bekend? Een zeker spreekwoord luidt: Onbekend maakt onbemind. De Heere Jezus zegt in Zijn Hogepriesterlijk gebed: "En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus Die Gij gezonden hebt."

Onze Catechismus verklaart in Zondag 47 de eerste bede van het allervolmaakste gebed. Die eerste bede luidt: "Uw Naam worde geheiligd." En de verklaring luidt aldus: Geef ons eerstelijk, dat wij U recht kennen, en U in al Uw werken, in welke Uw almachtigheid, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt, heiligen, roemen en prijzen."

Dat is het dus wat Job deed. Hij prijst de Naam des Heeren. De ziel, die deze Naam heiligt, roemt en prijst, heeft kennis aan die Naam gekregen. En kennis van die Naam te hebben is het eeuwige leven. *Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf.*

Petrus heeft na Pinksteren tegen het sanhedrin gezegd: "En de zaligheid is in geen Ander; want er is ook onder de hemel geen andere Naam, Die onder de mensen gegeven is, door welke wij moeten zalig worden." Er zijn altijd mensen geweest, en ze zijn er nog, die hun zaligheid en welvaart bij de heiligen, bij zichzelf, of ergens elders zoeken. Och, ze roemen met de mond in Hem, maar ze verloochenen Hem met de daad. Ze zijn nog nooit een gepast onderwerp geworden voor Zijn gezegende Middelaarsbediening. Paulus zegt dat Hij gekomen is om zondaren zalig te maken, maar deze mensen -zijn nog nooit zondaar voor God geworden. Paulus zegt ook dat hij van alle zondaren de voornaamste was. Ach, dat de Heere door Zijn Geest ons ontdekke, opdat wij kennis zouden krijgen aan onszelf, kennis van God en kennis van de Heere Jezus Christus. Het Woord Gods is zulk een getrouw woord en het is aller aanneming waardig. We hebben tot nu toe in Job gezien wat genade vermag. De dichter zingt:

*In de grootste smarten
Blijven onze harten
In de Heer' gerust;
'k Zal Hem nooit vergeten,
Hem mijn helper heten,
Al mijn hoop en lust.*

Misschien zijn er zielen onder ons die met veel tegenspoed moeten worstelen. Mogelijk zijt u geen vreemdeling van het leven der genade. Maar misschien zegt u met de dichter:

*Zou d'Allerhoogste van mijn klagen
En bitt're rampen kennis dragen?*

De Heere weet het niet alleen, maar Hij heeft ook uw kruis afgewogen. Hij heeft de tijd en de maat van uw lijden bepaald. Hij schikt u het kwaad in dit jammerdal toe. Maar Hij, Die u het kwaad toeschikt, kan het u ook ten beste doen keren.

De Naam des Heeren zij geloofd. Maar dat kan alleen als God er in meekomt. Dat het ook dagelijks de bede van uw hart moge zijn, zoals Jabez bad, namelijk: "En maakt het met het kwade alzo, dat het mij niet smarte." Als u dit in het geloof vraagt zult u het ook met Jabez ondervinden: "En God liet komen wat hij begeerde." Amen.

Nazang: Psalm 33: 11.

3. DE NEDERLAAG VAN DE VORST DER DUISTERNIS

Lezen: Job 2

Zingen: Psalm 35: 1

Zingen: Psalm 102: 1 en 5

Zingen: Psalm 89: 10 en 11

Zingen: Psalm 3: 4

Voorafspraak

Geliefden,

Psalm 102 is een gebed des verdrukten, als hij overstelpt is en zijn klacht uitstort voor het aangezicht des Heeren. De dichter van Psalm 102 is ons niet met name bekend, maar we weten van hem dat hij spreekt namens het gehele overblijfsel dat de Heere heeft doen overblijven. Onze Kanttekenaren zeggen dan ook niet dat de dichter klaagt, maar dat "de gemeente klaagt vanwege haar zware ellende, biddende om verlossing uit de Babylonische ballingschap."

Door de verlossing van het overblijfsel uit Babel wordt mede verstaan de verlossing van de kerk uit het diensthuis van de wereld en satan door Jezus Christus onze Heere. De ballingen in Babel werden verdrukt en één van die verdrukten stort zijn klacht uit voor het aangezicht des Heeren namens het gehele overblijfsel. Het hart van de verdrukte is overstelpt met angst en schrik. Het overblijfsel in Babel kreeg het eind naar zich toe. Ze kregen de schuldbrief thuis. Het was waarlijk niet om hun goeddoen dat ze in Babel zaten. O, wee hunner, dat ze zo gezondigd hadden.

In Psalm 61 is ook sprake van een man die overstelpt is door druk. Het is David, de man naar Gods hart. Hij zegt: "O God, hoor mijn geschrei, merk op mijn gebed. Van het einde des lands roep ik tot U als mijn hart overstelpt is; leid mij op een rotssteen, die mij te hoog zou zijn." Hoe kwam David daar aan het einde des lands? Het was vanwege zijn zonde met Bathséba. De koning moest vluchten voor Absalom. Het was allemaal eigen schuld. Het zwaard zou van zijn huis niet wijken. David kwam met zijn mannen te Mahanaïm aan het einde des lands. Het is dezelfde plaats waar eens de engelen Jakob hebben ontmoet. Mahanaïm betekent twee heirlegers. We lezen in Genesis 32: 1 en 2: "Jakob toog ook zijns weegs; en de engelen Gods ontmoetten hem. En Jakob zeide met dat hij hen zag: Dit is een heir- leger Gods, en hij noemde de naam derzelve plaats Mahanaïm." Daar in Mahanaïm heeft de Heere het gebed van de verdrukte wiens hart overstelpt was verhoord.

David vervolgt in Psalm 61: "Want Gij, o God, hebt gehoord naar mijn geloften; Gij hebt mij gegeven de erfenis dergenen, die Uw Naam vrezen. Gij zult dagen tot des konings dagen toedoen; zijn jaren zullen zijn als van geslacht tot geslacht."

De verdrukte in Babel is ook door God verhoord. In het veertiende vers van Psalm 102 zegt hij: "Gij zult opstaan, Gij zult U ontfermen over Sion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen." De letterlijke betekenis van die bestemde tijd zijn de zeventig jaren die door Gods profeten waren voorgezegd.

Jeremia zegt in de Naam des Heeren: "Maar het zal geschieden als de zeventig jaren vervuld zijn, dan zal Ik over de koning van Babel en over dat volk, spreekt de Heere, hun ongerechtigheid bezoeken, mitsgaders over het land der Chaldeeën, en zal dat stellen tot eeuwige verwoestingen."

De bidder, die in Psalm 102 aan het woord is, heeft zijn klacht voor de Heere uitgestort op het eind van de ballingschap. De bestemde tijd was gekomen.

Dit woord heeft ook een geestelijke betekenis. Er is voor Gods volk een tijd des

welbehagens. De tijd der bekering is door God bepaald. Als die tijd is aangebroken gaat de Heere voorbij en spreekt de ziel aan. We lezen daarvan in de profetieën van de profeet Ezechiël. De Heere Zelf zegt in hoofdstuk 16: 6: "Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: Leef!"

Er is ook voor Gods volk een tijd der minne. De Heere vervolgt in datzelfde hoofdstuk, het achtste vers: "Als Ik bij u voorbijging, zag Ik u, en ziet, uw tijd was de tijd der minne; zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit, en dekte uw naaktheid; ja Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere Heere, en gij werd de Mijne."

Zo is er ook een bestemde tijd dat Gods volk in de druk verkeert. Het is genade dat, wanneer dat volk in duisternis gezeten is, ze dan betrouwen mogen op de Naam des Heeren. De Heere bepaalt de maat en het einde van hun lijden, zoals de dichter zingt:

*In Uwe hand zijn mijne tijden;
'k Verlaat mij in mijn leed
Op U alleen, Die weet
De maat en 't einde van mijn lijden;
Red mij, van die, verbolgen,
Ter dood toe mij vervolgen.*

De druk kan soms zo groot zijn dat Gods kind Gods hand niet meer ziet in de druk. De verdrukte balling zegt in zijn gebed: "Want ik eet as als brood, en vermeng mijn drank met tranen. Vanwege Uw verstoordheid en Uw grote toorn; want Gij hebt mij verheven, en mij weder neergeworpen." Toch zal de Heere Zijn volk niet laten omkomen in al hun tegenspoeden. De Heere bewaart de ziel van Zijn gunstgenoten, maar der goddelozen weg keert Hij om. Job is staande gebleven te midden van de grote beproeving die over hem is gekomen. Staan we daarbij stil met de hulp des Heeren.

Onze tekst vindt u opgetekend in het boek Job, het tweede hoofdstuk, de verzen 9 en 10, waar Gods Woord aldus luidt:

Toen zeide zijn huisvrouw tot hem: Houdt gij nog vast aan uw oprechtheid? Zegen God, en sterf.

Maar hij zeide tot haar: Gij spreekt als één der zottinnen spreekt; ja, zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet ontvangen? In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet.

In bovenstaande tekstwoorden zien we duidelijk: *De nederlaag van de vorst der duisternis*. Dit blijkt uit:

1. De woorden die de Heere zegt;
2. De woorden die de vrouw van Job zegt;
3. De woorden die Job zegt.

Geliefden,

1. ***De woorden die de Heere zegt***

De schrijver van het boek Job laat ons weten, dat er wederom een dag was dat de kinderen Gods zich voor de Heere stelden. De voorzienigheid Gods gaat over alle dingen. De Heere heeft niet alleen alles vooruit geweten, maar Hij heeft ook alle dingen besloten. Gods voorzienigheid gaat over de grote, de kleine, de goede en de kwade dingen. In Handelingen 4: 28 lezen wij: "Om te doen al wat Uw hand en Uw

raad te voren bepaald had, dat geschieden zou." Tevens regeert de Heere over de duivelen.

Satan bevindt zich ook tussen de kinderen Gods. Straks als de tijd der wederoprichting aller dingen aangebroken is zal dat niet meer mogelijk zijn. Dan zal de duivel zich niet meer tussen de engelen bevinden, maar dan zal hij ook Gods volk niet meer benauwen. Het ligt voor de hand dat satan nu maar liever weggebleven was. Als hij succes gehad had bij Job was hij hoogstwaarschijnlijk al wel eerder voor God verschenen om zijn overwinning uit te bazuinen. Hij had zeker niet gewacht tot God gesproken had, maar nu moet hij wel met zijn nederlaag voor de dag komen. Want de Heere Zelf houdt satan zijn nederlaag voor. De Heere spreekt weer dezelfde woorden als de vorige keer, maar voegt er nu aan we: "En hij houdt nog vast aan zijn oprechtheid, hoewel gij Mij tegen hem opgehitst hebt, om hem te verslinden zonder oorzaak." Van uw beschuldiging, o gij vader der leugenen, is niets overgebleven. Trouwens, "wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt."

Paulus zegt niet dat niemand beschuldiging kan inbrengen tegen de uitverkorenen Gods, maar niemand zal beschuldiging inbrengen, ook de duivel niet. Christus was nog niet gestorven in de tijd toen Job leefde, maar Hij was wel beloofd. Satan had er bij gestaan in het paradijs. Het Vrouwenzaad zou het slangenzaad de kop vermorzelen. De oudtestamentische kerk is ingegaan op krediet van de Borg, Die de vermorzelaar vermorzelen zou.

De Heere heeft Zichzelf begeven om Adam te zoeken toen hij al bevende voor Hem vlood, en heeft hem getroost, belovende hem Zijn Zoon te geven, Die worden zou uit een vrouw, om de kop der slang te vermorzelen, en hem gelukkig te maken. O, er is veel, heel veel beschuldiging in te brengen tegen de uitverkorenen Gods. Ook zij waren kinderen des toorns gelijk de anderen. Paulus tekent het portret van de mens in Romeinen 3. Hij zegt daar o.a.: "Wat dan? Zijn wij uitnemender? Ganselijk niet; want wij hebben te voren beschuldigd beiden Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn; gelijk geschreven is: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand, die goed doet, er is ook niet tot één toe."

Luther heeft in de dagen van grote strijd gezegd als hij maar op die plaats kon komen dat hij tegen de duivel kon zeggen: "Ga naar Golgótha", satan dan altijd moest wijken. De historie vermeldt dat de reformator ook eens meende de duivel in levende lijve te zien en dat hij toen de inktpot naar zijn kop smeed. Satan gaat echter niet voor een inktpot opzij, hij moet het alleen afleggen tegen Hem, Die sterker is dan hij. Tijdens de omwandeling van de Heere Jezus op aarde is hij dat aan de weet gekomen. Christus is sterker dan alle duivels samen. Hij heeft op Golgótha's kruin de ganse hellemacht overwonnen. O, als Gods kinderen met Luther op die plaats mogen komen en kunnen zeggen: "Ga naar Golgótha", dan zal die hellehond moeten zwijgen. Als een geslagen duivel heeft hij de heuvel Golgótha verlaten, terwijl de vrienden en bekenden van de Heere Jezus bleven.

Zo ver is het nu nog niet. De genade en waarheid was toen Job leefde nog niet door Christus geworden, zie Johannes 1: 17.

De tweede aanval van satan is nog venijniger dan de eerste. Het komt hier op neer dat de mens na zijn diepe val in Adam alleen nog maar op zelfbehoud is bedacht. In de staat der rechtheid was dit niet zo. Adam was in die volheerlijke staat niet op zelfbehoud uit. Zijn leven was een leven van zelfovergave. De naar Gods beeld

geschapen mens was onderkoning bij de gratie Gods. Adam was ambtsdrager, de heerschappij was op zijn schouder. Het werk van Gods schepping was een groot werk. De dichter zingt daarvan:

*Des Heeren werken zijn zeer groot;
Wie ooit daarin zijn lust genoot,
Doorzoekt die ijv'rig en bestendig.*

David zegt in Psalm 145: "Al Uw werken, Heere, zullen U loven, en Uw gunstgenoten zullen U zegenen." Het werk des Heeren in de herschepping is nog groter dan Zijn werk in de schepping. Maar dat is iets waar de satan nog niet helemaal van overtuigd is. Zou het werk Gods in de herschepping nog verder reiken dan Zijn werk in de schepping? Zal de mens na ontvangen genade weer komen tot zelfovergave? Zal hij zich opofferen in de dienst van God? Dat wil satan wel eens zien.

Daarom zegt hij in vers 5: "Doch strek nu Uw hand uit en tast zijn gebeente en zijn vlees aan; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen." Het ging in de eerste aanval van de vorst der duisternis om alles wat Job had, maar nu gaat het om Job zelf; om zijn gebeente en om zijn vlees. Het antwoord van de Heere op satans eerste aanval was: "Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit." Zal de Heere satan verlof geven om nu zijn hand aan Job zelf uit te strekken?

We lezen in het zesde vers dat de Heere zegt: "Zie, hij zij in uw hand, doch verschoon zijn leven." De duivel aarzelde niet, hij sloeg Job met een verschrikkelijke ziekte. Deze ziekte is waarschijnlijk één der ergste vormen van melaatsheid geweest. De melaatsheid tastte het gebeente en het vlees van de lijder aan. Voor Jobs besef was het alsof de dood langzaam in aantocht was. Hij werd genoodzaakt zijn plaats te verlaten, en zo is het te verklaren dat hij zat op de vuilnisbelt in het midden van de as.

De melaatsheid was een ongeneeslijke ziekte. We lezen in 2 Koningen 5 dat de koning van Syrië een brief zond naar Achab de koning van Israël. De inhoud van de brief luidde: "Zo wanneer nu deze brief tot u zal gekomen zijn, zie, ik heb mijn knecht Naman tot u gezonden, dat gij hem ontledigt van zijn melaatsheid." We lezen verder in hetzelfde hoofdstuk: "En het geschiedde, als de koning van Israël de brief gelezen had, dat hij zijn klederen scheurde, en zeide: Ben ik dan God, om te doden en levend te maken, dat deze tot mij zendt, om een man van zijn melaatsheid te ontledigen? Want voorwaar, merkt toch op, en ziet, dat hij oorzaak tegen mij zoekt."

De melaatsheid was tevens een besmettelijke ziekte. De lepralijders werden uit de samenleving uitgebannen.

Ook was de melaatsheid een vreselijke ziekte. Het was een ziekte die langzaam het lichaam en alle zintuigen aantastte. Het gelaat werd op den duur afzichtelijk om te zien, handen en voeten vielen geleidelijk verdorrend weg. Alle ziekte doet op een eigen wijze het beeld der zonde zien. In de melaatsheid zien we geestelijk gesproken de inwendige verdorvenheid die zich verspreid heeft over de gehele mens.

In vraag 8 van Zondag 3 wordt gevraagd: "Maar zijn wij alzo verdorven, dat wij ganselijk onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad?" En het antwoord luidt: "Ja wij, tenzij dan dat wij door de Geest Gods wedergeboren worden."

De dichter van Psalm 51 zingt in het vierde vers:

*Ontzondig mij met hysop, en mijn ziel,
Nu gans melaats, zal rein zijn en genezen.
Was mij geheel, zo zal ik witter wezen
Dan sneeuw, die vers op 't aardrijk nederviel.*

De geestelijke melaatsheid is door geen mens te genezen. De koning van Israël wist, dat de lichamelijke melaatsheid alleen door God te genezen was. Niemand is in die tijd dan ook gereinigd dan Naman de Syriër. De medische wetenschap moge het in onze tijd ver gebracht hebben op lichamelijk gebied, er is niemand die ons van onze geestelijke ziekte kan genezen. Het ganse hoofd is krank en het ganse hart is mat. Genade is niet erfelijk, maar de zonde is wel erfelijk. Paulus zegt in Romeinen 5: 12: "Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgedaan is, in welke allen gezondigd hebben." De Heere rekent ons de schuld der zonde toe, zoals Paulus vervolgt in hetzelfde hoofdstuk, het negentiende vers: "Gelijk door de ongehoorzaamheid van die ene mens velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van één velen tot rechtvaardigen gesteld worden."

Het is in ieder geval wel duidelijk dat Job als een hoopje ellende op de ashoop heeft gezeten. In hoofdstuk 16: 8 zegt hij: "Dat Gij mij rimpelachtig gemaakt hebt, is tot een getuige; en mijn magerheid staat tegen mij op, zij getuigt in mijn aangezicht." En in vers 16 zegt hij: "Mijn aangezicht is gans bemodderd van wenen, en over mijn oogleden is des doods schaduw."

De lijder van de oude dag werd door grote benauwdheid en angst geperst. Het lijden van Job was echter geen schuldovernemend lijden. Van de Heere Jezus lezen wij dat Hij gekomen is in onuitsprekelijke benauwdheid, smarten, verschrikking en helse kwelling. In zijn antwoord aan Zofar heeft Job eens gezegd: "Ziet mij aan, en wordt verbaasd, en legt de hand op de mond."

Maar de Romeinse stadhouder Pontius Pilatus heeft eens van Jezus gezegd: "Ziet, de Mens!" De ploegers hadden de rug van de gezegende Borg geploegd, zij hadden hun voren lang getogen. De krijgsknechten hadden een kroon van doornen gevlochten en die op Zijn gezegend hoofd gezet. Ook hadden ze Hem een purperen kleed om de schouders geworpen en Hem bespot en geslagen. Zo heeft de schuldovernemende Borg voor Pilatus gestaan. We lezen in Johannes 19: 5: "Jezus dan kwam uit, dragende de doornenkroon, en het purperen kleed. En Pilatus zeide tot hen: Ziet, de Mens!" Met recht zou de Heere Jezus tot de schare hebben kunnen zeggen: "Ziet Mij aan en wordt verbaasd."

O, dat we ons zouden verbazen over alles wat de Heere heeft gedaan voor een schuldig volk. Hij heeft kroon en troon verlaten en is een weinig minder geworden dan de engelen vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de genade Gods voor allen de dood smaken zou. O, ziet Hem aan en wordt verbaasd. Christus deed dat vrijwillig, er was niemand die Hem daartoe kon verplichten. In de volheid des tijds is Hij gekomen en is Hij nedergedaald in een staat van diepe vernedering. Na Zijn bespottung, geseling en vernedering is Hij door de Zijnen buiten de heilige stad geworpen. De poorten van Jeruzalem sloten zich achter de Heere van de wijngaard. De Erfgenaam Christus heeft voor een des doods schuldig volk de poorten van het hemelse Jeruzalem geopend. Op Golgotha's kruin heeft Hij satans kop verpletterd. Daar heeft de duivel voorgoed de nederlaag geleden. De nederlaag van de vorst der duisternis is ook gebleken toen Job zijn Maker niet vloekte. Die nederlaag blijkt tevens in hetgeen de vrouw van Job zegt. Staan we daarbij stil in onze tweede gedachte.

2. De woorden die de vrouw van Job zegt

Geliefden, Tot hiertoe hebben we nog niets gehoord van de vrouw van Job. Zij is ongetwijfeld getuige geweest van al het wedervaren van haar man. Zij was er zeer

nauw bij betrokken; ze was niet alleen de vrouw van Job, maar ook de moeder van de tien kinderen die allen omgekomen waren. Wat zal door haar heen zijn gegaan toen de rijke herdersvorst, haar man dus, op één dag straatarm was geworden! Wat moet het voor haar geweest zijn toen ze hoorde van de dood van haar tien kinderen! En zie die man daar nu eens zitten in het midden van de as. Zijn lichaam is overdekt met boze zweren van de voetzool af tot de schedel toe. Zie, hij neemt een potscherf om zich daarmee te schrabben. O, zijn aangezicht is gans bemodderd van wenen en over zijn oogleden is des doods schaduw. Zie uw man eens aan, gij vrouw van Job, en word verbaasd. Daar op de ashoop wordt de lijder van de oude dag door zijn huisvrouw aangesproken. Zij heeft zich geuit in felle ongeloofstaal. De grote reformator Calvijn heeft van de vrouw van Job gezegd dat ze een furie van de hel is geweest. Het is zeker waar dat de vrouw van Job de smart van haar man heeft verzwaaard. Het is ook waar dat ze een instrument in de hand van satan is geweest om Job tot afval te bewegen. En toch staat de vrouw van Job dicht bij ons dan we denken. Jobs rijkdom was ook de hare, zijn eer was haar eer en zijn kinderen haar kinderen. In ieder goed huwelijk zal elke vrouw haar man stimuleren in zijn werk.

Salomo heeft gezegd dat de waardij van een deugdelijke huisvrouw ver boven de robijnen gaat. In Spreuken 31 zegt de koning Lemuël: "Wie zal een deugdelijke huisvrouw vinden? Want haar waardij is ver boven de robijnen. Het hart haars heren vertrouwt op haar, zodat hem geen goed zal ontbreken. Zij doet hem goed en geen kwaad al de dagen haars levens. Zij zoekt wol en vlas, en werkt met lust harer handen."

De huisvrouw van Job doet haar man nu geen goed, maar kwaad. Zij is geen godvrezende vrouw geweest. Op haar zijn waarschijnlijk de woorden van de Heere Jezus ook van toepassing als Hij zegt: "Twee zullen op één bed zijn, de een zal aangenomen en de ander zal verlaten worden." De koning Lemuël vervolgt in zijn onderwijzing: "De bevalligheid is bedrog en de schoonheid is ijdelheid; maar een vrouw, die de Heere vreest, die zal geprezen worden."

De Heere is rijk in barmhartigheid en groot in liefde. Het kan zijn dat de vrouw van Job later tot bekering is gekomen. We bepalen ons echter tot hetgeen we van haar lezen, en dat is zo mooi niet. En toch zeiden we dat de vrouw van Job niet zo ver van ons af staat. De vraag is of we ons beeld in haar zien. Denk u haar toestand eens in. Het is haar man die daar als een wrak in de as zit. Al het zijne was ook het hare. Als de man in zijn trouwdag op de maatschappelijke ladder rijst, rijst ook de vrouw.

Het huwelijk is een belangrijke stap in een mensenleven. Dit wordt door veel jonge mensen nog niet half beseft. Als het huwelijk gesloten is komt veelal de ware aard naar boven. Dan is het ook dikwijls te laat. Over en weer vallen dan vaak harde woorden. De opvoeding is een taak voor de ouders, maar veel ouders zijn te slap en verwaarlozen de opvoeding die hun door God op de handen is gezet.

Het komt nogal eens voor dat de jonggetrouwde man zijn vrouw moet opvoeden of de jonggetrouwde vrouw haar man. De echtscheidingen nemen hand over hand toe en een regering die met Gods Woord niet rekent vergemakkelijkt het uit elkaar gaan. De kinderen die er dan eventueel zijn worden aan de vader of de moeder toegewezen, maar de praktijk is dat zulke kinderen voor galg en rad opgroeien. De maatschappij gaat langzamerhand meer en meer uit dergelijke figuren bestaan en de gemeenschap moet er uiteindelijk voor opdraaien.

O, ouders let op uw zaak. Het gebeurt ook veel dat kinderen uit ontspoorde huwelijken het misdadigerspad opgaan en uiteindelijk in de gevangenis terecht komen. Zulke kinderen zijn helaas maar al te veel in hun jonge leven getuige geweest van hooggaande ruzies tussen hun vader en moeder.

Keren we terug tot de vrouw van Job.

Er is heus niet zoveel voor nodig of een mens staat met gebalde vuisten naar de hemel. Wij kunnen inderdaad ons beeld zien in de vrouw van Job. Mogelijk is de Heere u tegengekomen in uw huwelijkse staat of daarbuiten. Misschien hebt u met tegenslag te worstelen gehad in uw bedrijf of in uw gezin. En hoe was het toen gesteld in uw hart? Moest u niet zeggen: "O Heere, ik ben niet beter dan de vrouw van Job"? Het is genade als we niet uitbreken tegen de Heere. Dit alles is echter geen excuus voor de vrouw van Job. Zij is een beklagenswaardig schepsel, ze liet zich voor de kar van de duivel spannen. Ach, hoeveel mensen doen in navolging van haar hetzelfde. Al deze mensen vechten voor een verloren zaak. Satan is al van het toneel verdwenen. Hij is nu wel overtuigd van de kracht van des Heeren werk. Hij weet nu wel dat hij dat werk Gods niet breken kan. Het gebeurt ook wel dat mensen daarvan overtuigd raken, zoals hier de vrouw van Job.

Toen de kerk des Heeren op de pinksterdag van nationaal internationaal werd heeft Gamaliël tot de Joodse raad gezegd: "Houdt af van deze mensen, en laat hen gaan; want indien deze raad, of dit werk uit mensen is, zo zal het gebroken worden Maar indien het uit God is, zo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden."

De vrouw van Job is ook een mens. Het begint tot haar door te dringen dat de vroomheid van haar man ware vroomheid is.

Ze zegt niet: "Hoe gaat het nu met je? Ben je al wat bekoeld?"

Nee, ze ziet het, ze merkt het aan heel zijn houding. Ze informeert niet, maar ze constateert. Ze kan het niet begrijpen, maar haar man houdt vast aan zijn oprechtheid. De aanval van deze vrouw op haar man is in feite een laatste wanhoopsoffensief van de vorst der duisternis. Satan heeft zich in het paradijs eerst van de slang en daarna van de vrouw bediend. Hij is begonnen met twijfel te zaaien in Eva's hart. Daarna wekte hij de kwade begeerte bij haar op, zodat ze van de vrucht des booms nam en at en daarna ook haar man gaf en hij eveneens at. Er zijn ook nu nog vele vrouwen en meisjes die als instrument in satans hand gebruikt worden om anderen te verleiden. Laat ons niet te gering denken over de kracht van deze verzoeking.

Er zijn al heel wat kwade lusten en begeerten opgewekt door schaamteloze ontkleding. Vanwaar komen al die aanrandingen en lustmoorden? Worden de zinnen niet geprikkeld door onkuise daden, gebaren, woorden, gedachten en lusten?

In Zondag 41 lezen wij in het antwoord op vraag 109: "Dewijl ons lichaam en ziel tempelen des Heiligen Geestes zijn, zo wil Hij, dat we ze beide zuiver en heilig bewaren; daarom verbiedt Hij alle onkuise daden, gebaren, woorden, gedachten, lusten en wat de mens daartoe trekken kan." Wat de mens tot een eer moest zijn, dat verandert hij in schande. Paulus schrijft aan de gemeente van Eféze: "Maar hoererij en alle onreinheid, of gierigheid, laat onder u niet genoemd worden, gelijkewijs het de heiligen betaamt, noch oneerbaarheid, noch zot geklap, of gekkernij, welke niet betamen; maar veelmeer dankzegging."

De laatste aanval van de duivel door middel van de vrouw van Job is een venijnige aanval geweest. De dichter van het Gebed des Heeren zingt:

*Verlos ons uit des bozen macht;
Beschermt, en sterk ons door Uw kracht;
Wij zijn toch zwak, Zijn sterkt' is groot;
Dus zijn w' elk ogenblik in nood;
Hier komt nog vlees en wereld bij;
Ai, sterk ons dan, en maak ons vrij.*

Job en zijn vrouw waren samen door de band des huwelijks verenigd. Samen hadden ze lief en leed gedeeld. Nu zal Job ook nog zijn vrouw kwijt raken. Ze laat het masker vallen, ze kiest voor satan en tegen haar man. Maar dit betekent ook dat ze tegen God kiest. In de staat der rechtheid stond de mens aan de zijde van God. Na het eten van de verboden vrucht stond het eerste mensenpaar aan de kant van de duivel. Satan meende al dat hij voorgoed de overwinning had behaald, maar de Heere kondigde in het paradijs het Vrouwenzaad aan. Ach, de mens heeft bewust voor de duivel gekozen. Het volk van Israël heeft tegen Mozes gezegd: "Houdt van ons af, en laat ons de Egypte-naars dienen."

In de volheid des tijds zond God Zijn Zoon in gelijkheid des zondigen vlees. De Romeinse stadhouder Pontius Pilatus heeft het volk voor een keus gesteld. Pilatus vond geen schuldigen Jezus van Nazareth en hij meende de oplossing gevonden te hebben in een tweetal waaruit hij het volk zou laten kiezen. Het is gebleken dat de stadhouder zich vergist heeft in de mentaliteit van het Joodse volk.

Uit het gestelde tweetal is niet Jezus gekozen maar Bar-Abbas, en Bar-Abbas was een moordenaar. De Joden hebben hun Messias verworpen. Christus is tot de Zijnen gekomen en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Telkens weer constateren we dat de mens kiest voor de mensenmoorder van den beginne. Ook wij zeggen in onze natuurstaat met sprekende daden: "Wijkt van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust."

Als de Heere door Zijn Geest zijn volk komt te ontdekken ziet dat volk aan welke kant ze staan. Ze hebben gekozen: vóór satan en tegen God! Dan staan ze zo ver niet meer van de vrouw van Job af.

De Heere, Die het goede werk begint, zet dat werk ook voort. Er wordt een band verbroken die Gods volk bindt aan satan, wereld en zondedienst. Een andere band wordt gelegd die hen bindt aan God, aan de dienst van God en aan het volk van God. Van Mozes lezen wij: "Verkiezende liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben; achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons."

De lijder van de oude dag mocht ook zien op de vergelding des loons. Door genade mocht hij staande blijven in deze hete beproeving. Het was door de kracht van de Heilige Geest dat hij niet bezweek.

Gods volk is in Christus zelfs meer dan overwinnaar. De dichter zegt in één van de Hammalothsliederen: "Daar zal Ik David een hoorn doen uitspruiten; Ik heb voor Mijn Gezalfde een lamp toegericht. Ik zal Zijn vijanden met schaamte bekleden; maar op Hem zal Zijn kroon bloeien."

Debora heeft in haar lofzang gezongen: "Alzo moeten omkomen al Uw vijanden, o Heere; die Hem daarentegen liefhebben, moeten zijn, als wanneer de zon opgaat in haar kracht." Het water kan bij Gods kinderen wel eens tot aan de lippen komen, maar het zal er niet over gaan. De aanval van de vorst der duisternis mislukte opnieuw.

Dit blijkt uit het antwoord wat Job aan zijn vrouw geeft, waarbij we nu nog in de derde plaats stil staan.

3. Het antwoord wat Job aan zijn vrouw geeft

Als een doodssteek in zijn gebeente heeft het in de oren van Job geklonken: "Zegen God en sterf."

In dit woord ligt meer opgesloten dan we zo oppervlakkig bezien zouden denken. Deze woorden zijn Job toegeschreeuwd met een van haat geladen stem. De woorden:

"zegen God" betekenen: "Vloek God, zeg Hem de dienst op. Zult u zulk een God nog langer dienen? Gaf Hij niet met Zijn ene hand en nam Hij u met de andere hand niet alles af? Het is tevergeefs zulk een God te dienen en Zijn wacht nog langer waar te nemen." Maar het wil ook zeggen: "Maak er een eind aan. Zegen God, zeg Hem de dienst op en sla dan de hand aan eigen leven."

O, als Job dat eens deed, wat zou dat een triomf voor de duivel zijn. Vele mensen zijn in de loop der eeuwen in deze strik gevallen. De klauwen van de vorst der duisternis zijn harde klauwen. Het is niet te zeggen wat er bij al die mensen aan voorafgegaan is voor ze tot deze vreselijke daad kwamen.

Van Saul lezen we dat hij door de Heere is verworpen omdat hij het bevel des Heeren over Amalek niet heeft uitgevoerd. Op het gebergte van Gilbéa heeft de koning van Israël de hand aan eigen leven geslagen. De Heere heeft deze eerste koning van Israël in Zijn toorn gegeven en Hij heeft hem weggenomen in Zijn grimmigheid.

Achitofel verhing zich toen hij zag dat zijn raad door Absalom niet werd opgevolgd. De raadsman van koning David heeft het zien aankomen dat Absalom verslagen zou worden. En als straks David als overwinnaar Jeruzalem zou binnentrekken, dan wist Achitofel wel wat de straf op zijn verraad zou zijn.

Van Judas weten we dat hij berouw heeft gekregen toen hij zag dat Jezus veroordeeld was. Hij heeft de overpriesters en de ouderlingen de dertig zilveren penningen wedergebracht. In wanhoop heeft hij uitgeroepen: "Ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed." Judas is door de duivel voortgejaagd naar de strop. Maar het worgkoord weigerde de verrader te dragen. Petrus zegt van hem: "Want hij was met ons gerekend, en had het lot dezer bediening verkregen. Deze dan heeft verworven een akker, door het loon der ongerechtigheid, en voorwaarts overgevallen zijnde, is midden opgeborsten, en al zijn ingewanden zijn uitgestort."

Wat zal Job op deze felle verzoeking antwoorden? In vers 10 lezen wij: "Maar hij zeide tot haar: Gij spreekt als één der zottinnen spreekt; ja, zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet ontvangen?"

Het is alsof Job zeggen wil: "Zal ik God vloeken? Heeft Hij mij niet gekend en gezegend? Heb ik al dat goed niet uit Zijn hand ontvangen? Het is onmogelijk dat ik mijn Maker zou vloeken." En bovendien: "Zal ik daarna de hand aan eigen leven slaan? Hij is het Die ons de adem en het leven geeft en Hij is het Die ook het leven neemt." De oude dichter zingt:

*Hij is 't, Die ons bewaart ons leven,
Die voor ons zorgt tot ons behoed,
Opdat wij niet vallen noch beven,
Ja, dat niet slibber' onze voet.*

In hoofdstuk 10: 12 zegt Job: "Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan, en Uw opzicht heeft mijn geest bewaard." Uit deze woorden van Job weten wij dat hij God prijst voor Zijn bewaring. Job zegt met andere woorden: "Ik leef nog, terwijl andere mensen niet meer leven. En dat ik leef, heb ik niet aan mezelf te danken. De Heere had me in die grote en vreselijke verzoeking aan mijzelf kunnen overgeven, maar Hij deed het niet." Dit komt overeen met hetgeen Jeremia zegt als hij gezeten is op de puinhopen van de stad Jeruzalem. Hij zegt daar: "Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben; zij zijn alle morgen nieuw, Uw trouw is groot."

De Heere hield opzicht over Zijn knecht, terwijl hij zat in het midden van de as. De Heere bewaarde hem, zodat hij de hand niet aan eigen leven sloeg, maar ook dat hij niet iets onbedachts met zijn lippen voorbracht.

Let ook op de meervoudsvorm, waarin Job tot zijn vrouw spreekt. Hij zegt: "Zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet ontvangen?" Bedenk toch, o vrouw, dat wij samen het goed van God ontvingen en bedenk dan ook dat we nu samen de klappen krijgen. Zo wordt het immers ook door echtparen aangevoeld als de Heere met tegenheid komt? Het goed dat Job ontving was gemeenschappelijk goed, de kinderen waren hun kinderen. Er was echter geen gemeenschappelijk buigen onder Gods roede. Ongetwijfeld zou dat het lijden van de knecht des Heeren hebben verzacht. Welk een weldaad zou het geweest zijn als zijn vrouw mee had gedragen in het grote leed dat hun beiden was overkomen.

Maar nu spreekt ze als een zottin, nu laat ze zich voor de wagen van de duivel spannen. Het is zulk een groot verschil of we een mens ergens in neerzetten of dat we ons als een oorblazer gedragen. Het is Gods bewarende hand geweest dat Job staande bleef in de grote verzoeking. De woorden die hij spreekt logenstraffen de aantijging van de vorst der duisternis. Het is de oprechten van hart niet in de eerste plaats om het goed van God te doen, maar het is hen om God zelf te doen.

Satan beweerde immers dat het Job niet om God, maar om Zijn goed was te doen. Hij zegt tegen God: "Maar toch strek nu Uw hand uit en tast aan alles, wat hij heeft; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen." Als Job alles wat hij heeft maar kwijt is, suggereert de duivel, dan zal hij zijn Maker wel vloeken. Zoals we gezien hebben heeft satan zich hierin misrekend. Job vloekte God niet. De Heere hield hem staande in de verzoeking. De duivel heeft echter nog een wederwoord. Hij zegt tot God: "Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven. Doch strek nu Uw hand uit en tast Zijn gebeente en zijn vlees aan; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen."

De woorden die de duivel spreekt zijn maar betrekkelijk. Het is niet waar dat alle mensen alles wat ze hebben geven voor hun leven. Deze woorden zijn dan ook geen woorden van God, maar het zijn woorden van de duivel. De vader der leugenen is in de waarheid niet staande gebleven, hij kan derhalve geen waarheid meer spreken. Er zijn in de loop der eeuwen niet alleen martelaren geweest, die om de Naam en de zaak van de Heere Jezus zijn gestorven; er zijn er ook geweest, die voor een leugenleer hun leven offerden. Er zijn veel mensen die hun leven in de waagschaal stellen om een verderfelijke kroon. Hoevelen zijn er die hun jonge leven geofferd hebben en nog offeren op het altaar van de sport?

Deze aantijging van de vorst der duisternis is dus door de woorden van Job gelogenstraft. Zijn gebeente en zijn vlees zijn aangetast, maar Job heeft God niet in Zijn aangezicht gezegend. Het werk dat de Heere in de harten van Zijn volk verheerlijkt is een krachtig werk. Neen, het is hun niet om de gave te doen, maar om de Gever. Reeds bij aanvang op de weg des levens zegt zulk een ziel: "Hoe raak ik ooit tot God bekeerd, hoe kom ik weer bij God terug?" Naar het rechtvaardig oordeel Gods hebben zij tijdelijke en eeuwige straf verdiend. Maar toch kruipt zulk een volk bij al de klappen die zij krijgen op God aan.

De duivel is eigenlijk maar een grote dwaas, hij bereikt bij Gods oprechte volk altijd het tegengestelde van hetgeen hij zich voor ogen heeft gesteld. Dit neemt echter niet weg dat de macht van satan groot is. Hij is een doods vijand die het altijd weer toelegt op de ondergang van Gods volk. En hoewel Gods kinderen weten dat hij een leugenaar is, liggen zij toch in de strijd met de boze gedurig onder. Jakobus schrijft aan de twaalf stammen die in de verstrooiing zijn: "Zalig is de man, die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft degenen, die Hem liefhebben."

Wie onzer denkt hierbij niet aan de Man van Smarten? Hij is door de Geest weggeleid

in de woestijn om verzocht te worden van de duivel. Christus heeft daar veertig dagen gevestigd en toen Hem ten laatste hongerde is de verzoeker tot Hem gekomen.

Let op de kracht van de verzoeking juist in zulke omstandigheden. Satan zal proberen de Vader bij de Zoon verdacht te maken. Hij zegt met onze woorden gesproken: "Is dat een Vader, Die Zijn Zoon laat hongeren en dwalen in de woestijn? Er is niet één rechtgeaarde vader, die zijn kind dat zou aandoen. Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg, dat deze stenen broden worden."

Christus heeft de duivel verslagen met het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord. Hij zegt tot de verzoeker: "Er is geschreven: De mens zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord dat door de mond Gods uitgaat."

Beroept de Zoon des mensen Zich op Gods Woord? Dat kan de duivel ook. Hij neemt Christus mee naar de heilige stad en stelt Hem op de tinne des tempels. Daar zegt hij: "Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelf nederwaarts; want er is geschreven, dat Hij Zijn engelen van U bevelen zal, en dat zij U op de handen zullen nemen, opdat Gij niet te eniger tijd Uw voet aan een steen aanstoot."

De Heere Jezus laat echter opnieuw de Schrift spreken. Degenen die hun leven moedwillig in de waagschaal stellen mogen het zich voor gezegd houden. Er is wederom geschreven: "Gij zult de Heere, uw God, niet verzoeken." De laatste aanval van de vorst der duisternis is de venijnigste. De Heere Jezus hoeft maar eenmaal voor de boze neer te vallen en hem te aanbidden, en dan zullen al de koninkrijken der wereld met hun heerlijkheid de Zijne zijn. Maar Christus is staande gebleven in de verzoeking. De dichter zingt ervan en zingen wij het met hem uit Psalm 89, de verzen 10 en 11.

Toepassing.

Geliefden,

Hebt u uw naam horen noemen in het gebed des verdrukten als hij overstelpt is? De verdrukte, die in Psalm 102 aan het woord is, stort zijn klacht uit voor het aangezicht des Heeren. Het is een weldaad van boven als de ziel met geheel zijn nood bij God mag komen. Zulk een ziel zal het ervaren, dat de Heere Zich wenden zal tot het gebed desgenen die gans ontbloot De dichter geeft dit als volgt weer:

*Als Zijn goedheid op de klachten
Des verdrukten en verachten
Letten zal, en 't onheil weren;
Dan zal elk Hem juichend eren.*

De Heere zal zien op de arme en verslagene van geest en degene die voor Zijn Woord beeft. Waarom zou Jakob dan zeggen: "Mijn weg is voor de Heere verborgen en mijn recht gaat van mijn God voorbij"? De Heere geeft het volgende antwoord: "Hij geeft de moeden kracht en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft. De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen. Maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden; zij zullen lopen en niet moede worden; zij zullen wandelen en niet mat worden."

De Heere zal Zijn volk niet eindeloos in het verdriet laten. Het volk, dat door de Heere is wachtende gemaakt, zal niet vergeefs wachten. In die wachtestijd zullen zij de kracht vernieuwen. De Heere zal hun jeugd vernieuwen gelijk eens arends jeugd. We zien het in Simeon, die in het bezit was van een Goddelijke openbaring. Hij zou de dood niet zien eer hij de Christus des Heeren zou zien.

In onze gedachten zien we Simeon door de Heilige Geest de tempeltrappen bestijgen. De jongen zullen moede en mat worden en de jongelingen zullen gewisselijk vallen. Maar Simeon, die de Heere verwacht, vernieuwt de kracht. Hij zal het niet kunnen verklaren, maar een ongekende vreugde doortintelt zijn reeds dor gebeente. Het is de tijd des Heeren, dat Hij Zijn belofte aan Simeon gaat vervullen. Hij neemt het Kind in zijn armen en looft God. Simeon heeft wel lang moeten wachten, maar hij heeft niet tevergeefs gewacht. De dichter geeft het als volgt weer:

*Nu hij Uw zaligheid,
Zo lang door hem verbeid,
Gezien heeft op zijn bede.*

Maar mogelijk zijn er ook mensen in ons midden, die hun beeld hebben gezien in de vrouw van Job. De Heere zegt in Zijn Woord: "Wie zijn weg wel aanstelt, die zal Ik Gods heil doen zien."

Er zijn o zoveel mensen, die menen dat ze hun weg wel aanstellen. Zij denken straks op grond van hun deugdelijk leven in te zullen gaan. Zij hebben lang niet moeten missen wat de vrouw van Job moest missen. In hun hart was verzet tegen de wegen des Heeren, maar zij werden door hun consciëntie in slaap gewiegd, denkend dat de Heere de zondaars aanneemt. Het is genade als we de zonde gaan zien in haar Godeonterend en Godebeledigend karakter. De Heere neemt wel de zondaars aan, maar dan zullen we de zonde moeten leren kennen. Door de wet is de kennis der zonde. Elke zonde maakt ons doemwaardig voor God. Bovendien zijn we door de zonde gans verdorven. Er is geen vergeving van zonde zonder belijdenis van zonde en er is ook geen vergeving van zonde zonder geloof.

De onderwijzer vraagt in Zondag 23: "Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?" En het antwoord luidt: "Alleen door een waar geloof in Jezus Christus."

De zonde van de mens was een zonde van samenzwering. Hij heeft een verbond gemaakt met de dood en hij sloot een voorzichtig verdrag met de hel. Christus heeft voor Zijn volk niet alleen de dood overwonnen, maar Hij heeft ook de dood verslonden tot overwinning Paulus roemt in God door Christus en zegt: "Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?" De prikkel nu des doods is de zonde; en de kracht der zonde is de wet. Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus. Amen.

Nazang: Psalm 3: 4.

4. HET WENEND OOG VAN JOB

Lezen: Job 16

Zingen: Psalm 56: 4

Zingen: Psalm 119: 62 en 74

Zingen: Psalm 103: 2 en 5

Zingen: Psalm 43: 5

Voorafspraak

Geliefden,

David zegt in Psalm 56: 9: "Gij hebt mijn omzwerven geteld; leg mijn tranen in Uw fles; zijn zij niet in Uw register?"

De man naar Gods hart verkeerde in grote nood. David heeft Psalm 56 gedicht toen de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath. Mogelijk zijn er onder u die zeggen: "Wat deed David daar in Gath; deze stad lag toch in het land der Filistijnen?" Inderdaad, David had daar in het land der Filistijnen niets te zoeken, maar de gezalfde des Heeren was bezet met grote twijfel. Het ongeloof had bij David de overhand gekregen. We lezen in 1 Samuel 27: 1; "David nu zeide in zijn hart: Nu zal ik één der dagen door Sauls hand omkomen; mij is niet beter, dan dat ik haastelijk ontkome in het land der Filistijnen, opdat Saul van mij de hoop verlieze, om mij meer te zoeken in de ganse landpale van Israël; zo zal ik ontkomen uit zijn hand."

De toekomstige koning van Israël had betere tijden gekend. Het was nog niet zo lang geleden dat de Filistijnen ten strijde tegen Israël waren opgetrokken. Het volk van Israël vreesde zeer, want de Filistijnen waren in het bezit van een geduchte kampvechter. Zijn naam was Goliath en hij kwam van Gath. We lezen in 1 Samuel 17: 24 en 25: "Doch alle mannen in Israël, als zij die man zagen, zo vluchtten zij voor zijn aangezicht en zij vreesden zeer. En de mannen van Israël zeiden: Hebt gijlieden die man wel gezien, die opgekomen is? Want hij is opgekomen, om Israël te honen; en het zal geschieden, dat de koning die man, die hem slaat, met grote rijkdom verrijken zal, en hij zal hem zijn dochter geven, en hij zal zijns vaders huis vrijmaken in Israël." Maar ja, dat is het nu maar wie zal die man slaan? Welke Israëliet zal zich in het strijdperk wagen met deze geduchte Filistijn?

David zal dit doen, maar hij doet het niet in eigen kracht. Hij treedt de reus tegemoet in de naam van de Heere. We lezen dat hij zegt: "Gij komt tot mij met een zwaard en met een spies, en met een schild; maar ik kom tot u in de naam van de Heere der heerscharen, de God der slagorden van Israël, Die gij gehoond hebt." Door de kracht van het geloof heeft David de Filistijn Goliath verslagen. De dichter zingt van die kracht in Psalm 33: 8:

*Schilden, bogen, dolken
Dapp're oorlogsvolken,
Wijsheid, moed noch kracht,
Kunnen ooit in 't strijden
Enig vorst bevrijden,
Zonder 's Heeren macht.*

Welk een enorm verschil is er bij de knecht des Heeren wat de zielsgesteldheid betreft toen hij de reus versloeg en nu hij denkt in de handen van Saul om te komen. Toen David voor de eerste keer in de stad van Goliath kwam werd hij door de knechten van Achis, de koning van Gath, herkend. Zij zeiden tot Achis: "Is deze niet David, de

koning des lands? Zong men niet van deze in de reien, zeggende: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden?"

Bij deze eerste (on)gelegenheid heeft David de Psalmen 34 en 56 gedicht. In Psalm 34 zegt hij: "Ik heb de Heere gezocht, en Hij heeft mij geantwoord, en mij uit al mijn vrezen gered." In 1 Samuel 21: 12 lezen we: "En David legde deze woorden in zijn hart; en hij was zeer bevreesd voor het aangezicht van Achis, de koning van Gath." En in Psalm 56 zegt hij: "Ten dage, als ik zal vrezen, zal ik op U vertrouwen." We zien in deze laatste woorden, dat de gezalfde des Heeren zijn vorige geloofshoogte weer heeft mogen bestijgen. Deze ellendige heeft geroepen en de Heere heeft hem verhoord en Hij heeft hem verlost uit al zijn benauwdheden. De verkorene des Heeren heeft veel moeten omzwerven, maar de Heere heeft zijn omzwerven geteld. David is in zijn omzwerven een type van de Christus geweest in de staat van Zijn diepe vernedering. In zijn omzwerven heeft de zoon van Isai ook vele tranen geschreid.

In Psalm 30: 12 zegt hij: "Gij hebt mijn weklage veranderd in een rei; Gij hebt mijn zak ontbonden, en mij met blijdschap omgord." De Heere heeft zowel het omzwerven als de tranen van David geteld. Ja, heeft de Heere niet de haren van ons hoofd geteld? Toen de Heere Jezus op aarde was heeft Hij tegen Zijn discipelen gezegd: "En ook uw haren des hoofds zijn alle geteld."

De opstellers van onze catechismus zeggen in Zondag 1: "Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomen betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft, en alzo bewaart, dat zonder de wil mijns hemelsen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan."

Gij hebt mijn omzwerven geteld; leg mijn tranen in Uw fles; zijn zij niet in Uw register? Het wil zeggen, dat de Heere de tranen van David in Zijn boek heeft opgetekend. De man naar Gods hart zegt het op een andere manier, die alle twijfel buiten sluit. De ogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen, en Zijn oren tot hun geroep. De dichter van Psalm 10 zegt: "Gij ziet het immers; want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uw hand geve; op U verlaat zich de arme; Gij zijt geweest een Helper van de wees."

Er is een wakend oog des Heeren over Zijn volk. Zelfs in de grootste smarten blijven hun harten in de Heere gerust. Dit neemt niet weg, dat het er wel op aan kan komen in het leven van Gods kinderen. De benauwdheden huns harten kunnen zich soms wijd uitstrekken. Maar de dichter van Psalm 91 zegt: "In de benauwdheid zal ik bij hem zijn, Ik zal hem er uittrekken en zal hem verheerlijken. Ik zal hem met langheid der dagen verzadigen en Ik zal hem Mijn heil doen zien."

Deze woorden heeft de Heere waar gemaakt ook in het leven van Job, waarbij we nu met de hulp des Heeren opnieuw hopen stil te staan. Onze tekst vindt u in het boek van Job, het zestiende hoofdstuk, het twintigste vers, het laatste gedeelte, waar we Gods Woord en onze tekst aldus lezen:

Doch mijn oog druipt tot God.

Deze tekst spreekt van: *Het wenend oog van Job.*

Staan we stil bij:

1. Een sprekend oog;
2. Een oplettend oog;
3. Een vriendelijk oog.

Geliefden,

Ramp op ramp heeft de lijder van de oude dag getroffen. Nadat de vrouw van Job de smart van haar man vermeerderd heeft zijn de drie vrienden van Job gekomen om hun vriend te beklagen en te vertroosten. De drie vrienden hadden gehoord van het kwaad dat Job was overkomen. Maar dat het zo erg zou zijn hadden ze niet kunnen denken. We lezen in Job 2: 12 en 13: "En toen zij hun ogen van verre ophieven, kenden zij hem niet, en hieven hun stem op en weenden; daartoe scheurden zij een ieder zijn mantel en strooiden stof op hun hoofden naar de hemel. Alzo zaten zij met hem op de aarde, zeven dagen en zeven nachten; en niemand sprak tot hem één woord, want zij zagen, dat de smart zeer groot was."

We weten van Elifaz, Bildad en Zofar dat ze, in plaats van Job te vertroosten, hem beschuldigden van één of ander verborgen kwaad. Vooral Elifaz heeft Job wel het hardst bejegend. Het gesprek tussen Job en zijn vrienden heeft het karakter aangenomen van een heftig debat. De vrienden willen dat de knecht des Heeren tot de erkenning komt dat hij niet wordt beproefd, maar gestraft. De lijder van de oude dag is echter zijn zaaksgerechtigheid bewust. Zijn Getuige is in de hemel. We lezen dat Job in vers 19 zegt: "Ook nu, zie, in de hemel is mijn Getuige, en mijn Getuige in de hoogten." De vrienden, die gekomen waren om hem te beklagen en te vertroosten, zijn zijn bespotters geworden. Wat moet dat geweest zijn voor de man die zo zwaar beproefd werd; de man die gedacht had vertroost te worden en die nu moet zeggen: "Mijn vrienden zijn mijn bespotters."

Is Job hier niet een type van de Borg en Zaligmaker Jezus Christus. David zegt van Hem in Psalm 69: "De versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; en ik heb gewacht naar medelijden, maar er is geen; en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden." De smart van de Heere Jezus is verzwaard toen Pilatus Hem uitbracht, dragende de doornenkroon en met het purperen kleed om. Hij, Die tot de Zijnen was gekomen, werd door de Zijnen uitgeworpen. We lezen in Johannes 19: 6: "Als Hem dan de overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: Kruis Hem, kruis Hem!" Waar waren toen de vrienden van de Heere Jezus? Het scheen wel of er alleen nog maar vijanden waren; ja, het scheen dat het rijk der hel voorgoed zou zegevieren. De doodbrakende Heman zegt in Psalm 88: "Gij hebt vriend en metgezel ver van mij gedaan; mijn bekenden zijn in duisternis."

O, bittere smart voor Job, zijn vrienden zijn zijn bespotters; het waren moeilijke vertroosters.

Treffend stort de knecht des Heeren zijn klacht uit in de verzen 14 en 15 van ons teksthoofdstuk. Hij zegt daar: "Hij heeft mij gebroken met breuk op breuk; Hij is tegen mij aangelopen als een geweldige. Ik heb een zak over mijn huid genaaid; ik heb mijn hoorn in het stof gedaan." En toch druipt onder dit alles het oog van Job tot God. God de Heere heeft de mens zo geschapen, dat hij kan uiten hetgeen van binnen leeft. Hij gaf een oor om te horen, een tong om te spreken en een oog om te zien. Met recht worden de ogen wel genoemd de spiegels der ziel. Dat menselijk oog kan ook tranen storten. En van die tranen gaat een sprake uit. De tranen vertolken wat in de ziel omgaat. Er is echter een groot onderscheid in tranen. De volksmond spreekt van krokodillentranen. Dat zijn geen echte tranen, het is maar schijn. Er worden vele valse tranen gestort. Vanaf de tijd, dat de mens tegen God gezondigd heeft, lijdt hij onder de gevolgen van de zonde. De dichter van Psalm 90 zingt in het zesde vers:

*Helaas, het best van onze beste dagen
Baart dikwijls smart, geeft dikwijls stof tot klagen;
Daar zorg, verdriet en jammerlijke plagen*

Steeds, beurt om beurt, de matte ziel doorknagen.

De mens schreit tranen bij het verlies van zijn dierbaren. Het is de mensen gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. De bezoldiging der zonde is de dood. We zien hier oorzaak en gevolg. De oorzaak van alle honger en kommer is de zonde. De meeste mensen vrezen meer voor de dood dan voor de zonde. Maar de zonde was eerst, de zonde is de oorzaak van alle ellende. Paulus schrijft aan de gemeente van Rome: "Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood; en alzo de dood tot alle mensen doorgedaan is, in welke allen gezondigd hebben."

In ons Avondmaalsformulier lezen we: "Want door Zijn dood heeft Hij de oorzaak van onze eeuwige honger en kommer, namelijk de zonde, weggenomen, en ons de levendmakende Geest verworven; opdat wij door die Geest (die in Christus als in het Hoofd, en in ons als Zijn lidmaten woont) met Hem waarachtige gemeenschap zouden hebben, en al Zijn goederen, het eeuwige leven, de gerechtigheid en de heerlijkheid deelachtig worden."

Dat er tranen geschreid worden bij het verlies van onze bloedverwanten en vrienden is niet af te keuren. We leven in een tijd dat er weinig droefheid is als de dood de vensteren binnentreedt. Ook is er schier geen natuurlijke rouw meer bij het heengaan van onze nabestaanden. Het zijn kwade vruchten van een kwade tijd waarin we leven. Het hart van de naar Gods beeld geschapen mens is niet recht meer voor God, maar ook niet meer voor mensen. Er worden vele valse tranen gestort, tranen die uit een huichelachtig, geveinsd hart voortkomen. Er zijn mensen die tranen schreien omdat ze hun zin niet kunnen krijgen. En anderen storten tranen omdat de Heere hen bezoekt met tegenspoed. Dit zijn dan tranen die voortkomen uit een opstandig hart. Ach, ook Gods volk is het lang niet eens met de weg die de Heere met hen houdt. De voeten van Asaf waren bijna uitgeweken, want hij was nijdig op de dwazen, diende der goddelozen vrede.

Er is verder in de bijbel ook sprake van vreugdetranen. Denk maar aan de ontmoeting van Jakob en Jozef. We lezen in Genesis 46: 29: "Toen spande Jozef zijn wagen aan, en toog op, zijn vader Israël tegemoet naar Gosen; en als hij zich aan hem vertoonde, zo viel hij hem aan zijn hals, en weende lang aan zijn hals." Welk een roerend wederzien was dat tussen vader en zoon, en wat leefde de aartsvader dicht bij de dood. Toen zijn zonen hem boodschapten, dat Jozef nog leefde, geloofde hij het aanvankelijk niet. Maar als zij tot hem gesproken hadden al de woorden van Jozef, die hij tot hen gesproken had, en toen hij de wagens zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren, zo werd de geest van vader Jakob levendig. "En Israël zeide: Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog! Ik zal gaan, en hem zien, eer ik sterf." Nadat Jozef lang aan de hals van zijn vader geweest had zei Jakob: "Dat ik nu sterve, nadat ik uw aangezicht gezien heb, dat gij nog leeft."

Gods volk mag wel eens tranen storten van blijdschap. En als dat gebeurt, dan is er altijd iets aan voorafgegaan. De discipelen konden van blijdschap niet geloven dat het Jezus was, Die daar zo onverwacht en ongedacht in hun midden stond. Er waren dagen van onzegbaar leed en droefheid aan voorafgegaan.

We lezen van de Heere Jezus, toen Hij op aarde was, dat Hij geweest heeft bij het graf van Lazarus. Uit alles is gebleken dat de Zoon van God een ware menselijke natuur uit het vlees en bloed van de maagd Maria heeft aangenomen. Hij is de broederen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde.

Johannes schrijft: "Jezus dan, als Hij haar zag wenen, en de Joden, die met haar kwamen, ook wenen, werd zeer bewogen in de geest en ontroerde Zichzelf." Lukas

verhaalt ons dat de Heere Jezus geweend heeft over de stad Jeruzalem. In hoofdstuk 19: 41 en 42 lezen we: "En als Hij nabij kwam, en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende: Och, of gij ook bekendet, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient."

De schrijver van de Hebréeënbrief zegt: "Die in de dagen Zijns vleses, gebeden en smekingen tot Degene, Die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreze."

De Heere Jezus heeft dus tranen geofferd om straks Zijn volk voor altijd de tranen van de wangen te wassen. Hier op aarde worden vele tranen geschreid vanwege de gevolgen van de zonde.

Maar de Heere brengt Zijn volk bij de oorsprong van alle kwaad. In het paradijs ligt de oorzaak van alle honger en kommer Johannes, de apostel der liefde, zag in de geest op het eiland Patmos in de rechterhand Desgenen, Die op de troon zat, een boek, geschreven van binnen en van buiten, verzegeld met zeven zegelen. De apostel schrijft verder: "En ik zag een sterke engel, uitroepende met een grote stem: Wie is waardig het boek te openen, en zijn zegelen open te breken? En niemand in de hemel, noch op aarde, noch onder de aarde, kon het boek openen, noch hetzelfde inzien. En ik weende zeer, dat niemand waardig gevonden was, om dat boek te openen, en te lezen, noch hetzelfde in te zien."

De mens heeft in het paradijs alle waardigheid verloren door de zonde. De heerschappij was in de staat der rechtheid op Adams schouder. Door de zonde is de mens niet anders dan een slaaf des duivels geworden.

Guido de Brès zegt in artikel 14 van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis: "Want het gebod des levens, dat hij ontvangen had, heeft hij overtreden, en heeft zich van God, die zijn ware leven was, door de zonde afgescheiden; hebbende zijn gehele natuur verdorven; waardoor hij zich schuldig gemaakt heeft des lichamelijken en geestelijken doods. En in al zijn wegen goddeloos, verkeerd en verdorven geworden zijnde, heeft hij verloren al zijn uitnemende gaven, die hij van God ontvangen had, en heeft niets anders overig behouden dan kleine overblijfselen daarvan, dewelke genoegzaam zijn om de mens alle onschuld te benemen; overmits al het licht, dat in ons is, in duisternis veranderd is."

Uit de werken der wet zal in der eeuwigheid geen vlees voor God gerechtvaardigd worden. De Heere lere ons door Zijn Geest wenen vanwege de oorsprong der zonde. De Heere ontsluit voor onze schreden de poorten der gerechtigheid. Eén van de ouderlingen heeft tot Johannes gezegd: "Ween niet, zie, de Leeuw, Die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijn zeven zegelen open te breken."

Job zit op de ashoop en zijn harp is tot een rouwklage geworden, en zijn orgel tot een stem der wenen. Het oog van de lijder van de oude dag druipt tot God. Slechts tweemaal in de Heilige Schrift komen we dit woord tegen. De dichter van Psalm 119 zegt in vers 28: "Mijn ziel druipt weg van treurigheid; richt mij op naar. Uw Woord."

Traan na traan druppelt uit het oog van Job. Dat druipend oog van Job spreekt van diepe smart.

Het is bij de knecht des Heeren niet zo dat hij zich maar wat aanstelt. Het gebeurt wel eens in de natuur dat het plotseling heel hard gaat regenen. Maar we zien dan ook wel dat hoe harder het regent des te eerder het weer over is. Sommige mensen maken van hun verdriet veel ophef, terwijl de tranen rijkelijk vloeien. De mensen die het meeste misbaar maken zijn het doorgaans ook weer het vlugst vergeten. De smart van Job is een diepe smart. Zijn oog is een sprekend oog. Denk hierbij aan de gestadige drup die

de steen uitholt. Het oog van de lijder van de oude dag is echter ook een oplettend oog. Staan we daarbij stil in onze tweede gedachte.

2. Een oplettend oog

De dichter van Psalm 119 zingt in vers 62:

*Mijn ogen zijn bezweken, rood geschreid,
In 't uitzien naar Uw heil met heet verlangen,
Het heil, aan mij rechtvaardig toegezeid,
Ai, wis dan toch de tranen van mijn wangen.*

Al vallen de tranen van Job nederwaarts, de richting van dat wenend oog is toch hemelwaarts. Er is een bestemd voorwerp waarop dat oog ziet. Dat voorwerp is niet de aarde. David zegt in Psalm 25: 15: "Mijn ogen zijn gedurig op de Heere, want Hij zal mijn voeten uit het net uitvoeren." Het voorwerp waarop Job ziet is niet zijn vrouw. Aan haar kan Job geen woord meer kwijt. Zijn adem is zelfs zijn huisvrouw vreemd. Hoe erg is het als een mens bij het ouder worden zijn aanspraak verliest. De Heere heeft de vrouw geschapen om de man tot hulp te zijn.

In het huwelijksformulier lezen we: "En nadat Hij de mens geschapen had, sprak Hij: het is niet goed, dat de mens alleen zij. Ik zal een hulp maken, die als tegenover hem zij." Maar de vrouw van Job leeft nog. Als een zottin heeft zij gesproken. Zij is haar man niet tot hulp in zijn diepe smart. Het voorwerp van Jobs wenend oog zijn ook niet zijn vrienden. Hoe bitter klaagt de lijder van de oude dag over het gedrag van zijn vrienden. In het negentiende hoofdstuk klaagt hij: "Hoe lang zult gijlieden mijn ziel bedroeven, en mij met woorden verbrijzelen? Gij hebt nu tienmaal mij schande aangedaan; gij schaamt u niet, gij verhardt u tegen mij." Job kan met zijn leed niet bij mensen terecht.

Dit was ook de ervaring van David in al zijn tegenheden. In Psalm 3 klaagt hij: "O, Heere, hoe zijn mijn tegenpartijders vermenigvuldigd; velen staan tegen mij op. Velen zeggen van mijn ziel: hij heeft geen heil bij God." Hoe smartelijk is het voor Gods volk als ze tijdens het drukkend leed ondervinden moeten dat ook de vrienden van verre staan. Treffend spreekt de man naar Gods hart daarvan in Psalm 55. We lezen daar: "Want het is geen vijand, die mij hoont, anders zou ik het hebben gedragen; het is mijn hater niet, die zich tegen mij groot maakt, anders zou ik mij voor hem verborgen hebben. Maar gij zijt het, o mens als van mijn waardigheid, mijn leidsman en mijn bekende. Wij, die tezamen in zoetigheid heimelijk raadpleegden; wij wandelen in gezelschap ten huize Gods." Uit deze woorden van David weten we dus dat het kan gebeuren dat mensen, waarmee we samen overleg plegen en waarmee we samen oplopen naar de kerk, zich soms later openbaren als bittere vijanden.

Het oog van Job is door verdriet verdonkerd, en al zijn ledematen zijn gelijk een schaduw. Zijn vrienden zijn zijn bespotters en zijn aangezicht is gans bemodderd van wenen. Het is van zeer groot belang in welk kanaal onze tranen vloeien. De tranen van David en van Job werden in Gods fles vergaard, maar er vallen ook veel tranen buiten Gods fles.

Van Ezau lezen wij dat hij schreeuwde met een grote en bittere schreeuw. Jakob was met bedrog gekomen en had de zegen van Ezau weggenomen. We lezen verder: "En Ezau zeide tot zijn vader: hebt gij maar deze ene zegen, mijn vader? Zegen mij, ook mij, mijn vader! En Ezau hief zijn stem op en weende." De schrijver van de Hebrëënbrieff zegt: "Dat niet iemand zij een hoereerder, of een onheilige, gelijk Ezau, die om een spijze het recht van zijn eerstgeboorte weggaf. Want gij weet, dat hij ook daarna, de zegening willende beërven, verworpen werd; want hij vond geen plaats des

berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht."

Hoevelen zijn als Ezau. Zij achten hun eerstgeboorterecht niet. Voor een schotel linzenmoes zeggen zij de kerk vaarwel, terwijl zij beloofd hadden bij die leer te blijven en daarnaar te leven en te sterven. Voorwaar, we leven in een boze tijd. Er is geen trouw en weldadigheid meer wat betreft de vleselijke huwelijksband en ook niet wat betreft de band waarmee we ons aan God en de gemeente verbonden. Het was met het oude bondsvolk Israël in Hoséa's dagen al niet beter gesteld. We lezen in Hoséa 4: "Hoort des Heeren woord, gij kinderen Israëls, want de Heere heeft een twist met de inwoners des lands, omdat er geen trouw, en geen weldadigheid, en geen kennis van God in het land is. Maar vloeken en liegen, en doodslaan en stelen, en overspel doen; zij breken door, en bloedschulden raken aan bloedschulden."

Met deze woorden tekent de Heere ook de toestand in Nederland. Ons volk breekt door in het kwade. Bijna alle taboes zijn in onze tijd doorbroken. Er is geen trouw meer, er is geen schaamtegevoel meer en er is bijna geen Godsvrees meer. Het Nederlandse volk is in algemene zin een volk van vloekers en spotters. Er is geen kennis van God meer in het land. Ons volk wil brood en spelen. De voetbalsterren worden óf verguisd óf verafgood. "De koningen der aarde stellen zich op, en de vorsten beraadslagen tezamen tegen de Heere, en tegen Zijn Gezalfde, zeggende: laat ons hun banden verscheuren, en hun touwen van ons werpen." Ezau heeft met tranen een plaats van berouw gezocht en niet gevonden. Als we volharden in het kwaad zal het ons straks net zo vergaan als Ezau. "De opperste Wijsheid roept, nu nog overluid daar buiten. Zij verheft Haar stem op de straten.

De Opperste Wijsheid roept: "Gij slechten, hoe lang zult gij de slechtigheid beminnen, en de spotters voor zich de spotterij begeren, en de zotten wetenschap haten?" Wat doen wij? Laten wij de Heere roepen? Dan zal de Heere ons straks laten roepen. We lezen in Spreuken 1: 28: "Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zullen Mij niet vinden."

Ezau was een verbondskind. Hij droeg het teken en zegel van het verbond in zijn vlees. De tranen die hij schreide zijn niet in Gods fles vergaard. Orpa was geen verbondskind, zij was een heidin. Orpa is een eind met Naomi en Ruth meegegaan. Zij is gekomen tot aan de grenzen van het land Kanaän. Orpa heeft geweend, maar haar tranen vielen buiten Gods fles. We lezen in Ruth 1: 14: "Toen hieven zij haar stem op, en weenden wederom; en Orpa kuste haar schoonmoeder, maar Ruth kleefde haar aan." Ach, het wereldminnend hart zal nooit tot de keus van Ruth komen, tenzij de Heere Zelf die keus in het hart legt. Er is een droefheid der wereld die verbonden is aan de liefde der wereld.

Als de Heere door Zijn Geest de ziel zaligmakend bewerkt ontstaat er een droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. De grond van de zaligheid is niet de droefheid naar God, niet de bekering, niet de werkzaamheden der ziel, maar Jezus Christus en Die gekruist. De zaligheid bestaat in de gemeenschap met God. Maar hoe komt zulk een gevallen Adamskind weer bij God terug?

Paulus zegt in Filippenzen 1: 6: "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus." Het is de Vader, Die door Zijn Geest in het hart van de zondaar een goed werk begint. Veel komt bij zulk een zondaar of zondares de klacht naar boven: "Wist ik het maar, dat God een goed werk in mij begonnen is." Zulk een ziel verkeert veel in de strikken van de twijfel en ongelooft. O, konden zij eens geloven dat niet zij zelf een werk begonnen zijn, maar dat de Heere ook in hen Zijn werk begonnen is. Van anderen geloven zij het wel, maar met het geloof van anderen kunnen zij het niet doen.

Als antwoord tot zulke zielen het volgende.

- Ten eerste: let er op wat Paulus zegt. De apostel spreekt van een droefheid naar God. Dat naar God bedroefd zijn is een droefheid, die overeenkomt met de wil van God. Paulus gebruikt hetzelfde woord wat hij ook gebruikt in Romeinen 8: 27. Daar lezen wij: "En Die de harten doorzoekt, weet, welke de mening des Geestes zij, dewijl Hij naar God voor de heiligen bidt." De Heere, Die de harten doorzoekt, weet de mening des Geestes. De Heilige Geest bidt in de harten der gelovigen overeenkomstig Gods wil. Welnu, zo is het nu ook met de droefheid naar God. Het is een droefheid door de Heere gewerkt. En Hij, Die begint te werken, zal ook Zijn eigen werk kronen. De Heere brengt door Zijn Geest de ziel aan de weet, dat zij door goede werken nooit de schuld die gemaakt is kan betalen. De Heere leert door Zijn Geest de ziel ook dat de rechtvaardigheid Gods nochtans betaling van de schuld vordert. De oprechte, die naar God bedroefd is, ziet dat al zijn deugden voor God een wegwerpe-lijk kleet zijn. Met al zijn bedoelingen en met al zijn tranen kan hij voor God niet bestaan. Robert Mac Cheyne dicht:

*Maar toen mij Gods Geest aan mijzelf had ontdekt,
Toen werd in mijn ziele de vreze gewekt,
Toen voeld' ik wat eisen Gods heiligheid deed,
Daar werd al mijn deugd een wegwerpe-lijk kleet.*

Het werk dat de Heilige Geest in de ziel verricht, is een ontdekkend en ontgrondend werk. Meer en meer wordt de ziel afgebracht van al het zijne. De Heilige Geest zal van Zichzelf niet spreken, maar Hij zal Christus verheerlijken. Dezelfde dichter van zo-even vervolgt dan ook:

*Toen vlucht' ik tot Jezus! Hij heeft mij gered,
Hij heeft mij verlost van het vonnis der wet;
Mijn heil en mijn vrede en mijn leven werd Hij,
Ik boog m' en geloofde en — mijn God sprak mij vrij.*

Christus heeft de zaligheid verdiend. Christus is gekomen om het rantsoen te betalen. Paulus schrijft aan de Romeinen in hoofdstuk 5: 10: "Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven."

- Ten tweede: de droefheid van alle oprechten van hart richt zich op God. Het gaat deze bedroefden zoals Job. Het oog van de lijder van de oude dag droop tot God. Het oog van de knecht des Heeren was een oplettend oog. David zegt in Psalm 34: "Zij hebben op Hem gezien, ja, Hem als een waterstroom aangelopen; en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden."

De dichter van Psalm 25 zingt in het zevende vers:

*d' Ogen houdt mijn stil gemoed
Opwaarts, om op God te letten;
Hij, Die trouw is, zal mijn voet
Voeren uit der bozen netten.*

Het is een wonderlijke zaak dat al degenen, die met een droefheid naar God over de aarde gaan, toch niet willen ruilen met de genoegens der wereld. In de droefheid naar God ligt meer zoetigheid dan in al de blijdschap van de wereld. Job zag achter zijn leed de Heere. Er leefde iets in zijn hart en in zijn oog. Al zou de Heere hem doden, zou hij evenwel niet hopen? Job weet dat alleen de Heere hem helpen kan. Hij weet

dat God zijn recht kan doen voortkomen als de middag tegenover zijn bespotters.

In de verklaring van het eerste gebod van onze Catechismus lezen wij o.a.: "Van Hem alleen alles goeds verwachtte, Hem van ganser harte liefhebde, vreze en ere, alzo dat ik eer van alle schepselen afa en die varen late, dan dat ik in het allerminste tegen Zijn wil doe."

Gods Woord leert ons om zelfs niet op onze voornaamste vriend te vertrouwen. Het is wel een harde les, maar Gods kind moet leren van alle mensen af te zien en alleen op God te vertrouwen. De Heere neemt geen genoegen met een beetje vertrouwen. Hij wil geen plaats naast enig schepsel. Hij wil alleen en geheel en al vertrouwd zijn. De dichter zingt dan ook:

*'k Vertrouw op Hem, geheel en al,
De Heer', Wiens werk ik roemen zal.*

De huichelaar zegt: "Wat zal ik verder op de Heere wachten?" De vrouw van Job zei: "Zegen God en sterf." Maar Job blijft uitzien naar de Heere. Zijn oog druipt tot God. "De ogen des Heeren zijn op de rechtvaardigen, en Zijn oren tot hun geroep." Gods oog is een vriendelijk oog.

Kom, staan we daarbij nog een ogenblik stil in onze derde gedachte.

3. Een vriendelijk oog.

Bij de Heere zijn van eeuwigheid milde handen en vriendelijke ogen. Job zegt in vers 19: "Ook nu, zie, in de hemel is Mijn Getuige, en mijn Getuige in de hoogten." David zegt in Psalm 10: 14: "Gij ziet het immers, want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uw hand geve; op U verlaat zich de arme, Gij zijt geweest een Helper van de wees."

De dichter van Psalm 35 zingt in het elfde vers:

*O Heer, Gij ziet het; zwijg niet stil;
Uw recht beslisse mijn geschil;
Ontwaak, tred toe tot mijn bescherming;
Mijn God, betoon mij Uw ontferming;
Doe mij, o hoogste Majesteit,
Eens recht naar Uw gerechtigheid
En laat die wreden, dag aan dag,
Niet juichen om mijn droef geklag.*

De opmerkelijke lezer of luisteraar zal het wellicht opgevallen zijn, dat de Bijbelplaatsen vele zijn die spreken van de machtige hand des Heeren tot hulp van Zijn volk. De Getuige in de hemel weet alles wat Job wedervaart. De profeet Jesaja heeft het in hoofdstuk 63 over de leidingen des Heeren met Zijn gunstvolk hier op aarde. In vers 13 en 14 zegt hij: "Die hen leidde door de afgronden; als een paard in de woestijn struikelden zij niet. Gelijk een beest, dat afaat in de valleien, heeft hun de Geest des Heeren rust gegeven. Alzo hebt Gij Uw volk geleid, opdat Gij U een heerlijke Naam zoudt maken."

De leidingen die de Heere met Zijn volk houdt zijn verschillend, maar zij hebben één doel, en dat doel is de verheerlijking van Gods grote Naam. De Heere heeft Zich een volk geformeerd om Zijn lof te vertellen. De weg des Heeren met Job was in de zee en Zijn pad met hem was in diepe wateren. Het is met Job als door de afgronden gegaan, de afgrond heeft geroepen tot de afgrond bij het gedruis van Gods watergoten. Als een mens er voor staat zegt hij wel eens: "Hoe kom ik er door?"

De dichter van Psalm 42 zegt dan ook in het tiende vers: "Ik zal zeggen tot God: mijn

steenrots, waarom vergeet Gij mij? Waarom ga ik in het zwart, vanwege des vijands onderdrukking?" De Heere Jezus is als de medelijdende Hogepriester in alles verzocht geweest, zodat Hij nu degenen die verzocht worden te hulp kan komen. Jesaja zegt in hoofdstuk 63: 9: "In al hun benauwdheid was Hij benauwd, en de Engel Zijns aangezichts heeft hen behouden; door Zijn liefde en door Zijn genade heeft Hij hen verlost; en Hij nam hen op, en Hij droeg hen al de dagen vanouds."

Het oog des Heeren is een alwetend oog. Toen Hiskia in Jesaja's dagen krank werd tot stervens toe heeft hij zeer geweend. Maar de Heere heeft de tranen van Hiskia gezien. De profeet Jesaja zegt tot de voorganger van het volk des Heeren: "Zo zegt de Heere, de God van uw vader David: Ik heb uw gebed gehoord, Ik heb uw tranen gezien; zie, Ik zal u gezond maken; aan de derde dag zult gij opgaan in het huis des Heeren." Welk een weldaad is het als Gods kind mag merken dat de Heere overal van af weet. Hoe blij is zulk een ziel dan met Gods alwetendheid. Zijn oog is een alziend oog. Zijn oog is ook een ontfermend oog. De dichter van Psalm 31 zingt:

*Zijn oog slaat mij in liefde gade;
Hij wil mij heil bereiden;
Mij in een vesting leiden.*

Schrijver dezes stond eens bij het sterfbed van een kind van God, wiens lichaam tot op het been was uitgeteerd door de gevreesde ziekte. Bij de pijn die hij leed stond hij daarenboven bloot aan de pijlen van de vorst der duisternis die hem toebrulde: "Gij hebt geen heil bij God." Niet lang voor zijn dood ging het licht op in zijn duistere ziel. De vijand moest veldvluchtig wijken. Hij was uitgeteerd naar het lichaam, maar de Heere zag op hem neer. Zijn uitgeteerde hand vatte mijn hand en met een heldere krachtige stem zei hij:

*Geloofd zij God, Die Zijn genade
Aan mij heeft groot gemaakt;
Die voor mijn welstand waakt;
Zijn oog slaat mij in liefde gade;
Hij wil mij heil bereiden;
Mij in een vesting leiden.*

De stervende man legde telkens de nadruk op het woordje "mij" Welk een wonder was het voor hem dat de Heere Zijn genade aan hem had groot gemaakt. Welk een wonder dat het oog des Heeren in liefde op hem gevestigd was. De Heere wilde hem heil bereiden en hem in een vesting leiden.

Geliefden, is het ook voor u al eens een wonder geworden dat de Heere naar u heeft omgezien? Al Gods kinderen zullen, als zij op hun plaats zijn, getuigen van het wonder dat de Heere met zulken te doen wil hebben. "O", zeggen zij dan, "en dat voor zo één." Paulus gewaagt in zijn zendbrief aan de Galaten van het wonder, aan hem geschied. Hij zegt in hoofdstuk 2: 20: "Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des zoons van God, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft."

Christus gaf Zichzelf over voor afgodendienaars, voor godslasteraars, voor sabbatschenders, voor dieven en moordenaars. Als een godslasteraar is Hij ter dood verwezen, opdat godslasteraars en vervolgers van Hem en van Zijn volk de naam van Sions kinderen zullen dragen.

De grote heidenapostel is in aanraking gekomen met de ontfermende God. Zijn gunst is een vrije gunst en Zijn welbehagen is een eeuwig welbehagen.

Zijn oog is een begrijpend oog.

Er is veel onbegrepen smart. Het is voor vele mensen een opluchting als ze eens een medemens ontmoeten die hen begrijpt. Er wordt in de wereld ontzaglijk veel geleden. We gaan helaas aan veel lijden voorbij. Er is in deze gehaaste tijd bijna geen tijd meer om ergens lang bij stil te staan. Veel mensen zijn het luisteren verleerd. Het medeleven met andere mensen bestaat dan in een vluchtig aanhoren en in een toewensen van het beste. De geestelijk of lichamelijke zieke voelt al spoedig aan dat hij niet begrepen wordt. Voorwaar des mensen heil is enkel ijdelheid. Maar des Heeren oog is een begrijpend oog.

Wat moet het wel voor Thomas geweest zijn toen hij merkte dat de Heere alles wist. Een psychiater begint met de patiënt uit te vragen en langs de weg van vragen tracht hij achter de oorzaak te komen. Maar de Heere Jezus behoeft niets te vragen, Hij weet! Hij zegt tegen Thomas: "Breng uw vinger hier, en zie Mijn handen, en breng uw hand, en steek ze in Mijn zijde; en zijt niet ongelovig, maar gelovig." De Heere werpt een straal van Zijn Goddelijke alwetendheid in de ziel van Thomas. Hij wil daarmee zeggen: "Thomas, Ik weet alles, Ik heb uw ongeloofstaal gehoord, Ik weet van uw strijd, Ik weet van uw zuchten en zorgen."

De Heere wist van het verdriet van David en de Heere had ook de weeklacht van Baruch gehoord. De stugge natuur van Thomas is gesmolten zoals een ijskorst voor de zon smelt. Het oor des Heeren is niet zwaar geworden om te horen. Zijn oog is een begrijpend oog. Job zit daar neder in de as. Hij denkt dat God tegen hem is. Het oog van de lijder van de oude dag druipt tot God. Zou de Heere weten van zijn droeve omstandigheden? Zou de Heere van zijn bittere rampen kennis dragen? Zou de Heere zijn krankheid kennen? O gewis, Job, de Heere weet het. De Heere kent uw krankheid, en wat gij niet durft te hopen, dat zal de Heere aan u volbrengen. Hij zal op Zijn tijd uw krankheid liefderijk genezen. *Hij zal van het verderf uw leven verschonen. Hij zal met goedheid en barmhartigheden u kronen. Hij zal helpen in de nood.*

Komt, zingen we daarvan uit Psalm 103, de verzen 2 en 5.

Toepassing

Geliefden,

Wat is de aard van uw droefheid? Er is geen huis zonder kruis en er is geen hart zonder smart. Het hart van de goddeloze heeft zelfs in zijn lachen nog smart. De vreugde van de huichelaars is maar voor een ogenblik. In onze verhandeling hebben we gezien dat er om verschillende redenen wordt geweend. Kleine kinderen komen schreiend ter wereld en in de kinderjaren wordt er heel wat afgehuild. Wijze vaders of moeders hebben dan wel eens gezegd: "Kind, spaar je tranen voor later, je zult ze dan wel eens harder nodig kunnen hebben." Er kan verdriet zijn in het hart van jonge mensen die teleurgesteld worden in de liefde. Paulus spreekt van een wenen als niet wenende en van vrouwen hebben als niet hebbende. O, wat is de aard van uw droefheid! De gedaante van deze wereld gaat voorbij.

Als een kleet zal 't al verouden;

Niets kan hier zijn stand behouden;

Wat uit stof is, neemt een end

Door de tijd, die alles schendt.

In Johannes 20 lezen we van een vrouw die bij een ledig graf stond te wenen en al wenende bukte zij in het graf. Misschien zijn er wel kinderen in ons midden die meeluisteren en zeggen: "Ik weet hoe die vrouw heette." Nu, u hebt het goed geraden;

die vrouw heette Maria Magdalena. Maria weende niet om het verlies van aards goed, maar zij was de Heere Jezus kwijt. Al 'het goed van de wereld kon de holle begeerte van haar hart niet vervullen. Er was een innige liefdesbetrekking tussen de Heere Jezus en haar ziel. De bruid zegt: "Zeg mij aan, Gij, Die mijn ziel liefheeft, waar Gij weidt, waar Gij de kudde legert op de middag; want waarom zou ik zijn als een, die zich bedekt bij de kudde Uwer metgezellen?" Zie, de grote Herder staat reeds achter de muur, kijkende uit de vensteren en blinkende uit de traliën. Ziet u Hem dan niet, Maria?

Ach nee, haar ogen worden gehouden dat ze Hem nog niet kent als de verrezen Borg en Zaligmaker. Jezus zeide tot haar: "Vrouw, wat weent gij? Wie zoekt gij?" Maria denkt dat het de tuinman van Jozef van Arimathéa is die haar aanspreekt. Zij zegt: "Heere, zo gij Hem weggedragen hebt, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen." Maar nu is de tijd aangebroken dat het Woord des Heeren in vervulling gaat wat Hij tot de discipelen gezegd had vóór Zijn lijden en sterven, nl.: "Ik zal Mijzelf aan hen openbaren en niet aan de wereld." "Jezus zeide tot haar: Maria! Zij, zich omkerende, zeide tot Hem: Rabbouni, hetwelk is gezegd: "Meester." De Heere heeft de weeklacht en het geschrei van dit dolende schaap veranderd in een blijde rei. Hij heeft gezegd: "Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij. En ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken."

De Heere lere ons hier aan deze zijde van het graf wenen over onszelf en over onze kinderen. Och, dat we tranen zouden schreien vanwege ons Godsgemis. Dat we tranen zouden schreien omdat we tegen een goeddoend God gezondigd hebben. Dat we tranen zouden schreien vanwege de nood der tijden.

We leven te midden van de uitgieting van de grootste zonde en de verheffing van de ongerechtigheid in haar meest grove vorm. En in zo'n wereld groeien nu onze kinderen op. O, dat de Heere ons staande moge houden door de kracht van Zijn Heilige Geest. De Heere storte de Geest der genade en der gebeden over ons uit. Dat het overblijfsel met eenparige schouder de Heere moge aanlopen als een waterstroom. Het oog van Job druipt tot God. Van de Heere zal gezegd worden: "Gewisselijk, in Hem zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen; maar zij zullen beschaamd worden allen, die tegen Hem ontstoken zijn." De Heere heeft de tranen van Job gezien, Hij ziet de tranen van alle oprechten van hart.

*Hij doet welhaast uw heilzon dagen;
Uw hoop herleev', naar Zijn gebod;
Mijn redder is mijn God.*

Amen.

Nazang: Psalm 43: 5.

5. DE ROEMTAAL VAN Job IN ZIJN PLEITBEZORGER EN PLEITBESLECHTER

Lezen: Job 19: 7 tot einde

Zingen: Psalm 27: 7

Zingen: Psalm 73: 12 en 13

Zingen: Psalm 16: 3 en 4

Zingen: Psalm 69: 14

Voorafpraak

Geliefden,

Asaf zegt in Psalm 73: 26: "Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid." De vermaarde godgeleerde Dr. Alexander Comrie zegt: "Het hart van de mens is het eerste dat leeft en het laatste dat sterft." Als het hart het opgeeft is het met de mens gebeurd. Tegen de dood is geen kruid gewassen. De aardse medicijnmeesters mogen dan al de strijd aanbinden tegen de dood, het zal hen niet gelukken de dood te overwinnen. Hoe klein is de mens met al zijn wetenschap. We kunnen op de ladder der wetenschap zeer hoog opklimmen, maar de beschikking over leven en dood is de mens niet gegeven. Asaf spreekt echter niet alleen van een lichamelijk bezwijken, er is ook een geestelijk bezwijken. Van Asaf weten wij dat hij een ziener en zanger was.

We lezen in 2 Kronieken 29: 30: "Daarna zeide de koning Jehizkia, en de oversten tot de Levieten, dat zij de Heere loven zouden, met de woorden van Asaf de ziener; en zij loofden tot blijdschap toe, en neigden hun hoofden, en bogen zich neder." In het eerste vers van Psalm 73 zegt de ziener en zanger: "Immers is God Israël goed, degenen, die rein van hart zijn."

Onze Kanttekenaren zeggen: "Met deze woorden breekt de profeet uit, nadat hij een zware, inwendige strijd en aanvechting, vanwege der goddelozen tijdelijk geluk, overwonnen had." Het woord "immers" kunnen we vertalen door: evenwel, nochtans, zekerlijk en ja waarlijk. De dichter zingt:

*Ja waarlijk, God is Isrel goed,
Voor hen, die rein zijn van gemoed;
Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen,
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen.*

Asaf had een tijd achter zich dat hij het van zichzelf niet kon bezien dat hij rein van hart was en dat hij God vreesde. Zegt de Heere Jezus niet: "Zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God zien?" De voeten van Asaf waren echter bijna uitgeweken, zijn treden waren bijkans uitgeschoten. Want Asaf was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede. De ziener en zanger voerde een zware inwendige strijd als hij zag op de grote druk waaronder hij gebogen ging, terwijl hij merkte dat de goddelozen rust in de wereld hadden.

"Ziet," zo lezen wij, "dezen zijn goddeloos, nochtans hebben zij rust in de wereld, zij vermenigvuldigen het vermogen." De weg des Heeren met Asaf was in de zee en Zijn pad in diepe wateren. Daarbij kwamen de aanvechtingen van de vorst der duisternis. We lezen in het tiende vers: "Daarom keert zich Zijn volk hiertoe, als hun wateren eens vollen bekens worden uitgedrukt."

Onze Kanttekenaren zeggen: "De zin is dat de vromen, overdenkende hun groot kruis en daarentegen der goddelozen voorspoed, met deze gedachten bestreden worden of ook God op de menselijke zaken acht zou nemen." Zou de Heere het wel weten? Of

zouden het zaken zijn waarmee de Heere Zich niet bemoeit? Hoe zou God het weten, en zou er wetenschap zijn bij de Allerhoogste? De dichter zingt:

Dan peinst de ziel: is 't waar?

Zou God Ook weten van mijn droevig lot?

Zou d' Allerhoogste van mijn klagen

En bitt're rampen kennis dragen?

Asaf is in Gods heiligdommen ingegaan en daar heeft hij op het einde der goddelozen gemerkt. "Immers zet Gij hen op gladde plaatsen; Gij doet hen vallen in verwoestingen", zo zegt hij. De Heere weet het, Hij ziet het, er is geen ding voor Hem verborgen. Hij, Die het kruis oplegt, geeft ook schouders om het kruis te dragen. Gods heiligdommen zijn de plaatsen waar de Heere Zijns Naams gedachtenis sticht. Daar in het heiligdom is Gods volk vergaderd en krijgt het onderwijs.

Ten tijde van Asaf was de tempel er nog niet. David had de ark des Heeren opgevoerd en een plaats gegeven achter de gordijnen. In Gods heiligdommen is Asaf onderwezen. Asaf weet nu dat al wat God doet in der eeuwigheid zal zijn, er is niet aan af te doen en er is niet aan toe te doen, en God doet dat opdat men vreze voor Zijn aangezicht. De Heere heeft de rechterhand van de ziener en zanger gevat. De Heere zal hem leiden door Zijn raad en daarna 'in heerlijkheid opnemen.

Er zal een tijd komen dat het hart van de dichter zal bezwijken. Hij zal ook dan des Heeren zijn. De Heere heeft Zijn volk voor Zijn rekening genomen voor tijd en eeuwigheid, naar lichaam en ziel beide. Christus is de Rotssteen Wiens werk volkomen is. Als de Steenrots is Hij geslagen en doorstoken. Uit Zijn doorboorde zijde is bloed en water gekomen. Johannes, de apostel der liefde, heeft het gezien.

Tot het einde toe is Johannes op Golgótha gebleven. Hij heeft de Romeinse soldaten zien komen. De opdracht was om de benen van de gekruisigden te breken, maar komende tot Christus zagen zij dat Hij gestorven was. Derhalve braken zij Zijn benen niet maar wel doorboorde één van de krijgsknechten Zijn zijde met een speer. Johannes heeft het gezien. Hij schrijft: "En die het gezien heeft, die heeft het getuigd, en zijn getuigenis is waarachtig; en hij weet, dat hij zegt, hetgeen waar is, opdat ook gij geloven moogt."

Thomas heeft het niet gezien, maar hij wist wel dat dit geschied was. Hij zegt immers tot zijn medediscipelen: "Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steek in het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven." Het bloed, dat uit de doorboorde zijde van Christus vloeide, predikt ons de vergeving der zonden, en het water predikt ons de afwassing der zonden.

Bezwijkt uw vlees en hart vanwege de grote druk? Ziet u Gods hand niet meer in de druk? De Heere zal het waar maken in het leven van Zijn volk, dat Hij de Rotssteen huns harten is en hun Deel in eeuwigheid. De Heere heeft dit ook waar gemaakt in het leven van Zijn knecht Job. Hij mocht door genade het hoofd omhoog heffen en 's Heeren gunst aanschouwen. Staan we daarbij stil naar aanleiding van hetgeen u is voorgelezen uit Job 19, de verzen 25 t.m. 27, waar we Gods Woord en onze tekst aldus lezen:

Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot.

In onze tekstwoorden beluisteren we:

De roemtaal van Job in zijn Pleitbezorger en Pleitbeslechter. Staan we stil bij:

1. Zijn rotsvast geloof;
2. Zijn zeer sterke hoop;
3. Zijn onvergankelijke liefde.

Geliefden,

Het begin van Job 19 is nog één doorlopende klacht. In vers 3 zegt Job van zijn vrienden: "Gij hebt nu tienmaal mij schande aangedaan; gij schaamt u niet, gij verhardt u tegen mij." Och, dat de vrienden het zullen weten dat God Job met Zijn net heeft omsingeld. In vers 8 zegt hij: "Hij heeft mijn weg toegemuurd, dat ik niet doorgaan kan, en over mijn paden heeft Hij duisternis gesteld." Zal dan de Heere in eeuwigheden verstoten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Zullen de vrienden van Job er dan nooit erg in krijgen dat het de hand Gods is die hem aanraakt? In vers 21 zegt Job: "Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner, o gij, mijn vrienden, want de hand Gods heeft mij aangeraakt."

Onze Kanttekenaren tekenen hierbij aan: "Aldus wordt onze Zaligmaker genoemd de geraakte Gods." Job is hier een type van de gezegende Borg Jezus Christus, waarvan Jesaja profeteert, zeggende: "Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was." Voor de Heere Jezus was er geen ontferming, er was ook geen vertroosting voor Hem. De discipelen hebben Hem in die donkere nacht allen verlaten. Marcus zegt in hoofdstuk 14: 50: "En zij, Hem verlatende, zijn allen gevloeden."

David, de man naar Gods hart, was evenals Job een type van onze Zaligmaker Jezus Christus. De hand Gods had ook hem aangeraakt toen hij zijn klacht uitstortte in de volgende woorden: "De versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; en ik heb gewacht naar medelijden, maar er is geen, en naar vertroosters, maar ik heb ze niet gevonden." Al de grote waterstromen zijn over Job en over David gegaan. Maar hoe diep deze knechten van God dan ook gezonken waren, de Heere Jezus is dieper gezonken, opdat Hij Zijn volk uit des meers aller-diepste grond trekken zou met Zijn hand goedig. De Heere heeft het in de allergrootste beproeving waar gemaakt, hetgeen de dichter zingt in Psalm 73:

*Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen,
Hij ziet in gunst op die Hem vrezen.*

Het licht gaat doorbreken in Jobs duistere ziel. In vers 23 zegt hij: "Och, of nu mijn woorden toch opgeschreven werden!" Het kan gebeuren dat er mensen zijn die onder de verkondiging van Gods Woord neerzitten en een uitdrukking horen die ze graag op zouden willen schrijven. Als ze thuis gekomen zijn weten ze niet precies meer wat er gezegd is. Het kan ook voorkomen dat er door toehoorders losse aantekeningen worden gemaakt. Maar een krabbeltje hier en een krabbeltje daar op een los velletje papier kan gemakkelijk verloren gaan.

Job vervolgt dan ook in hetzelfde vers: "Och, of zij in een boek ook werden ingetekend." Maar een boek kan verbranden of verscheurd worden. Daarom vervolgt de lijder van de oude dag in vers 24: "Dat zij met een ijzeren griffie en lood voor eeuwig in een rots gehouwen werden." Job wilde dat zijn woorden die nu volgen bewaard zouden blijven voor het nageslacht. Zou de knecht des Heeren er enig idee van gehad hebben dat dit ook gebeuren zou? We weten het niet. Maar wel weten we

dat Job iets heel belangrijks gaat zeggen. Trouwens, de lijder die tevoren om ontferming smeekte, is daar ook zelf van overtuigd. Hij heeft het over woorden die opgeschreven moesten worden, woorden die ingetekend moesten worden in een boek, en woorden die met een ijzeren griffie en lood voor eeuwig in een rots uitgehouwen moesten worden. De woorden die de knecht des Heeren gaat uitspreken zijn zo belangrijk, dat het nageslacht dit moet weten.

Asaf zegt in Psalm 78: 4: "Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des Heeren, en Zijn sterkheid, en Zijn wonderen die Hij gedaan heeft."

De hartewens van de lijder van de oude dag is in vervulling gegaan. De Heere heeft gedaan boven bidden en wensen. De woorden die Job nu gaat uitspreken zijn al door miljoenen mensen op de aarde gelezen.

Deze woorden zijn opgenomen in de kanonieke boeken. Van deze canonieke boeken zegt Guido de Brès in artikel 5: "Al deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig en canoniek, om ons geloof daarnaar te regelen, daarop te gronden en daarmee te bevestigen." Er is geen boek dat in meer talen is gedrukt dan de Bijbel. De woorden van Job zijn door de Heilige Geest in de Bijbel ingetekend.

"Maar", zal iemand zeggen, "zijn deze woorden dan zo belangrijk?" Of iemand anders zal mogelijk zeggen: "Ik geloof dat deze woorden van groot gewicht zijn; noem mij deze woorden!"

Nu, Job zegt: "Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan", enz. De knecht des Heeren was door zijn vrienden verdacht gemaakt. Zij konden niet geloven dat Job een godvrezend man was en dat hij op de Heere hoopte. De lijder van de oude dag had evenwel getuigenis afgelegd van de hoop die in hem was. In hoofdstuk 13: 15 zegt hij: "Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?"

"Want ik weet: mijn Verlosser leeft", zo roept de knecht des Heeren uit. Onze Kanttekenaren geven van deze geloofsbelijdenis van Job de volgende verklaring: "Job wil zeggen: dewijl ik tegenwoordig zo ellendig ben, en daarenboven verdacht gemaakt wordt dat ik God niet vrees, noch op Hem hoop, zo verklaar ik nu dat de beloofde Messias mijn Zaligmaker is, Die mij ten jongsten dage ten eeuwigen leven opwekken zal."

Job weet dat zijn Verlosser leeft. Hij weet dat niet door een algemene overtuiging, hij is er ook niet achter gekomen door een weg van jarenlange studie. Het weten, waarvan de knecht des Heeren hier spreekt, is een geloofsweten.

Onze Catechismus geeft het volgende antwoord op de vraag: "Wat is een waar geloof?"

"Een waar geloof is niet alleen een stellig weten of kennis, waardoor ik alles voor waarachtig houd, dat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar ook een vast vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om der verdienste van Christus wil."

We leren uit dit antwoord dat het geloof een gave Gods is. Het is de Heilige Geest, Die het zaligmakend geloof plant: in de harten van Gods volk in het uur der levendmaking. Wat Gods volk weet, dat weten zij door de kracht van het ware geloof. Men onderscheide echter de genade des geloofs van de oefeningen des geloofs. Job heeft een tijd achter zich dat het geloof bij hem niet werkzaam was. Hoe heerlijk breekt nu het licht bij hem door. Het is de Heilige Geest, Die dat in zijn hart werkt.

Dat we hier toch niet overheen zullen lezen. Er zijn ook mensen die de gelovige uit zichzelf willen laten geloven. Gods arme volk leert het in een weg van tegenheid dat

ze het geloof niet kunnen oefenen als zij willen. Hoe afhankelijk zijn zij van de invloeden van Gods Geest. Hoe waar is het woord dat de Heere Jezus gesproken heeft toen Hij op aarde was. Hij zegt in Johannes 15: 5: "Ik ben de Wijnstok, en gij de ranken. Die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt u niets doen."

O, hoor de lijder van de oude dag getuigenis afleggen van zijn rotsvast geloof in de enige Zaligmaker en Verlosser. Job wist dat er een Verlosser was. Een Goël of lossen onder het Oude Testament had tot taak het onschuldig vergoten bloed te wreken en het geschonden recht te herstellen. Een lossen was de zaakbezorger van de bedrukte, die niet in staat was zelf zijn zaken uit te richten.

Dit alles blijkt duidelijk uit de historie van Ruth, die met haar schoonmoeder meereisde uit Moab naar het land Kanaän. Ruth wist toen nog niet dat er een lossen was, maar er kwam een tijd dat ze tot die kennis van de lossen kwam.

Gods volk leert op de weg des levens dat zij de weg der zaligheid niet weten. De Heilige Geest overtuigt hen van zonde, gerechtigheid en oordeel.

O, zij hebben tegen een goeddoend God gezondigd. Zij zijn uit God gevallen en hoe komen zij weer bij God terug? Is er enig middel om die straf te ontgaan en wederom tot genade te komen? Dan zal er één moeten zijn die het geschonden recht herstelt, want God wil dat Zijn gerechtigheid genoeg geschiede. Ach, hoevelen zijn er die het wildbraad ras hebben gevonden. Zij gaan tot Jezus, zij nemen Hem aan en rusten in Zijn volbrachte werk. Voor het werk van Jezus is echter in de harten van zulken geen plaats gemaakt. Zij weten niet dat de Verlosser van God geschonken is voor doodschuldigen, helwaardigen en gans verlorenen. O, Hij heeft de toorn Gods onder welke wij moesten verzinken van het begin Zijner menswording op aarde gedragen. Hij is niet bezweken in de hof van Gethsémané en ook niet aan het vloekhout des kruises. Hij heeft met luider stem geroepen: "Het is volbracht."

Job weet niet alleen dat zijn Verlosser er is, maar hij weet ook dat die Verlosser leeft. Christus heeft door Zijn lijden en sterven de gerechtigheid verworven en in Zijn opstanding maakt Hij de verworven zaligheid deelachtig. De Verlosser en Zaligmaker leeft en is dood geweest en ziet, Hij leeft tot in alle eeuwigheid. De kerk des Heeren heeft een Borg nodig, Die dood is geweest en Die niet dood is gebleven, maar Die tot in alle eeuwigheid leeft. Dus, zowel Zijn sterven als Zijn leven zijn nodig. Paulus schrijft dan ook aan de gemeente van Rome: "Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door zijn leven."

Job weet zich door genade het eigendom van zijn Verlosser. Hij zegt: "Want ik weet, mijn Verlosser leeft." Dit komt dus overeen met hetgeen we reeds aanhaalden uit Zondag 7. Job mag door het geloof de hand op het Offer leggen. Hij spreekt de roemtaal des geloofs, zeggende: "Niet alleen anderen, maar ook mij is vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken, en dat alles uit loutere genade, om der verdienste van Christus wil."

O, het is geen mens, die Job doet roemen, maar het is de Heilige Geest, Die hem zo doet spreken. Velen van Gods kinderen zijn nog niet gekomen tot deze geloofsomhelzing. Hoe groot is dat om te mogen zeggen: "Die Verlosser is er, die Verlosser leeft en die Verlosser is ook mijn Verlosser." Ach, soms vrezen zij dat het nooit zover zal komen. Soms denken zij nog als een huichelaar openbaar te zullen komen. O, konden zij eens geloven dat het ook voor hen is. Van anderen geloven zij het wel, maar ze kunnen het immers met het geloof van een ander niet doen, ook niet als die ander het van hen gelooft. Met de dichter van Psalm 35 zeggen zij:

*Vertrouost mijn ziel in haar gewezen,
En zeg haar: "Ik Ben Uw heil alleen."*

De Heere zal Zijn kwijnend volk niet eeuwig in 't verdriet laten. Dat de weg, die de Heere met Zijn knecht Job hield, u tot lering en tot troost moge zijn, o gij van verre staande ziel. Zoekt gij de Heere met uw ganse hart? Van u zingt de dichter in Psalm 69:

*Gij, die God zoekt in al uw zielsverdriet,
Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven;
Nooddruftigen veracht Zijn goedheid niet;
Nooit zal Hij Zijn gevangenen begeven.*

De Verlosser waarin Job gelovig roemt is de Pleitbezorger en de Pleitbeslechter van de zaak Zijns volks. De verdrukte door onweder voortgedreven ziel is niet in staat zelf zijn zaak uit te richten. Hoe zal een ziel, die des doods schuldig is aan Gods heilige wet, God kunnen voldoen? Zal hij langs de weg van een verbroken werkverbond weer in eer hersteld worden? Het is onmogelijk dat uit de werken der wet vlees voor God gerechtvaardigd kan worden. Het is Christus, Die aan het geschonden recht Zijns Vaders heeft genoeg gedaan. Hij is het Die voor Zijn volk Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwierf. Maar Hij is het ook, Die al het verloren goed wedergeeft. Christus is de grote Advocaat, Die niet alleen het pleit bezorgt, maar Die ook het pleit beslecht. Op Hem richt zich het oog van de gans verlorene. Van Hem zingt de dichter in Psalm 71: 18:

*'k Zal Uw gerechtigheid verheffen,
Die mij in eer herstelt,
Die al mijn haters velt.
'k Zie hen door schold' en schaamte treffen;
Ik zie hen schaamrood vluchten,
Die mijne ziel doen zuchten.*

Het oog van Job is verlicht, de nevelen zijn opgeklaard. De dagen der duisternis en der treuring waren vele, maar nu mag hij gelovig roemen. Job weet dat zijn verlosser leeft. De gelovige ziel weet wanneer hij het geloof mag beoefenen. De ongelovige en schijn gelovige weet niets. De apostel Paulus spreekt in één van zijn brieven namens de gehele kerk die met hem eenzelfde dierbaar geloof deelachtig is. Hij zegt in 2 Korinthe 5: 1: "Want wij weten, dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen."

Al Gods kinderen zullen van de Heere geleerd zijn en de vrede Zijner kinderen zal groot zijn. Job is uit een verbroken werkverbond overgegaan in dat eeuwig verbond der genade, waarvan Christus Hoofd, Borg en Middelaar is. Hij kan met recht zingen:

*'k Mag met gelovig roemen
U mijn Verbondsgod noemen.*

De knecht des Heeren geeft niet alleen uiting aan zijn rotsvast geloof, hij zingt ook de roemtaal van zijn hoop.

Bezien we dit in onze tweede gedachte.

2. De roemtaal van zijn hoop.

In het genot van de hoogste geloofswetenschap kan de ziel de vreselijkste dingen blijmoedig onder ogen zien. Job vervolgt: "En Hij zal de laatste over het stof opstaan."

De woorden "de laatste" kunnen ook vertaald worden door "ten laatste." De verhoogde Immanuël zegt tegen Johannes op Patmos: "Ik ben de Alfa en de Oméga, de Eerste en de Laatste."

Onze Kanttekenaren zeggen: "Christus is de eindelijke en laatste Rechter over allen." De lijder van de oude dag, die in grote ellende op de ashoop nederzit, geeft uiting aan zijn zeer sterke hoop. Hij ziet de dood onder ogen en hij ziet over dood en graf heen. Straks zal hij gelijk alle mensen de weg gaan van alle vlees. Eenmaal zal hij neergelaten worden met de handbomen des grafs. In hoofdstuk 17 zegt hij: "Tot de groeve roep ik: Gij zijt mijn vader! Tot het gewormte: Mijn moeder, en mijn zuster! Waar zou dan nu mijn verwachting wezen? Ja mijn verwachting, wie zal ze aanschouwen? Zij zullen ondervaren met de handbomen des grafs, als er rust tezamen in het stof wezen zal." Toen Job deze woorden sprak zat hij nog in grote duisternis, maar nu mag hij over dood en graf heen zien.

Het laatste woord zal noch aan de dood zijn, noch aan de doodgraver, maar aan de stem des archangels. Paulus zegt: "Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels, en met de bazuin Gods nederdalen van de hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan." Christus zal ten laatste, dat is ten laatsten dage, ook over het stof van Job opstaan.

De kerk van alle eeuwen belijdt in de apostolische geloofsbelijdenis o.a. *de wederopstanding des vleses*. Dit geloofsartikel verschaft Gods volk troost in alle droefenis en vervolging. De ongelovige gelooft niet in een wederopstanding des vleses. Het Woord Gods is hem een dwaasheid. Het geloof in de wederopstanding des vleses verschaft Gods volk een onuitsprekelijke troost.

Er wordt in Zondag 22 niet gevraagd: "Wat denkt u van de opstanding des vleses?" Er wordt zelfs niet gevraagd: "Wat gelooft u van de opstanding des vleses?" De onderwijzer vraagt: "Wat troost geeft u de opstanding des vleses?"

En het antwoord van de leerling luidt: "*Dat niet alleen mijn ziel na dit leven van stonde aan tot Christus, haar Hoofd, zal opgenomen worden, maar dat ook dit mijn vlees, door de kracht van Christus opgewekt zijnde, wederom met mijn ziel verenigd, en aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig zal worden.*"

Straks zal aller oog Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben. Alle loochenaars van de opstanding des vleses zullen Hem zien. Er is een volk dat hier in dit leven op Christus heeft leren hopen, maar gelukkig niet alleen in dit leven.

Job vervolgt in zijn lied der hoop: "En als zij na mijn huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen." Het zijn woorden om van te huiveren. De lijder van de oude dag zit neder in de as als een menselijk wrak. Even tevoren klaagt hij nog: "Mijn gebeente kleeft aan mijn huid en aan mijn vlees; en ik ben ontkomen met de huid mijner tanden." De knecht des Heeren wijst als met de vinger op zijn ellendig lichaam. Er is niet veel meer over dan een geraamte. En nu zullen straks de wormen zijn huid doorknagen.

O, vreselijk ding. Het zijn de wormen die zich meester maken van de mens, die eens beeldrager Gods was. Vele mensen geven bij hun leven bevel van hun gebeente. Zij willen niet dat de wormen hun lichamen eten. Maar zij zullen de worm niet kunnen ontlopen, waarvan Jezus sprak toen Hij op aarde was. Hun worm zal niet sterven en het vuur zal niet uitgeblust worden. Door die worm verstaan we de consciëntie die nooit zal ophouden met beschuldigen en verwijten. Job windt er geen doekjes om. u behoeft voor hem de dood niet te verzachten. De knecht des Heeren heeft ter camouflage van de dood geen bloemen of kransen nodig. Hij zal uit zijn vlees God aanschouwen. Hij weet het, hij krijgt zijn vlees weer terug, maar dan geen zondig vlees meer. Job ontvangt dan geen lichaam dat de zonde en de dood onderworpen is.

O, welk een blij vooruitzicht voor de zwaarbeproefde knecht des Heeren. Eeuwen later heeft de dichter ervan gezongen:

*Maar (blij vooruitzicht, dat mij streelt!)
Ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen,
U in gerechtigheid aanschouwen,
Verzadigd met Uw Godd'lijk beeld.*

En Paulus schrijft aan de gemeente van Filippi: "Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen."

Nee, niet alleen het vernederde lichaam van Job, maar de lichamen van al de kinderen Gods zullen straks aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig worden. De Heere verlevendigde de hoop van het arme volk van God, dat hopen op Hem wacht. Zij die de Heere verwachten, zullen niet beschaamd worden. De dichter van één der liederen Hammaäloths heeft uit de diepten tot God geroepen. In het vervolg van datzelfde lied zegt hij: "Ik verwacht de Heere; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord. Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan de wachters op de morgen; de wachters op de morgen. Israël hope op de Heere; want bij de Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing. En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden."

Job is nog niet aan het eind van zijn zegelied. Hij vervolgt: "Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde." Veel wederwaardigheden en veel rampen hadden deze oprechte en vrome getroffen. En wat zou nu wel het ergste voor deze godzalige man zijn geweest?

Hij dacht dat God tegen hem was. In het elfde vers zegt hij: "Daartoe heeft Hij Zijn toorn tegen mij ontstoken, en mij bij Zich geacht als Zijn vijanden."

Hoe erg is het voor Gods kinderen als zij moeten leven onder een gesloten hemel, zodat er geen zucht door kan. Hoe erg is het als vrienden verkeren in vijanden. Maar het ergste is het als de hemel van koper is en de Heere tegen hen schijnt te zijn. Wat een blijdschap smaakt dan de ziel wanneer zij merkt dat dit niet zo is. "God is niet tegen mij, maar Hij is vóór mij", zo zegt Job. Vreugde doortintelt het dor gebeente van de godvrezende lijder. Datheen dicht:

*De vromen zal voortaan
't Licht des troostes opgaan.
Blijdschap komt na veel smarten
Alle oprechte harten.*

Als het licht des troostes opgaat in de ziel wordt alles waar. Gods volk maakt tijden door dat alles in twijfel wordt getrokken. Als het begin niet goed is, is de voortzetting ook niet goed. Soms dachten zij dat de Heere de hand van genade aan hen had geslagen. Maar dan gaat de Heere wat Hij gebouwd heeft afbreken en wat Hij geplant heeft gaat Hij uitrukken. De tranen gaan opdrogen, het gebed keert in de boezem terug en de vertroosting zijn niet meer hun deel. Er zijn mensen die spreken van benauwdheden, maar ook van vertroosting. Zij zijn met deze vertroosting geholpen en weten niet van een gebroken hart en een verslagen geest. Zij zijn in leven gebleven en denken met deze bevinding straks God te kunnen ontmoeten.

O geliefden, God is tegen ons. Wij hebben God vertoord door onze zonde, Hij handelt vijandelijk: tegen ons omdat wij vijandelijk tegen Hem hebben gehandeld, Als Job zegt dat God vóór hem is, dan is daar al heel wat aan voorafgegaan. De dichter van Psalm 142 zingt:

*Als mij geen hulp of uitkomst bleek,
Wanneer mijn geest in mij bezweek,
En overstelpt was door ellend',
Hebt Gij, o Heer, mijn pad gekend.*

Job voelt het beginsel der eeuwige vreugde in zijn hart. Wat dit beginsel is wordt zeer schoon door onze Catechismus uitgedrukt, eveneens in Zondag 22. We lezen daar in het antwoord op vraag 58: "Dat, nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal, die geen oog gezien, geen oor gehoord heeft, en in geens mensen hart opgeklommen is, en dat, om God daarin eeuwiglijk te prijzen."

De man Gods zingt zijn zegelied op de ashoop. Hij legt getuigenis af van zijn rotsvast geloof, maar ook van zijn sterke hoop. God is vóór hem, wie zal er dan tegen hem zijn?

Paulus schrijft aan de gemeente te Rome: "Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" Niets zal Job kunnen scheiden van de liefde Gods in Christus. Geen verdrukking of benauwdheid, geen vervolging, geen honger, geen naaktheid, geen gevaar of zwaard. God is geen vertoornd Rechter meer, maar een verzoend Vader. Job zal geen vreemde God ontmoeten. Hier aan deze zijde van het graf is hij met God in kennis gebracht. De Heere Jezus zegt: "En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt."

Geliefden, klein en groot, jong en oud, hoe zullen wij het straks maken als de Heere ten laatste over het stof zal opstaan? Zullen wij dan een vreemde God ontmoeten? "O, die dag komt, brandende als een oven, dan zullen alle hoogmoedigen, en al wie goddeloosheid doet, een stoppel zijn, en de toekomstige dag zal ze in vlam zetten, zegt de Heere der heirscharen, Die hun noch wortel, noch tak laten zal." Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt u niet, maar laat u leiden. De hoop van Job was een gegronde hoop, maar de liefde die de Heere in de harten van Zijn volk uitstort, is eveneens gegrond. Paulus zegt: "De liefde vergaat nimmermeer."

Dit blijkt ook in het getuigenis van Job, waarbij we nu in de derde plaats hopen stil te staan.

3. Het getuigenis van Job

Zie de lijder van de oude dag zitten in de as. Zijn drie vrienden zitten niet ver van hem. Er is geen ontferming bij de vrienden van Job. Elifaz, de Themanië, Bildad, de Suhiet, en Zofar, de Naämathiet, zijn in spotters veranderd. Zij kunnen zich maar niet aan de gedachte ontworstelen dat er enig verborgen kwaad bij Job moet zijn. De liefde is bij deze drie vrienden aan het verkouden, maar de liefde bij Job is sterk als de dood. Hierin is de liefde Gods, niet, dat wij Hem eerst hebben liefgehad, maar de Heere was de Eerste. God de Heere heeft ook Job liefgehad met een eeuwige liefde en als vrucht van die liefde heeft Job God lief. De liefde die nimmermeer vergaat komt openbaar in de laatste woorden van onze tekst, die Job spreekt. Hij zegt daar: "Mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot."

Onze Kanttekenaren zeggen: "De nieren worden in de Heilige Schrift zeer dikwijls genomen voor het innerlijke van de mens." We verstaan door de nieren de begeerten, de aandoeningen, de genegenheden en de verlangens van de mens.

Het uitwendige leven van de mens is gericht op dit leven. Wat is uw begeren, o mens,

die uw natuurlijk leven leeft? David zegt in Psalm 17: "Welker deel in dit leven is, welker buik Gij vervult met Uw verborgen schat; de kinderen worden verzadigd, en zij laten hun overschot hun kinderkens achter." Het is een eigenschap van de mens van nature, dat hij zich inspant voor de dingen van dit leven. Maar wat baat het de mens, zo hij de hele wereld gewint en schade aan zijn ziel moet lijden? De dichter zingt:

*Want beter dan dit tijd'lijk leven
Is Uwe goedertierenheid.
Och, wierd ik derwaarts weer geleid!
Dan zou mijn mond U d' ere geven.*

Waarmee zijt gij, o mens, aangedaan, gij die uw deel hebt in dit leven? Gij hebt niet de nieuwe mens aangedaan en derhalve zijn uw aandoeningen gericht op dit leven. Het kan best zijn dat u onder de prediking of het lezen van Gods Woord zijt aangedaan. Het tijdgeloof heeft geen wortel in zichzelf; als verdrukking of vervolging komt wordt het terstond geërgerd. Waar gaan uw genegenheden naar uit, gij die vreemdeling zijt van het genadeleven? De bruid zegt in het Hooglied: "Mijn ziel gaat uit vanwege Zijn spreken." Maar uw genegenheden gaan uit naar de dingen van dit tijdelijk leven. O, straks komt de bleke dood. Er is geen mens die heerschappij heeft over de geest om de geest in te houden en hij heeft geen heerschappij over de dag des doods; ook geen geweer in deze strijd. Zal de wereld u kunnen helpen als het doodsweet straks van uw voorhoofd lekt? Met welke verlangens zijt gij bezet, o mens, in de korte tijd die gij hebt te leven? Zegt de Prediker niet: "IJdelheid der ijdelheden, ziet. het is al ijdelheid"?

Misschien zit u boordevol met luchtkastelen, mogelijk hebt u nog zeer veel verwachting van dit leven. Straks storten uw luchtkastelen in elkaar. De duivel en de wereld beloven veel, maar geven u niets. Zij, die het hier met de wereld houden, zullen straks met de wereld veroordeeld worden.

Het nieuwe leven is gericht op de toekomst. De snoeren zijn bij Job gevallen in liefelijke plaatsen, een schone erfenis is hem geworden. Hij zegt: "Mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot." Daardoor verstaan we de begeerten, de aandoeningen, de genegenheden en de verlangens van de knecht des Heeren, die niet gericht waren op dit leven, maar op het toekomstige. De profeten en dichters van de oude dag zijn de tolken geweest van de kerk onder de oude bedeling, maar ook van de kerk onder de nieuwe bedeling. De dichter van Psalm 38 zingt:

*Maar wat klaag ik, Heer' der heren?
Mijn begeren
Is voor U, in al mijn leed.*

David zegt in Psalm 27: 4: "Eén ding heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken; dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelikheden des Heeren te aanschouwen, en te onderzoeken in Zijn tempel." Het begeren van Gods volk strekt zich uit naar de gemeenschap met God. Dit begeren steekt boven alle andere begeren uit. Het begeren van de kerk groeit uit tot een hartelijk verlangen. En in het verlangen straalt de liefde uit. "Eén ding", zo zegt David, "heb ik van de Heere begeerd." Zijn lust en liefde strekte zich uit naar dat ene ding. David wil bij God zijn. Hij heeft de Heere hartelijk lief. Hij heeft voorheen God aanschouwd, hij heeft Gods gunst geproefd. De man naar Gods hart heeft des Heeren vaderlijk mededogen ervaren in de symboliek van altaar en ark.

Zo was het ook met Job gesteld geweest in vorige tijden. In hoofdstuk 29 zegt hij: "Och, of ik ware, gelijk in de vorige maanden, gelijk in de dagen, toen God mij

bewaarde. Toen Hij Zijn lamp deed schijnen over mijn hoofd, en ik bij Zijn licht de duisternis doorwandelde." De Heere deed Zijn knecht veel benauwdheid en drukkend harteleed smaken.

Hoe sterk is nu het verlangen van Gods knecht om altijd bij de Heere te zijn zonder te scheiden meer. Datheen dicht:

*Wel hem, die Gij hebt uitgelezen,
Dat hij bij U zij, Heer',
Die ook altijd bij U mag wezen
Zonder te scheiden meer.*

"Mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot." Er was bij Job een smachtend verlangen om tot Christus zijn Hoofd opgenomen te worden. Onze Kanttekenaren geven de volgende verklaring: "Mijn begeerten en genegenheden zijn zo ontstoken tot de aanschouwing van mijn Heere en Zaligmaker, dat zij bijna versmachten of bezwijken."

We schreven in ons voorwoord dat Asaf zegt: "Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten, en mijn Deel in eeuwigheid." Ditzelfde verlangen was ook aanwezig bij de grote heidenapostel Paulus. Hij schrijft aan de gemeente van Filippi: "Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte, om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste."

Inderdaad, dat is het beste, de wereld levert niets anders op dan moeite en verdriet. Vanwege de zonde is het aardrijk vervloekt en brengt het doornen en distels voort. Hoe sterker het verlangen bij Gods kinderen is, des te minder waarde heeft de wereld. De Heere Jezus heeft gezegd: "Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn."

De nieren van de lijder van de oude dag verlangen zeer in zijn schoot. De Heere deed hem het hoofd uit de gebreken opheffen. Job mocht Gods gunst aanschouwen. De lijder van de oude dag mocht klimmen tot een zeer grote geloofshoogte. Zijn Verlosser leefde. Die Verlosser moest nog komen, maar God de Vader had het verlossingswerk niet toebetrouwd aan een middelaar, waarvan het niet vaststond dat hij het werk zou kunnen volbrengen. Het stond van tevoren vast, dat de Zoon van God een volkomen werk zou opbrengen.

Het Avondmaalsformulier zegt daarvan: "En heeft eindelijk, met Zijn dood en bloedstorting het nieuwe en eeuwige testament, het verbond der genade en der verzoening besloten, toen Hij zeide: "Het is volbracht." Jezus leeft! Tegen de balling op Patmos zegt Hij: "Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste; en Die leef, en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods."

En toch zou Job nog een poosje hier blijven om Gods raad uit te dienen. Al verlangden dan zijn nieren zeer in zijn schoot, zo was het toch Gods tijd nog niet dat hij zijn aardse tabernakel zou afleggen. De raad des Heeren zal bestaan en Hij zal al Zijn welbehagen doen.

Komt, zingen we daarvan uit Psalm 16, de verzen 3 en 4.

Toepassing

Geliefden,

De knecht des Heeren kon met recht wel zeggen: "Want ik ben geworden als een lederen zak in de rook." Nu echter de Heere het licht in zijn ziel deed opgaan, weet hij wat het betekent als dezelfde dichter zegt: "Mijn ziel is bezweken van verlangen naar uw heil; op Uw woord heb ik gehoopt. Mijn ogen zijn bezweken van verlangen naar

Uw toezegging, terwijl ik zeide: Wanneer zult Gij mij vertroosten?"

Wat is uw verlangen, o gij medereiziger naar de eeuwigheid? Is de wereld uw genoegzaam deel? Strekt zich daar al uw lust en liefde heen? O, wat zult u met de wereld bedrogen uitkomen.

De vermaarde predikant Bernardus Smytegelt zegt gedurig in zijn geschreven predicaties: "Hoe zult u het maken als u straks op uw doodsbed ligt?"

Als we op ons sterfbed liggen staan vriend en metgezel van verre. Hoe zullen we God kunnen ontmoeten zonder Borg voor onze schuld en zonder een God voor ons hart? We leven in een eeuw van de wetenschap. Er wordt ontzaglijk veel kennis vergaard. Er wordt van onze jonge mensen veel gevraagd. Als de tijd van tentamens en examens is aangebroken is er bijna nergens anders meer tijd voor. Het kan zijn dat we zeer begaafd zijn en heel veel weten. Maar weten we ook dat onze Verlosser leeft? Of zoekt u deze Verlosser niet?

In Zondag 5 wordt in vraag 15 gevraagd: "Wat moeten wij dan voor een Middelaar en Verlosser zoeken?" Het is een vraag van grote verlegenheid. De zondaar weet het niet meer. De Heere is rechtvaardig. Hij ziet de zonde niet door de vingers. Aan Gods gerechtigheid moet volkomen voldaan worden, hetzij door onszelf of door een ander. De verlegen zondaar is aan de weet gekomen dat hij zelf niet betalen kan. Er is ook geen engel of enig ander schepsel die voor hem kan betalen. Dus Petrus niet, Paulus niet, Maria, de moeder des Heeren niet, niemand!

"O, wat moeten wij dan voor een Middelaar en Verlosser zoeken?" Het is een vraag van een verlegen ziel, een schuldige ziel en een uitgewerkte ziel. God de Heere geve dat we als weet-nieten aan Zijn voeten zouden mogen terecht komen.

In al zijn ellende en in de zware beproeving die Job is overkomen was hij een hoogst begenadigd man. De lijder van de oude dag legt getuigenis af van zijn rotsvast geloof, zijn zeer sterke hoop en van zijn onvergankelijke liefde. Job mag met de verrekijker des geloofs over dood en graf heenzien. Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet. Maar ook de hoop zal niet beschamen omdat de Heere de liefde in de harten uitstort.

De schrijver van de Hebreeënbrief zegt: "Laat ons de onwankelbare belijdenis der hoop vasthouden; (want Die het beloofd heeft, is getrouw); en laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken'.

De strijd zal voor de kerk niet eeuwig duren. De boze zal eenmaal ophouden van beroering en de vermoeide van kracht zal rusten. De stem van de drijver zal niet meer gehoord worden. "Welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent, o Heere! Zij zullen in het licht Uws aanschijns wandelen. Zij zullen zich de ganse dag verheugen in Uw naam, en door Uw gerechtigheid verhoogd worden." Christus leeft, en Hij is dood geweest. Hij komt om de aarde te richten. Hij zal verschijnen tot vreugde van Zijn volk. De dichter van Psalm 69 zegt: "Want God zal Sion verlossen, en de steden van Juda bouwen; en aldaar zullen zij wonen, en haar erfelijk bezitten; en het zaad Zijner knechten zal haar beërven; en de liefhebbers Zijns Naams zullen daarin wonen."

Amen.

Nazang: Psalm 69: 14.

6. EEN ONWETENDE JOB

Lezen: Job 42

Zingen: Psalm 85: 3

Zingen: Psalm 19: 6 en 7

Zingen: Psalm 113: 3 en 4

Zingen: Psalm 103: 5

Voorafsprak

Geliefden,

David zegt in Psalm 25, de verzen 4 en 5 "Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden. Leid mij in Uw waarheid, en leer mij, want Gij zijt de God mijns heils; U verwacht ik de ganse dag." Psalm 25 is als een appelboom onder de bomen des wouds.

De bruid zegt in Hooglied 2: 3: "Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen; ik heb grote lust in Zijn schaduw, en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet."

David heft in Psalm 25 zijn ziel tot God op. De koninklijke dichter mag zich in de nabijheid van God weten. Hij is door genade het eigendom van de getrouwe Zaligmaker Jezus Christus.

De eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus is om Zijns Zoons Christi wil ook de God en Vader van David. In vers 2 zegt hij: "Mijn God, op U vertrouw ik; laat mij niet beschaamd worden; laat mijn vijanden niet van vreugde opspringen over mij." Wat David hier zegt komt overeen met hetgeen we lezen in Zondag 9. In vraag 26 wordt gevraagd: "Wat gelooft gij met deze woorden: Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde?"

En het antwoord luidt: "Dat de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, Die hemel en aarde, en al wat er in is, uit niet geschapen heeft, Die ook door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid ze nog onderhoudt en regeert, om Zijns Zoons Christus' wil mijn God en mijn Vader is; op Welke ik alzo vertrouw, dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen, en ook al het kwaad, dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren; dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader."

De man naar Gods hart zegt: "Mijn God, op U vertrouw ik." Het is grote genade om in alle omstandigheden van het leven op God te mogen vertrouwen. De dichter van Psalm 65 zingt:

*O onze God, o vast vertrouwen,
Van 't allerverste land,
Op Wie al 's aardrijks einden bouwen
En 't wijdstgelegen strand.*

De wegen des Heeren kunnen zo verborgen zijn. David zegt dan ook: "Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden." Onze wegen zijn wegen des doods en onze treden houden de hel vast. Maar de wegen des Heeren zijn heilige en rechte wegen.

De Heere zegt tegen Abraham: "Want Ik heb hem gekend, opdat hij zijn kinderen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij de weg des Heeren houden, om te doen gerechtigheid en gericht; opdat de Heere over Abraham brenge, hetgeen Hij over hem

gesproken heeft."

Toen eeuwen later de apostel op het eiland Cyprus was, ontmoette hij daar een zekere tovenaars, een valse profeet, een Jood, wiens naam was Bar-Jezus. Deze valse profeet trachtte de stadhouder van het geloof af te keren. We lezen in Handelingen 13: 9 en 10: "Doch Saulus (die ook Paulus genaamd is), vervuld met de Heilige Geest, en de ogen op hem houdende, zeide: O gij kind des duivels, vol van alle bedrog, en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid, zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?"

De Heere is rechtvaardig in al Zijn wegen, en goedertieren in al Zijn werken. Hoe volmaakt en recht is de weg des Heeren, waarin Hij zondaren zaligt. Christus heeft aan het Goddelijk recht genoeg gedaan. De kerk wordt op gronden van recht en gerechtigheid zalig. Zij, die daar door genade iets van leren, zingen het de dichter in blijde zielsverrukking na:

*Des Heeren weg is gans volmaakt en recht;
Doorlouterd, rein en trouw al wat Hij zegt.*

"Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden", zo zegt David. In het tiende vers lezen wij wat die paden zijn. De man naar Gods hart zegt daar: "Alle paden des Heeren zijn goedertierenheid en waarheid, degenen, die Zijn verbond en Zijn getuigenissen bewaren."

Hoe maakt de Heere Zijn wegen bekend en hoe leert Hij Zijn paden? De Heere doet dat door Zijn Geest en Woord. Het is de Geest Gods, Die 's Heeren volk ware wijsheid leert. Het is de Heilige Geest, Die in de waarheid leidt. Vandaar dat David zegt: "Leid mij in Uw waarheid en leer mij, want Gij zijt de God mijns heils; U verwacht ik de ganse dag."

De koninklijke harpist en zanger bevindt zich op de juiste plaats. De juiste plaats is aan de voeten van de Heere Jezus. Gods volk ervaart gedurig dat ze van zichzelf nooit op die plaats kunnen komen. De oude mens, die ze altijd bij zich hebben, is hooggevoelende en vijand van alle gerechtigheid. Als de Heere Zijn volk op de plaats brengt, waar Hij hen hebben wil, gaan ze zichzelf verfoeien. De gestalte van de tollenaar is de gestalte van de zelfmishager.

O, wat zijn we van nature toch zelfbehagers. Altijd weer dienen we onszelf af te vragen wat toch wel onze bedoeling is. Bedoelen we de eer van God of hebben we onszelf op het oog? Willen we door de Heere geleerd zijn of dagen wij God voor onze rechterstoel?

Paulus schrijft aan de Romeinen: "Maar toch, o mens, wie zijt gij, die tegen God antwoordt? Zal ook het maaksel tot degene, die het gemaakt heeft, zeggen: Waarom hebt Gij mij alzo gemaakt? Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit dezelfde klomp te maken, het ene vat ter ere, en het andere ter onere?"

Onze God is in de hemel en Hij doet alles wat Hem behaagt. De Heere komt het oprechte geloof te beproeven, en de beproeving van dat geloof is veel kostelijker dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt. De dichter van Psalm 66 zingt in het vierde vers:

*Gij hebt ons voor een tijd bedroefd
En ons gelouterd door het lijden,
Gelijk het silver wordt beproefd.*

Dit heeft Job aan den lijve ondervonden. Hij was het niet altijd eens met de wegen des Heeren. Maar hij is gekomen op de plaats waar ook David gekomen is toen hij zeide: "Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden."

Bezien we dat met de hulp des Heeren in de woorden van onze tekst, die u kunt vinden in het u voorgelezen Schriftgedeelte, Job 42: 4 t/m 6, waar we Gods Woord en onze tekst aldus lezen:

***Hoor toch, en ik zal u sterken; ik zal U vragen, en onderricht Gij mij.
Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog.
Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as.***

Deze tekstwoorden spreken van: *Een onwetende Job* die zich:

1. Laat onderrichten door de alleen wijze God;
2. Verfoeit voor de alleen rechtvaardige God;
3. Verootmoedigt voor de alleen grote God.

I

Geliefden.

Ons thema spreekt van *een onwetende Job*.

De lijder van de oude dag heeft zichzelf weer. teruggekregen. Toen het geloof bij Job in oefening was riep hij in zalige zielsverrukking uit: "Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan." Maar Job heeft deze geloofshoogte verlaten, hij is weer teruggevallen in zichzelf met al de gevolgen van dien.

Huntington schrijft in zijn levensbeschrijving dat hij gedurig het oude ambacht van *gebrek lijden* weer op moest vatten. Er zijn mensen die het altijd zo goed kunnen vasthouden. De duivel laat hen gaarne in het bezit van een geloof dat zij zich door anderen hebben laten opdringen en dat aan geen strijd onderhevig is. De zeeschuimer valt niet op een leeg schip aan, maar op schepen rijk bevracht. Die arme Kleingeloof is gestompt en geranseld, zodat hij als dood terneder lag. Maar ziet, Kleingeloof was niet dood en hij was ook nog in het bezit van de juwelen. De vijanden hadden hem deze gouden kleinoden niet 7 kunnen afnemen. Als ze het gekund hadden, dan hadden ze het graag gedaan. Maar Gods volk heeft een almachtige Helper.

*Zijn machtig' arm beschermt de vromen,
En redt hun zielen van de dood;
Hij zal hen nimmer om doen komen
In dure tijd en hongersnood.*

De Heere heeft ook Job beschermd door Zijn machtige arm. In de grote beproeving, die Gods knecht is overkomen, is gebleken dat de oprechte en vrome, de godvrezende en van het kwaad wijkende Job een mens was van gelijke beweging als wij. Job had ook de bede van de dichter nodig, die aldus luidt: "Heere, zet een wacht voor mijn mond, behoed de deur van mijn lippen." Job is bezig geweest met God vragen te stellen. En dat vragen stellen van Job aan God heeft het karakter gekregen van een uitdaging. De knecht des Heeren heeft in zijn fel betoog de afstand vergeten die er is tussen God en de mens. Job is zich zijn zaaksgerechtigheid bewust. Hij houdt het tegenover zijn vrienden staande, dat hij in zijn levenswandel ook naar buiten oprecht en vroom is geweest. Het zou te veel zijn, om alles te noemen wat Job tot zijn rechtvaardiging zegt. We doen hier en daar een greep.

In hoofdstuk 31 zegt hij: "Zo ik de armen hun begeerte onthouden heb, of de ogen der weduwe laten versmachten; en mijn bete alleen gegeten heb, zodat de wees daarvan niet gegeten heeft." Job vervolgt in hetzelfde hoofdstuk: "Zo ik iemand heb zien

omkomen, omdat hij zonder kleding was, en dat de nooddrufte geen deksel had; zo zijn lenden mij niet gezegend hebben, toen hij van de vellen mijner lammeren verwarmd werd." Het lijdt geen twijfel dat Job te ver is gegaan met zijn zelfrechtvaardiging.

Op het eind van hoofdstuk 31 zegt hij: "Och, of ik één had, die mij hoorde! Zie, mijn oogmerk is, dat de Almachtige mij antwoorde, en dat mijn tegenpartij een boek schrijve. Zou ik het niet op mijn schouder dragen? Ik zou het op mij binden als een kroon. Het getal mijner treden zou ik Hem aanwijzen; als een vorst zou ik tot Hem naderen."

O Job, weet toch wat u zegt. Straks zal de Heere tegen hem zeggen: "Zult gij ook Mijn oordeel teniet maken? Zult gij Mij verdoemen, opdat gij rechtvaardig zijt?"

Nee, niet alleen Job, maar alle mensen hebben de Goddelijke bewaring zo nodig, opdat zij van de hemelse majesteit Gods niet aards denken. Vooral Gods kinderen lopen gevaar om zich op de uitnemendheid der openbaring Gods aan hen te verheffen. De Heere had grote genade aan Ezechiël verheerlijkt en daarom klinkt het bij voortduur uit 's Heeren mond: "Mensenkind!" In Ezechiël 34: 31 zegt de Heere: "Gij nu, o Mijn schapen, schapen Mijner weide! gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE."

Van Paulus weten wij dat hij vele gezichten en openbaringen van God heeft ontvangen. In 2 Korinthe 12: 7 zegt hij: "En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen." De zonde ligt aan de deur.

De jeugdige Schotse godgeleerde Ralph Erskine schrijft over de kracht der zonde het volgende: "De duivel wordt genaamd de sterk gewapende, nochtans is hij maar van buiten; maar de zonde is de sterk gewapende van binnen." O, dat we er toch erg in zullen hebben dat we de gevaarlijkste vijand aan onszelf hebben. Daarom hebben oude, ervaren christenen wel uitgeroepen: "Hoe raak ik ooit mijzelf kwijt?" Erskine vervolgt: "De zonde heeft een gebiedende en veroordelende kracht. Gelijk de zonde een grote gebiedster is, zo geeft haar gebiedende macht, wanneer wij ons daaraan onderwerpen, ons over, aan de veroordelende macht derzelve. Jakobus zegt: "En de zonde, voleindigd zijnde, baart de dood." De zonde is een ontrouwe en onbeschaamde tiran en verzoekster, want in het eerst belooft zij leven en de bevrijding van de dood, maar in het laatst veroordeelt zij tot de dood. "De zonde heeft," zo vervolgt Erskine, "ook een verleidende en een werkende kracht. De zonde verleidt krachtig, door het verstand te verblinden, het oordeel te bederven, de genegenheden te verlokken en de mens wijs te maken dat hij zich namaals bekeren kan. De zonde dan en de natuurlijke verdorvenheid zijn geen ledig ding, o neen, zij hebben een krachtig werkende kracht, om kwade bewegingen voort te brengen."

Keren we terug tot de man, waarvan de Heere zeide dat hij oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad was. Job wilde de Heere voor zijn vierschaar dagen, maar de Heere daagde hem voor Zijn vierschaar. De dichter van Psalm 143 zegt:

*Wil Uwe knecht, door schuld verslagen,
O Heer', niet voor Uw vierschaar dagen;
Want niemand zal in dat gericht,
Daar zelfs zijn hart hem aan moet klagen,
Rechtvaardig zijn voor Uw gezicht.*

De Heere antwoordde Job uit een onweder. De woorden van Elihu hebben de verschijning des Heeren voorbereid.

In hoofdstuk 36 zegt Elihu: "Zie, God is groot, en wij begrijpen het niet; er is ook geen onderzoeking van het getal Zijner jaren. Want Hij trekt de druppelen der wateren op, die de regen na zijn. damp uitgieten; welke de wolken uitgieten, en over de mens overvloedig afdruipten. Kan men ook verstaan de uitbreidingen der wolken, en de krakingen Zijner hut?"

Elihu spreekt van de grootheid Gods, zowel in natuur als in genade. Vooral in de warme oosterse landen is Gods majesteit te zien in de bliksemschicht en te horen in het rollen van de donder.

David zegt in Psalm 29: "De stem des Heeren is op de wateren, de God der ere dondert; de Heere is op de grote wateren. De stem des Heeren is met kracht, de stem des Heeren is met heerlijkheid." Het hart van Elihu beefde als hij de heerlijkheid des Heeren zag in de pijlen die Hij naar de aarde zond, zowel als bij het horen van Zijn stem die zelfs de woestijn van Kades deed beven.

Hij vervolgt dan ook in hoofdstuk 37: "Hoort met aandacht de beweging Zijner stem, en het geluid, dat uit Zijn mond uitgaat. Dat zendt Hij rechtuit onder de ganse hemel, en Zijn licht over de einden der aarde. Daarna brult Hij met de stem; Hij dondert met de stem Zijner hoogheid, en vertrekt die dingen niet, als Zijn stem zal gehoord worden. God dondert met Zijn stem zeer wonderlijk; Hij doet grote dingen en wij begrijpen ze niet."

Nee, dan zeggen de godgeleerden niet te veel als ze beweren dat Elihu de verschijning des Heeren aan Job heeft voorbereid. De Heere antwoordde Job uit een onweder. De Heere heeft een lange reeks van vragen aan Job te stellen. In de vier lange hoofdstukken, waarin de Heere Zijn grootheid openbaart en waarin Hij Job vragen stelt, is een korte onderbreking.

In hoofdstuk 39 lezen we in de laatste verzen: "Toen antwoordde Job de Heere en zeide: Zie, ik ben te gering; wat zou ik U antwoorden? Ik leg mijn hand op mijn mond. Eenmaal heb ik gesproken, maar zal niet antwoorden; of tweemaal, maar zal niet voortvaren."

De Heere gaat in de hoofdstukken 40 en 41 verder met Job vragen te stellen, en dan is het genoeg. God de Heere heeft Zijn doel bereikt, zoals Hij altijd Zijn doel bereikt. Job is van leermeester leerling geworden. De lijder van de oude dag laat zich onderrichten door de alleen wijze God. In de staat der rechtheid liep de weg naar. God omhoog. De mens kon door God te gehoorzamen tot God opklimmen. De mens heeft zichzelf en al zijn nakomelingen, door het ingeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid, van deze gaven beroofd. Nu loopt de weg tot God naar de diepte. Jesaja profeteerde: "Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in eeuwigheid woont, Wiens naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij die, die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat Ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden."

Dat moest Job leren en dat moet al Gods volk leren. De lijder van de oude dag wist niet dat in zijn hart nog zulke felle en gevaarlijke vijanden woonden. De grootste vijand is het eigen ik.

Paulus spreekt van een andere wet in zijn leden die strijd voerde tegen de wet van zijn gemoed en hem gevangen nam onder de wet der zonde. Hoor de grote heiden-apostel klagen: "Want ik weet, dat in mij, dat is, in mijn vlees, geen goed woont; want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet. Want het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik."

Er zijn door alle eeuwen heen mensen geweest die dachten het met hun goeddoen al

heel ver gebracht te hebben. Deze mensen zijn nooit ontdekt aan de reuk van hun hart die dodelijk is, en aan de plaag van hun hart die smartelijk is. Gods Woord leert ons dat de mens ganselijk onbekwaam is tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Zal de mens zichzelf kunnen rechtvaardigen? Zal hij God ter verantwoording kunnen roepen? "Zie", zo zegt Job, "ik ben te gering; wat zou ik U antwoorden? Ik leg mijn hand op mijn mond." Zalig is de mens die leert inleven niets te zijn voor God. Hij, die meent iets te zijn, terwijl hij niets is, bedriegt zichzelf in zijn gemoed. Lodensteyn dicht:

*Zalig, zalig, niets te wezen
In ons eigen oog voor God.
Eigen zin en lust te vrezen,
Steeds te rusten in ons lot.
Need'rig, kinderlijk en stil
Ons te voegen naar Zijn wil.*

Zalig is ook de mens die onderwijs van de Heere nodig heeft. Christus is van God de Vader verordineerd tot onze hoogste Profeet en Leraar, Die ons de verborgen raad en wil Gods van onze verlossing volkomen heeft geopenbaard. Zijn mond brengt alleen loutere wijsheid voort. Hij nodigt een volk, dat het niet meer weet, om uit Zijn mond ware wijsheid te horen. Datheen dicht in Psalm 32:

*Komt al tot Mij, Ik wil u onderwijzen
De weg, die gij gaan moet, niet om volprijzen.
En met Mijn ogen zal Ik met bescheid
U recht wijzen en geven dat geleid'.*

Christus leert Zijn volk de verborgen raad en wil Gods aangaande hun zaligheid. Eenmaal stond Hij in de plaats van een doodschuldig volk. Hij kwam onder het strenge oordeel Gods om Zijn volk van dat strenge oordeel, dat over hen gaan zou, voor eeuwig te bevrijden. Christus heeft voor Pilatus gestaan en Hij heeft gezwegen, hoewel Hij had kunnen antwoorden. Hij heeft door woeste baren en brede stromen voor Zijn volk een pad gebaad. In de hof van Gethsémané zegt Hij tegen Petrus: "Steek uw zwaard in de schede. De drinkbeker, die Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik die niet drinken?"

Petrus is helemaal het heilspoor bijster. Hij denkt dat het de vijanden zijn die zijn Meester deze drinkbeker geven, en dat wil Petrus voorkomen. De vurige discipel trekt zijn zwaard en slaat de dienstknecht van de hogepriester het oor af. Petrus zal er achter komen dat het niet de vijanden zijn die Christus dit aandoen. De Heere Jezus ziet achter de vijanden Zijn Vader staan. De vijanden deden alleen maar hetgeen van tevoren door Gods raad was bepaald.

We lezen dan ook in Handelingen 4: 27 en 28: "Want in der waarheid zijn vergaderd tegen Uw heilig Kind Jezus, Welke Gij gezalft hebt, beiden Herodes en Pontius Pilatus, met de heidenen en de volken Israëls; om te doen al wat Uw hand en Uw raad tevoren bepaald had, dat geschieden zou." Dit gaf vanzelfsprekend voor de vijanden geen vrijbrief om zo te handelen. Elk mens is verantwoordelijk voor zijn daden. Petrus moest ook leren dat de Heere Jezus de drinkbeker, door de Vader Hem gegeven, in de plaats van Zijn volk gedronken heeft. Tot dat volk van God behoorde ook Petrus.

Het moge de kerk tot verootmoediging brengen, want als de Heere Jezus die drinkbeker niet voor hen gedronken had, dan zouden zij het moeten doen. De Borg en Zaligmaler heeft de drinkbeker, door de Vader Hem gegeven, tot de laatste druppel geledigd. Aan het vloekhout des kruises heeft Hij uitgeroepen: "Het is volbracht!" Hij heeft Zijn ziel uitgestort in de dood; als de grote Hogepriester heeft Hij met Zijn dood

en bloedstorting het nieuwe en eeuwige testament, het verbond der genade besloten. Zowel bij Zijn dood als bij Zijn opstanding waren hemel en aarde betrokken. Maar Christus is niet zoals Elia met een onweder ten hemel gevaren. Hij is voor het oog van Zijn jongeren opgenomen daar zij het zagen, en een wolk heeft Hem uit hun gezicht weggenomen. Vanuit de hemel onderwijst en regeert Hij Zijn kerk. Christus heeft Zijn volk onder de oudtestamentische bedeling onderwezen. Hij heeft ook Job onderricht. Is het niet opmerkelijk dat we in de onderwijzing Gods gedurig de naam van Jehovah lezen? Lezen we niet in hoofdstuk 38: 1: "Daarna antwoordde de HEERE Job uit een onweder"? In het vervolg komen we nog gedurig die allergrootste naam Gods tegen. Jehova is de God des eeds en des verbonds, de God in Christus, dat is de God van zaligheid. Daarom is Job niet verteerd en daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd. In hoofdstuk 39: 35 zegt de HEERE tegen Job: "Is het twisten met de Almachtige onderrichten? Wie God bestraft, die antwoorde daarop." De leerling Job wil nu onderricht zijn door de alleen wijze God. Maar hij verfoeit zich ook voor de alleen rechtvaardige God. Bezien we dat met de hulp des Heeren in onze tweede gedachte.

2. Job verfoeit zich voor de alleen rechtvaardige God

De Heere zegt in Zijn Woord: "Zijt niet hooggevoelende, maar vreest! Want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen, die geeft Hij genade." Hoe menigmaal gebeurt het in het leven van Gods kinderen dat zij het niet met God eens zijn. Het niet verenigd zijn met Gods wil en weg is vijandschap tegen God. Al onze *waaroms* zijn heimelijke uitdagingen aan God. Alleen als de Heere genade verheerlijkt zal zulk een ziel God recht en gerechtigheid toekennen.

Job heeft zich verfoeid voor Gods aangezicht. Het verfoeien van de ziel voor het aangezicht des Heeren staat in verband met Gods heilig recht. De Heere doet de mens geen onrecht als Hij in Zijn Wet van hem eist wat hij niet doen kan. De Heere doet de mens ook geen onrecht als hij hem bezoekt met tegenheden. Hij is de Pottenbakker en wij zijn het leem. God de Heere deed Job geen onrecht toen Hij hem beproefde tot het einde toe. Het heeft Job in de beproevingsweg wel eens aan ogen ontbroken om dat te zien. Zie daar nu die man neerzitten die God vragen wilde stellen.

O, wat is hij beschaamd en vernederd. Als Gods volk in zulk een gestalte des harten mag verkeren is het niet ver van God. Nog nooit is de Heere Zijn kinderen zo nabij geweest als ze weten dat ze niets weten. Maar de Heere weet alles en Hij vermag alles. Job zegt in vers 2: "Ik weet, dat Gij alles vermoogt, en dat geen van Uw gedachten kan afgesneden worden." De raad des Heeren bestaat tot in der eeuwigheid en de gedachten Zijns harten van geslacht tot geslacht. De Heere wist ook de gedachten die Hij over Job dacht, het waren gedachten des vredes en niet des kwaads. Job zegt tegen de Heere in het derde vers: "Wie is hij, zegt Gij, die de raad verbergt zonder wetenschap? Zo heb ik dan verhaald, hetgeen ik niet verstond, dingen, die voor mij te wonderbaar waren, die ik niet wist." Eén van de godgeleerden zegt ergens: "Job is niet trotser dan wij, hij is niet meer hoogmoedig dan één onzer. Hoe dikwijls verhalen ook wij dingen die we niet verstaan. Hoe menigmaal proberen ook wij onze geestelijke stand op te houden door over dingen te spreken die we niet beleefd hebben."

Job is gekomen tot verfoeiing van zichzelf. Hebben ook wij al eens de plaats van een zelfmishager mogen innemen? Zo-even zeiden we dat het verfoeien van de mens voor God in verband staat met Gods recht.

Duidelijk zien we dit in de vader der gelovigen. De Heere was gekomen om de steden Sodom en Gomorra van de aardbodem te verdelgen. De Heere wilde het voor Abraham niet verbergen wat Hij van plan was te doen. Abraham bleef voor het

aangezicht des Heeren staan en zeide: "Zult Gij ook de rechtvaardige met de goddeloze ombrengen? Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad; zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen, om de vijftig rechtvaardigen, die binnen haar zijn? Het zij verre van U zulk een ding te doen, te doden de rechtvaardige met de goddeloze; dat de rechtvaardige zij gelijk de goddeloze, verre zij het van U; zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?" De vader der gelovigen, die zulk een sterke indruk had van Gods rechtvaardigheid, gevoelt zichzelf daarbij als stof en as. Hij vervolgt: "Zie toch; ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere, hoewel ik stof en as ben." Job verfoeit zich voor God en heeft berouw in stof en as. Hij vraagt de Heere om gehoor en dan zal hij spreken.

Wat zal Job dan zeggen? Hij zegt: "Ik zal U vragen, en onderricht Gij mij." Job heeft met het gehoor van zijn oor God gehoord. Hij had Zijn stem beluisterd in een onweder. De ware geloofskennis begint met horen. De Heere roept Zijn volk met een inwendige, onwederstandelijke roeping. Het volk, dat tot nu toe geweigerd had naar God te luisteren, hoort wat de Heere zegt, en staat op en verlaat met Levi het tolhuis.

En opnieuw rijst voor ons geestesoog de vader der gelovigen op. De Heere zeide tegen hem: "Ga gij uit uw land, en uit uw maagschap, en uit uws vaders huis, naar het land, dat Ik u wijzen zal." De cirkel van de roeping Gods werd steeds nauwer. Eerst spreekt de Heere van het land dat Abram moet verlaten, dan moet hij zijn maagschap, dat is zijn familiekring, vaarwel zeggen, en tenslotte ook zijns vaders huis. Abram hoort wat de Heere zegt en hij is gegaan. Calvijn zegt: "Geloven is ogen dicht en oren open." Datheen dicht:

*Toch wil ik horen wat God zal spreken,
Want de vromen zal Hij de vrede goed
Verkonden en die laten uitbreken;
Daardoor werden zijn kind'ren wijs en vroed.*

Abram ontvangt de belofte van zegen, van een zaad, van een groot volk en van een goed land. En Abram gaat, gelovende en horende. De enige waarborg die hij had was Gods belofte. Hij heeft die belofte geloofd en omhelsd en het is hem tot gerechtigheid gerekend.

De schrijver van de Hebrëenbrief zegt: "Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest, om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende, waar hij komen zou."

De Heere heeft door genade Abram geroepen en geplaatst op de weg des levens. De vader der gelovigen is van een vijand van God in een vriend van God veranderd. Vele mensen beginnen niet meer waar God begint. Zij bewegen zich op het horizontale vlak en leggen eenzijdig de nadruk op onze verrichting en onze verplichting. Er wordt bijna meer gesproken over hetgeen de Heere doet.

De waarachtige bekering is in de eerste plaats een werk Gods. Helaas wordt dit veel verzwegen en wordt er gesproken over een wandelen op de weg des levens, een wandelen in de vreze des Heeren en een wandelen naar Gods Wet. Om op de weg des levens te wandelen zullen we echter eerst op die weg gebracht moeten zijn. Om te wandelen in de vreze des Heeren zal de vreze Gods eerst in ons hart gelegd moeten zijn. De dichter van Psalm 34 zingt:

*Komt, kind'ren, hoort naar mij;
Neemt mijn getrouwe raad in acht;
Ik leer, opdat g' uw plicht betracht,
Wat 's Heeren vreze zij.*

Om te wandelen naar de Wet Gods zullen we eerst door de Wet Gods kennis van zonde moeten krijgen. Als dit gebeurt, ziet zulk een ziel zich als een overtreder van al Gods geboden.

Ach, wat leven we toch in een boze tijd. Een tijd waarin vele boze raadslagen tegen Gods heilig Woord worden bedacht. Een tijd waarin een aanslag gedaan wordt op onze jeugd. Onze jonge mensen worden meer gebouwd dan afgebroken. Zij worden soms nog gewaarschuwd voor de gevaren die van buitenaf tot hen komen, maar over het gevaar dat in ons woont wordt niet gesproken.

De Heere zegt door middel van de profeet Jesaja tot Zijn volk: "Waartoe zoudt gij meer geslagen worden? Gij zoudt des afvals des te meer maken; het ganse hoofd is krank, en het ganse hart is mat."

We leven in een tijd dat predikers, die de naam van rechtzinnig te zijn hebben, de gehele gemeente aanzetten tot deelneming aan het Heilig Avondmaal. Wat we vroeger in anderen hebben veroordeeld doen we nu zelf. Ons is van onze jeugd af aan voorgehouden dat we op grond van onze doop en belijdenis wel een kerkelijk recht hebben van toegang tot het Heilig Avondmaal, maar een kerkelijk recht is nog geen Goddelijk recht. Dat Goddelijk recht ontvangt de kerk alleen uit genade om de verdienste van Christus' wil.

Het gaat velen zoals het de koning Rehábeam is vergaan toen hij het koninkrijk bevestigd had. We lezen in 2 Kronieken 12: 1: "Het geschiedde nu, als Rehábeam het koninkrijk bevestigd had, en hij sterk geworden was, dat hij de Wet des Heeren verliet, en gans Israëel met hem.

Job heeft de Heere met het gehoor van zijn oor gehoord. Hij vervolgt: "Maar nu ziet U mijn oog." De geloofskennis begint dus met het horen, maar een nadere geloofskennis is het zien. Beide gaan niet buiten de Heilige Schrift om.

De koningin van Scheba had veel van Salomo gehoord en ze is van de einden der aarde gekomen om de heerlijkheid van Salomo te zien. We lezen van haar dat in haar geen geest meer was. "En zij zeide tot de koning: Het woord is waarheid geweest, dat ik in mijn land gehoord heb, van uw zaken en van uw wijsheid. En ik heb die woorden niet geloofd, totdat ik gekomen ben, en mijn ogen dat gezien hebben; en zie, de helft is mij niet aangezegd; gij hebt met wijsheid en goed overtroffen het gerucht, dat ik gehoord heb." Toen de Heere Jezus op aarde was heeft Hij gezegd: "En zie, meer dan Salomo is hier."

Als Gods volk Hem door het geloof mag zien is in hen geen geest meer. Alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Hij is de weg waarlangs een verloren volk weer tot een rechtvaardig God kan gaan. De kerk des Heeren wordt niet zalig met behoud van eigen leven, maar met behoud van Gods deugden. Als een van verre-staand volk naderbij wordt gebracht zeggen zij: "Het woord is waarheid geweest wat ik gehoord heb aangaande de Persoon en het werk van de Heere Jezus." Nooit kan Hij te veel geprezen worden. Nooit kan er te veel van Hem gezegd worden. Hij is blank en rood en draagt de banier boven tienduizend. Jakob zegt: "Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn ziel is gered geweest."

In dit gelovig horen en zien krijgt God de eer in al Zijn werken. God is de Schepper van de Behemoth, en van de Leviathan, de lang wemelende slang. Hoe groot is de Heere in al Zijn werken. Hebt gij, mijn hoorder, God ooit gezien in de Orion of het Zevengesternte? Hebt u ooit God gezien in de Jungfrau of de Sint Gotthard? Hebt u ooit God gezien in Bethlehem en Golgótha? Job heeft zich verfoeid voor de alleen rechtvaardige God. Hij verootmoedigt zich ook voor de alleen grote God.

Bezien we dit met de hulp des Heeren in onze derde gedachte.

3. Job verootmoedigt zich voor God

Job verfoeit zichzelf niet alleen, maar hij heeft ook berouw in stof en as. Een godgeleerde zei eens: "Job komt door de hemelvaart der Godskennis tot de hellevaart der zelfkennis." Wie God ziet, ziet ook zichzelf. O hoe groot is God dan en hoe klein zijn wij. Dan zien we dat God enkel licht is en dat wij duisternis zijn. God is almachtig en wij zijn onmachtig en onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Job verfoeit zich en heeft berouw in stof en as. Hij schaamt zich vanwege zijn spreken tot God. O, hoe heeft hij dat gedurfd. Woont de Heere niet in de hoogte en is Zijn Naam niet heilig? De knecht des Heeren is van afschuw en walging over zichzelf vervuld. O, hoe is het mogelijk dat dit kleine, dat dwaze, dat hoogmoedige schepseltje zichzelf meer rechtvaardigde dan God.

Deed de farizeeër dat ook niet? Van hem zegt de Heere Jezus dat hij gerechtvaardigd afgang in zijn huis. Maar de tollenaar ging gerechtvaardigd af naar zijn huis, meer dan de farizeeër, want de farizeeër had zichzelf gerechtvaardigd, terwijl de tollenaar door God was gerechtvaardigd. Job verfoeit zichzelf en heeft berouw in stof en as. Stof en as is de mens en tot stof zal hij wederkeren.

Mozes zegt in zijn gebed: "Gij doet de mens wederkeren tot verbrijzeling, en zegt: Keert weder, u mensenkinderen." Het berouw, dat de Heere in het hart werkt, staat in nauw verband met de ootmoed. Job verootmoedigt zich voor de alleen grote God. De Heere heeft iets van Zijn grootheid voor het oor van Job geopenbaard. Hoe groot is de Heere in al Zijn werken. Een onvernuftig man weet er niet van, en een dwaas verstaat ditzelve niet.

De koninklijke dichter zingt in zijn lofzang: "Al Uw werken, Heere, zullen U loven, en Uw gunstgenoten zullen U zegenen. Zij zullen de heerlijkheid Uws Koninkrijks vermelden, en Uw mogendheid zullen zij uitspreken."

De grootheid en de mogendheid Gods deden Job laag buigen. Welgelukzalig is zulk een volk dat in ootmoed voor God mag buigen. De Heere richt de geringe uit het stof op en de nooddriftige verhoogt Hij uit de drek. De dichter van Psalm 113 zingt:

*Wie is aan onze God gelijk,
Die armen opricht uit het slijk;
Nooddriftigen, van elk verstoten,
Goedgunstig opheft uit het stof,
En hen, verrijkt met eer en lof,
Naast prinsen plaatst en wereldgroten?*

De ootmoed is de eerste maar ook de laatste christelijke deugd. Hebt u ooit gehoord dat de Heere bij een hoogmoedige woont? David zegt in Psalm 138: "Want de Heere is hoog, nochtans ziet Hij de nederige aan, en de verhevene kent Hij van verre." Hebt u ooit gehoord dat de Heere de schuld vergeeft zonder voorafgaand berouw? God de Heere stuurt Zijn volk de schuldbrief thuis. De bekering van de zondaar door God tot God is een doorgaand werk. Zo is het ook ten aanzien van de schuld die de mens heeft gemaakt en nog dagelijks maakt. De Heere Jezus is van God geschonken tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen verlossing. In het nauwe, diepe dal van ootmoed heeft de verzoening plaats.

Christus stierf voor zondaren. Hij is te Zijner tijd voor de goddelozen gestorven. Goddelozen worden gerechtvaardigd en vijanden worden met God verzoend. Daartoe heeft de Heere Jezus Zich voor een korte tijd de Vadergunst ontzegd, opdat zulk een volk weer voor altijd in die Vadergunst zal delen. "Hij heeft Zich vernederd tot in de

aller-diepste versmaadheid en angst der hel, met lichaam en ziel, aan het hout des kruises, toen Hij riep met luider stem: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt u Mij verlaten?" Christus heeft dat gedaan, zo vervolgt ons Avondmaalsformulier, "opdat wij tot God zouden genomen, en nimmermeer van Hem verlaten worden." In het dal van ootmoed leert de Heere Zijn volk wat waarheid is. Datheen dicht:

*De ootmoedige leert Hij
Zijn godzalige voetpaden.
Hij toont ook Zijn wegen vrij
De arme mensen beladen.*

Toen Christus op aarde was zei Hij: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven." Christus is de Silo, de Rustaanbrenger voor een volk dat de valse rust is opgezegd. Hij nodigt een volk dat vermoeid is van de dienst des duivels en de dienst der wereld. Hij is de Toevlucht voor een volk dat beladen is met het pak der zonde. Waar zal zulk een volk met haar schuld en zonde heen? Tot wie zullen zij heengaan? Hij heeft de woorden des eeuwigen levens! De Heere werkt door Zijn Geest het berouw.

Zie het in de verloren zoon. Hij was niet door de vader weggestuurd, maar hij was uit eigen beweging weggegaan. Hij wilde liefst zo ver mogelijk bij zijn vader weg, hij wilde niet meer door zijn vader op de vingers gekeken worden. In dat vergelegen land heeft hij zijn goed doorgebracht, levende overdadig. Toen hij al zijn goed verteerd had kwam er ook nog een grote hongersnood in dat land, zodat hij gebrek begon te lijden. De zoon, die het zo goed bij zijn vader had gehad, begeerde nu zijn buik te vullen met de draf die de zwijnen aten, maar er was niemand die hem dat gaf. Toen is het ogenblik in zijn leven aangebroken dat hij tot zichzelf kwam. Er zijn veel mensen die de zwijnendraf van de wereld eten, maar die nooit tot zichzelf komen. Robert Mac Cheyne dicht:

*Maar toen mij Gods Geest aan mijzelf had ontdekt,
Toen werd in mijn ziele de vreze gewekt,
Toen voeld' ik wat eisen Gods heiligheid deed,
Daar werd al mijn deugd een wegwerpelijk kleeid.*

O, zie daar de verloren zoon staan. Hij is nu met recht een verloren zoon. Hij was dat voorheen ook wel, maar hij had er toen geen erg in. Zie het berouw in zijn ziel opwellen en zie hem de eerste tranen van berouw schreien. Hij heeft tegen een goeddoend vader gezondigd. Hij heeft zich door moedwillige ongehoorzaamheid aan het vaderhart onttrokken en is zelf gekozen wegen gegaan. Nu ziet hij dat zijn wegen, wegen des doods waren en dat zijn treden de hel vasthielden. Hij heeft zijn goed met hoeren doorgebracht. De vreemde vrouwen en de vrienden hebben hem allemaal in de steek gelaten. Zal vader zo iemand nog ontvangen? De duivel zal wel gezegd hebben, wijzende op zijn vuile klederen: "Zulken ontvangt de vader niet." Een "terug" naar de wereld is echter ook niet mogelijk. De verloren zoon is niet in dat vergelegen land gebleven, maar hij is opgestaan en tot zijn vader gegaan met het berouw in zijn hart en de schuldbelijdenis op zijn lippen. De vader heeft zijn zoon gezien, hij heeft hem ontvangen en in zijn armen genomen. De Heere heeft een welgevallen aan hen, die Hem vrezen, die op Zijn goedertierenheid hopen. De dichter van Psalm 145 zingt:

*De Heer' is recht in al Zijn weg en werk;
Zijn goedheid kent in 't gans heelal geen perk.*

Job heeft berouw in stof en as. Het berouw van de knecht des Heeren was een oprecht

berouw. We lezen in de Bijbel van mensen met een oppervlakkig berouw. Saul zegt tegen Samuël: "Ik heb gezondigd, omdat ik des Heeren bevel en uw woorden overtreden heb; want ik heb het volk gevreesd en naar hun stem gehoord." Het berouw van Saul was geen waar berouw.

Dit blijkt wel als hij enkele ogenblikken later tegen Samuël zegt: "Ik heb gezondigd; eer mij toch nu voor de oudsten mijns volks, en voor Israël; en keer wederom met mij, dat ik de Heere, uw God, aanbidde." Het berouw van Judea was geen waar berouw.

Mattheüs schrijft van hem: "Toen heeft Judas, die Hem verraden had, ziende, dat Hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren penningen de overpriesters en de ouderlingen wedergebracht, zeggende: "Ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed." Er zijn mensen die van schuldvergeving spreken, maar zij hebben nog nooit berouw gehad, terwijl anderen van berouw spreken, maar het is geen echt berouw. Het echte berouw doet de ziel zichzelf verfoeien en plaats nemen in stof en as. Komt, zingen we daarvan met de dichter van Psalm 113, de verzen 3 en 4.

Toepassing.

Geliefden,

De vrienden van Job waren moeilijke vertroosters. Zij konden hun vriend niet op de plaats brengen waar de Heere Job wilde hebben. Altijd had Job een wederwoord, maar toen de Heere er aan te pas kwam legde hij de hand op zijn mond. In hoofdstuk 39 zegt hij: "Zie, ik ben te gering; wat zou ik U antwoorden? Ik leg mijn hand op mijn mond. Eenmaal heb ik gesproken, maar zal niet antwoorden; of tweemaal, maar zal niet voortvaren."

Job is van onderwijzer leerling geworden. Hij vraagt om hemels onderwijs. Zie, geliefden, dat hebben we nu allemaal zo nodig. We leven in een tijd dat veel geesten uitgaan die niet uit God zijn. Het is wel nodig dat we die geesten beproeven. De kerk heeft met een ervaren duivel te doen. Als de vorst der duisternis op klompen komt is hij te horen. De ene tijd gaat hij om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden, en de andere tijd komt hij als een wolf in schapenvacht. Gods Woord zegt dat de duivel is afgekomen met grote toorn, wetende dat hij een kleine tijd heeft. De helse list van de vorst der duisternis is dat hij zijn toorn zo goed weet te verbergen. Er is hemels licht voor nodig om al die listen te onderkennen.

Satan zal de mens nooit in het dal van ootmoed brengen. Hij zal geen moeite doen om de geruste te Sion de valse rust op te zeggen en de zekere van de berg te Samaria af te brengen. De duivel stijft deze Berusten in hun ijdele waan dat ze straks de hemelpoort binnen zullen gaan. Er zijn veel predikers die de mensen stijven in hun godsdienst zonder God. Er zijn mensen die tot elke prijs vervulling willen van de predikanten nood die er is. Wij willen ook graag vervulling, maar niet tot elke prijs. Laten we de leesdiensten niet verachten. Er wordt vaak minachtend over de leesdiensten gesproken, juist door hen die roepen om predikanten. Ja, maar er staat toch geschreven: "Predik het Woord"? Het staat er, maar in hetzelfde hoofdstuk is ook sprake van de gezonde leer.

Paulus schrijft aan Timotheüs: "Want er zal een tijd zijn, wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar kittelachtig zijnde van gehoor, zullen zij zichzelf leraars opgaderen naar hun eigen begeerlijkheden; en zullen hun gehoor van de waarheid afwenden, en zullen zich keren tot fabelen."

De Heere heeft veel van onze gemeenten willen bewaren en bouwen bij de leesdiensten. Er is gebrek aan godvrezende leraars en er is ook gebrek aan godvrezende ouderlingen en diakenen. *Bidt de Heere des oogstes dat Hij arbeiders in*

Zijn oogst uitstote.

Ach, dat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig mochten leren kennen. In onze Catechismus lezen we zo treffend: "Ten andere, dat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigen."

De Heere verootmoedige ons voor Zijn aangezicht. Hij doe ons de nood der kerk zien. Hij bevestige aan de herderloze gemeenten Zijn Woord, dat hun ogen hun leraars zullen zien. Hij beware ons ervoor, dat we onszelf niet zullen houden voor één van de weinigen die overgebleven zijn. Of dat we de kerk waartoe we behoren niet houden voor de alleenzaligmakende kerk.

Welgelukzalig is het volk dat de God van Jakob tot zijn Hulp heeft, welks verwachting op de Heere zijn God is.

De wereld wordt gekleurd door het avondrood van de ondergang. De ongerechtigheid vermenigvuldigt zich en de liefde van velen verkoudt. Maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden.

Job heeft zich voor het aangezicht des Heeren verfoeid, hij heeft berouw gehad in stof en as. Maar de morgenstond is voor de lijder van de oude dag gekomen na een bange nacht. Jakobus schrijft aan de twaalf stammen in de verstrooiing: "Ziet, wij houden hen gelukzalig die verdragen; u hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en u hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer." Amen.

Nazang: Psalm 103: 5. 126

7. HET WERK DES HEEREN AAN JOB

Lezen: Dakobus 5

Zingen: Psalm 37: 3

Zingen: Psalm 116: 9, 10 en 11

Zingen: Psalm 89: 1 en 3

Zingen: Psalm 84: 4

Voorafspraak

Geliefden,

Dakobus zegt in hoofdstuk 5: 11: "Ziet, wij houden hen gelukkig die verdragen; u hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en u hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer." Jakobus, de dienstknecht van God en van de Heere Jezus Christus, schrijft deze brief aan de twaalf stammen in de verstrooiing. Nog heden ten dage leven vele Joden in de verstrooiing, hoewel ook velen teruggekeerd zijn naar het land der vaders.

De twaalf stammen in de verstrooiing moesten onder veel smaad en hoon door. Vooral degenen die in een gekruiste Christus geloofden. Zij hadden de smaad van de heidenen te verduren en daarenboven de smaad van hun eigen geslacht. Maar de grote Meester had het zalig uitgesproken over degenen die vervolgd werden om Zijntwil. In Mattheus 5: 11 zegt Hij: "Zalig zijt gij, als u de mensen smaden en vervolgen, en liegende allerlei kwaad tegen u spreken om Mijntwil." Christus is in allerlei smaad en vervolging geweest. Hij heeft de haat en de hoon verdragen van mensen die Hem vijandig gezind waren. Christus is door zondige mensen tegengesproken.

De schrijver van de Hebreeënbrief zegt: "Want aanmerkt deze, Die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen Zich heeft verdragen, opdat u niet verflauwt en bezwijkt in uw zielen."

"Ziet, wij houden hen gelukkig die verdragen."

Wij doen dat omdat de grote Meester het heeft gezegd, terwijl Hij Zelf het volmaakte voorbeeld heeft gegeven. Jakobus spreekt ook nog van een ander exempel. Hij vervolgt: "Gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en u hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer."

De verdraagzaamheid van Job is in de loop der eeuwen tot een spreekwoord geworden. De apostel Jakobus houdt vele eeuwen later de twaalf stammen in de verstrooiing de verdraagzaamheid van Job voor ogen. Zomin als de Godsman Job heeft kunnen vermoeden dat zijn woorden zouden worden opgeschreven, zomin heeft hij kunnen vermoeden dat zijn verdraagzaamheid tot een spreekwoord in goede zin is geworden. Job heeft het tegendeel uitgesproken.

In hoofdstuk 17: 6 zegt hij: "Doch Hij heeft mij tot een spreekwoord der volken gesteld; zodat ik een trommelslag ben voor ieders aangezicht." Job bedoelde te zeggen dat er tot in wijde omtrek een treurmare van hem uitging wat betreft het lijden dat hem was overkomen.

"Gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en u hebt het einde des Heeren gezien." Door het einde des Heeren verstaan we de goede uitkomst die de Heere aan Job heeft bewezen. Bij de Heere zijn uitkomsten zelfs tegen de dood.

Mogelijk is er een volk in ons midden dat in de banden is geslagen. Zij kunnen het met de dichter wel nazingen:

*'k Denk aan U, o God, in 't klagen,
Uit de landstreek der Jordaan*

*Van mijn leed doe 'k Hermon wagen;
'k Roep van 't klein gebergt' U aan.*

Hebt u ook van de verdraagzaamheid van Job gehoord? De Heere zegt in Zijn Woord: "Gij hebt lijdzaamheid van node." De Heere zal Zijn volk niet eindeloos kastijden, Hij zal Zijn kwijnend volk niet eeuwig in 't verdriet laten. De verdraagzaamheid van Job moge u tot een voorbeeld en de uitkomst moge u tot troost zijn. Want Job is niet omgekomen in de zware beproeving die hij heeft ondergaan.

"De Heere is zeer barmhartig en een Ontfermer." De Schriftuurplaatsen zijn vele waar sprake is van Gods barmhartigheid en ontferming. De dichter van Psalm 103 zegt: "Barmhartig en genadig is de Heere, lankmoedig en groot van goedertierenheid." De Heere is met innerlijke ontferming bewogen over degenen die Hem vrezen. Dezelfde dichter vervolgt immers: "Gelijk zich een vader ontfermt over zijn kinderen, ontfermt Zich de Heere over degenen die Hem vrezen."

God was van eeuwigheid in Zichzelf bewogen. Daarvan zingt de grijze priester Zacharias in zijn lofzang. Hij zegt in Lukas 1: 78: "Door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte." De Heere heeft de grootheid van Zijn barmhartigheid en genade voor de oren van Mozes uitgeroepen. In Exodus 34 lezen wij: "Als nu de Heere voor Zijn aangezicht voorbijging, zo riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid." De Heere wederbaart Zijn volk door Zijn grote barmhartigheid.

Petrus schrijft aan de vreemdelingen, verstrooid in Pontus, Galatië, Kappadocië, Azië en Bithynië: "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren, tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden." Er is geen onrechtvaardigheid bij God. Want Hij zegt tot Mozes: "Ik zal Mij ontfermen, diens Ik Mij ontferm, en zal barmhartig zijn, die Ik barmhartig ben." We weten uit deze woorden dat de Heere rechtvaardig is in Zijn verkiezing en rechtvaardig in Zijn verwerping. Hij is de Heere, Hij doet wat goed is in Zijn ogen.

We lezen van Gomer, een dochter van Diblaim, dat zij een dochter baarde en dat dit meisje naar 's Heeren Woord Lo-Rucháma moest heten. De Heere zei tegen Hoséa: "Want Ik zal Mij voortaan niet meer ontfermen over het huis Israëls, maar Ik zal ze zekerlijk wegvoeren." Maar hoe zal de Heere Efraïm overgeven? Hoe zal Hij Israël overleveren? De Heere zal zich ontfermen over de niet-ontfermden, en tot een volk dat Zijn volk niet is zal Hij zeggen: "Gij zijt Mijn volk." We lezen in Hoséa 2: 22: "En Ik zal ze Mij op de aarde zaaien, en zal Mij ontfermen over Lo-Rucháma en Ik zal zeggen tot Lo-Ammi; gij zijt Mijn volk; en dat zal zeggen: O, mijn God."

Job heeft het ondervonden dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer.

Bezien we dat met de hulp des Heeren in de woorden van onze tekst, die u kunt vinden in het boek van Job, het tweeënveertigste hoofdstuk, het tiende vers, waar we Gods Woord en onze tekst aldus lezen:

En de Heere wendde de gevangenis van Job, toen hij gebeden had voor zijn vrienden; en de Heere vermeerderde al hetgeen Job gehad had tot dubbel zoveel.

Dit tekstwoord spreekt van: Het werk des Heeren aan Job. We bezien de volgende punten:

1. De Heere deed aan Job recht wedervaren;
2. Hij stelde Job in vrijheid;
3. Hij zegende Job in dubbele mate.

I.

Geliefden,

De dagen van druk en van beproeving hebben kwel lang geduurd maar er is voor de lijder van de oude dag een eind aan gekomen. De woorden van Elihu zijn bevestigd toen hij zeide: "Mijn Vader, laat Job beproefd worden tot het einde toe, „om zijner antwoorden wil onder de ongerechte lieden." Het tijdstip van Jobs verlossing is door God bepaald en wordt in het negende vers aangeduid met het woordje "toen." We lezen daar: "Toen gingen Elifaz, de Themaniet en Bildad, de Suhiet, en Zofar, de Naämathiet, henen, en deden, gelijk als de Heere tot hen gesproken had." En wat had de Heere tot de drie vrienden van Job gesproken?

We lezen in de verzen 7 en 8: "Het geschiedde nu, nadat de Heere die woorden tot Job gesproken had, dat de Heere tot Elifaz, de Themaniet zeide: Mijn toorn is ontstoken tegen u, en tegen uw twee vrienden, want gijlieden hebt niet recht van Mij gesproken, gelijk als Mijn knecht Job. Daarom neemt nu voor ulieden zeven varren en zeven rammen, en gaat heen tot Mijn knecht Job, en offert brandoffer voor ulieden, en laat Mijn knecht Job voor ulieden bidden; want zekerlijk, Ik zal (zijn aangezicht aannemen, opdat Ik aan ulieden niet doe naar uw dwaasheid; want gijlieden hebt niet recht van Mij gesproken, gelijk Mijn knecht Job."

We leren uit deze woorden dat Elifaz wel de grootste kwaadspreker en lasteraar is geweest. De toorn des Heeren is tegen de drie vrienden van Job ontstoken, omdat zij niet recht van God gesproken hadden. Zij hadden geen recht begrip van Gods straffen en Gods zegeningen. In plaats dat zij de alleen wijze God om een recht verstand vroegen met Goddelijk licht bestraald, spraken zij niet recht van God en beschuldigden zij Job van vele misdaden. Elifaz had een totaal verkeerd inzicht in de weg des Heeren met Job. De Themaniet koesterde harde gedachten van God en van Zijn knecht. De toorn Gods is tegen hem en zijn twee vrienden ontstoken. Wie kent de sterkte van Gods toorn? Er is niet één mens op aarde die de volle last van de toorn Gods tegen de zonde dragen kan. Mozes zegt in zijn gebed: "Want wij vergaan door Uw toorn; en door Uw grimmigheid worden wij verschrikt."

De drie vrienden van Job hadden God en Zijn oogappel aangerand. Wie Gods volk aanraakt, raakt Zijn oogappel aan. Job is en blijft des Heeren knecht. We lezen tot viermaal toe in de woorden die de Heere tot Elifaz spreekt, dat de Heere Job Zijn knecht noemt. De drie vrienden hadden het genadewerk Gods in Zijn knecht Job miskend. Zij hadden de rechtvaardiging geleerd uit de werken. Bij al de goede dingen die zij gezegd hadden, waren de vrienden van Job toch het heilspoor bijster. Er zijn heden ten dage nog veel mensen, die niet recht van God spreken, het heilspoor bijster. De remonstrant, de humanist, de pelagiaan en de semi-pelagiaan spreken niet recht van God. In veel kerken, in aula's en op begraafplaatsen wordt niet recht van God gesproken. Als de Heere door Zijn Geest leert spreken, wordt er recht van God gesproken. David zegt in Psalm 68: "De Heere gaf te spreken; der boodschappers van goede tijdingen was een grote heerschaar."

En Zacharia belooft het overblijfsel van Juda en Benjamin in de Naam des Heeren de overwinning over hun vijanden, en verder belooft hij hun allerlei zegen. Hij zegt in hoofdstuk 9: 17: "Want hoe groot zal Zijn goed wezen, en hoe groot zal Zijn schoonheid wezen. Het koren zal de jongelingen, en de most zal de jonkvrouwen sprekende maken."

De zonde van de drie vrienden van Job was groot, maar bij de Heere is vergeving, opdat Hij gevreesd wordt. De Heere leert ons ook in Zijn Woord langs welke weg de vergeving wordt verkregen. Deze drie mannen moeten zeven varren en zeven rammen nemen en deze dieren de Heere tot een brandoffer offeren. Al de offeranden, die onder de oudtestamentische bedeling werden geofferd, wezen heen naar het grote Offer, Dat in de volheid des tijds zou worden geslacht. Paulus schrijft aan de gemeente van Korinthe: "Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus."

Een zee van dierenbloed kon de zonde van het volk niet wegnemen. David, de man naar Gods hart, voert in Psalm 40 het Lam Gods sprekende in. Christus zegt daar "Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; u hebt Mij de oren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt u niet geëist. Toen zeide Ik: zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands".

Er is geen verzoening mogelijk zonder voldoening aan het recht Gods. De Heere vergeeft de schuld en zonde op grond van de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus. We lezen in 1 Samuel 7, dat Samuël het volk van Israël vergaderde te Mizpa. Te Mizpa schepte het volk water en goot dat uit voor het aangezicht des Heeren. Te Mizpa vastte het volk en deed boete voor God, zeggende: "Wij hebben tegen de Heere gezondigd." Maar de Filistijnen hoorden ook dat Israël boetedag hield te Mizpa. De legeraanvoerders van de Filistijnen vonden dit een geschikte gelegenheid om tegen Jakobs zaad op te trekken. Het volk van Israël vreesde en zei tegen Samuël: Zwijg niet van onzentwege, dat u niet zou roepen tot de Heere, onze God, opdat Hij ons verlosse uit de hand der Filistijnen."

Maar voor Samuël tot de Heere roept doet hij eerst iets anders. Het offer moet tussenbeide komen. We lezen in 1 Samuël 7: 9: "Toen nam Samuël een melklam, en hij offerde het geheel de Heere ten brandoffer; en Samuël riep tot de Heere voor Israël; en de Heere verhoorde hem."

De vijanden van God en Zijn volk kunnen niet bestaan voor een offerend en biddend volk. De Heere donderde te dien dage met een grote donder over de Filistijnen, en Hij verschrikte hen, zodat zij verslagen werden voor het aangezicht van Israël. De dichter van Psalm 99 zingt in het vijfde vers:

*Ook was Samuël,
Op Gods hoog bevel,
Biddend voor Zijn volk,
Als een hemeltolk.*

Elifaz, Bildad en Zofar zullen langs de weg van het Offer vergeving ontvangen, maar zij moeten zich ook vernederen voor God en Zijn knecht. Zij moeten tot de arme verguisde Job gaan, die ze verdacht en beschuldigd hebben van boosheid en ongerechtigheid. Elifaz zegt in hoofdstuk 22: 5: "Is niet uw boosheid groot, en uwer ongerechtigheid geen einde?" En nu moeten ze naar zo'n man gaan en op Goddelijke last aan hem vragen of hij voor hen bidden wil.

Job had kunnen zeggen: "Komt u aan een boos en zondig man vragen of hij voor u bidden wil?" Hij had kunnen zeggen: "De voorbede van een huichelaar heeft niet de minste waarde." Job had ook tegen zijn drie vrienden kunnen zeggen: "Laat Elifaz voor jullie bidden; hij weet het immers zo goed?"

De knecht des Heeren zegt niets van dit alles. Hij heeft zich voor God verootmoedigd, hij heeft zichzelf verfoeid en hij is als een berouwvolle zondaar aan Gods voeten terechtgekomen. Een oude knecht van God zei tijdens zijn leven nogal eens: "Schuldige mensen zijn hanteerbare mensen."

Job staat niet boven zijn vrienden, hij is niet vol van rancunegevoelens, hij is niet hooggevoelend meer, maar hij vreest. Terwijl de vrienden offeren, heft de grote lijder zijn aangezicht op tot God. Van dat aangezicht heeft hij zelf eens gezegd, dat het gans bemodderd was van wenen, en over zijn oogleden was des doods schaduw. De Heere neemt dat afzichtelijk aangezicht van Job aan. Hij zegt tegen Elifaz: "Want zekerlijk, Ik zal zijn aangezicht aannemen."

Geliefden, is Job hier niet een type van de gezegende Borg en Zaligmaker Jezus Christus? Hij is gebonden weggeleid en eerst voor Annas gesteld en daarna voor Kájafas. Staande voor de kerkelijke rechtbank hebben de vijanden Hem bespogen en met hun benige vuisten in het gezicht geslagen. De krijgsknechten hebben een kroon van doornen gevlochten en die op Zijn hoofd gezet.

Ons Avondmaalsformulier zegt: "Daarna ontallijke smaadheden geleden heeft, opdat wij nimmermeer te schande zouden worden; onschuldig ter dood veroordeeld is, opdat wij voor het gericht Gods zouden vrijgesproken worden; ja, Zijn gezegend lichaam aan het kruis heeft laten nagelen, opdat Hij het handschrift onzer zonden daaraan zou hechten; en heeft alzo de vervloeking van ons op Zich geladen, opdat Hij ons met Zijn zegening vervullen zou."

Toen de krijgsknechten de nagelen door Zijn gezegende handen en voeten dreven, bad Hij: "Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen." Van Hem heeft Jesaja geprofeteerd: "Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een, roof delen, omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood, en met de overtreders is gesteld geweest, en Hij veler zonden gedragen heeft, en voor de overtreders gebeden heeft."

De Heere zal Zijn aangezicht zeker aannemen. De gebeden aller heiligen worden gelegd op dat gouden reukofferaltaar dat voor de troon is, en die gebeden gaan van de hand des engels op voor God.

Augustinus heeft eens gezegd: "Was mijn tranen." Onze tranen, onze goede werken en onze gebeden moeten gewassen worden door het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon. Hij is meer dan Job. Hij is meer dan Aäron en meer dan Salomo. We lezen van Job dat hij een voorname bidder was. Dat zegt Job niet van zichzelf maar dat zegt de Heere van hem. De Heere zegt in Ezechiël 14: 14: "Ofschoon deze drie mannen, Noach, Daniël en Job, in het midden deszelve waren, zij zouden door hun gerechtigheid alleen hun ziel bevrijden, spreekt de Heere HEERE."

Op een andere plaats in de Heilige Schrift noemt de Heere Mozes en Samuël. We lezen in Jeremia 15: 1: "Maar de Heere zeide tot mij: al stond Mozes en Samuël voor Mijn aangezicht, zo zou toch Mijn ziel tot dit volk niet wezen; drijf hen weg van Mijn aangezicht, en laat hen uitgaan."

Jakobus zegt dat een krachtig gebed van een rechtvaardige veel vermag; hij neemt de rechtvaardige Elia tot een voorbeeld. Hij zegt: "Elia was een mens van gelijke bewegingen als wij; en hij bad een gebed, dat het niet zou regenen, en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden."

Het gebeurt schrijver dezes wel eens dat hij, als hij op ziekenbezoek is, gevraagd wordt om een gebed te doen. En sommige mensen voegen er dan aan toe: "Het gebed van een rechtvaardige vermag veel."

Maar, o geliefden, ik kan me niet voor een rechtvaardige houden, ik weet niet te bidden gelijk het behoort. En - boven dit alles: wie kan in de schaduw van Elia staan? Een krachtig gebed kan alleen gedaan worden als de Geest der genade en der gebeden over ons is uitgestort. Het is dus zeker waar dat een krachtig gebed van een

rechtvaardige veel vermag, maar het vermag niet alles. Er is maar één volmaakte bidder en deze volmaakte Bidder wordt altijd verhoord. Hij is de grote Voorloper, Die is ingegaan in het binnenste heiligdom. Hij is de grote Voorspreker, waarvan Johannes zegt: "Mijn kinderkens, ik schrijf u deze dingen, opdat u niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden." Hij is de grote Voorbidder, waarvan Paulus zegt: "Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt." Onze Catechismus zegt in Zondag 12: "en voor ons met Zijn voorbeding steeds tussentreedt bij de Vader."

Christus wordt altijd verhoord. Zijn bidden is een eisen. Hij zegt in Zijn Hogepriesterlijk gebed: "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben ook die bij Mij zijn, die u Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die u Mij gegeven hebt; want u hebt Mij liefgehad, voor de grondlegging der wereld." De grote Voorbidder bidt om gemeenschap van, plaats voor al de Zijnen.

Hier op aarde wordt gemeenschap geoefend tussen familieleden onderling. Maar het komt voor dat de bloedverwant in een ander werelddeel woont. Er is dus een grote afstand tussen de geliefden onderling. Over en weer worden brieven geschreven en een enkele keer wordt er getelefoneerd. Het gebeurt ook dat de zoon of dochter voor enkele weken of maanden overkomt of dat vader en moeder naar het andere werelddeel vertrekken om hun kinderen te bezoeken. Maar dan komt de tijd van vertrekken weer, waar al weken van tevoren tegen opgezien is en waar weinig of helemaal niet over gesproken is. Daarbij komt dat er hier beneden niets bestendig is. Het is de mensen gezet eenmaal te sterven en daarna het oordeel. De gemeenschapsoefening tussen familieleden onderling is hier op aarde maar gebrekkig.

Zo is er ook gemeenschap van Gods volk met haar Hoofd Christus in de hemel. Er is echter een grote afstand. Christus is in de hemel en zij zijn op de aarde. Dit zal niet altijd zo blijven.

Onze Catechismus leert ons in Zondag 18 dat Christus in de hemel voor het aangezicht van Zijn Vader de Voorspreker van Zijn volk is. Verder lezen we: "Ten andere, dat wij ons Vlees in de hemel tot een zeker pand hebben, dat Hij als het Hoofd, ons, Zijn lidmaten, ook tot Zich zal nemen." Nu, er zal straks gemeenschap van plaats zijn. Christus heeft het geëist. De mond die het sprak waarborgt de zekerheid van de verhoring.

O, dat het bestreden volk des Heeren moed houde. De gemeenschapsoefening is hier niet volkomen, de hoop is niet altijd even levendig. De dagen der duisternis zijn vele, het is meer duister dan licht. Maar straks zullen ze altijd bij de Heere zijn. David zegt in zijn gouden kleinood: "Gij zult mij het pad des levens bekend maken; verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; liefelijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk." Job heeft gebeden voor zijn vrienden en de Heere deed aan Job recht wedervaren. De Heere wendde Zich tot het gebed van deze verdrukte. Zijn gebed drong tot in Gods troonzaal door en de Heere keerde Zijn toorn af. De gevangenis van Job werd door God gewend.

Dit hopen we te bezien in onze tweede gedachte.

2. DE Heere stelde Job in vrijheid

Een zeker spreekwoord zegt: "Eer is teer." Hoe heeft Job er naar uitgezien om in eer te mogen worden hersteld. In bittere zielesmart heeft hij eens gezegd: "Och, of ik ware, gelijk in de vorige maanden, gelijk in de dagen, toen God mij bewaarde.

Toen Hij Zijn lamp deed schijnen over mijn hoofd, en ik bij Zijn licht de duisternis

doorwandelde. Gelijk als ik was in de dagen mijner jonkheid, toen Gods verborgenheid over mijn tent was. Toen de Almachtige nog met mij was, en mijn jongens rondom mij." De zwaar beproefde knecht, des Heeren is door God in eer hersteld en met vorige luister omringt. De dichter van Psalm 71 zingt in het zestiende vers:

*Gij zult met luister mij omringen,
Mij troosten in mijn smart.
Dan zal ik, blij van hart,
Met luit en harp Uw goedheid zingen,
O heilig Opperwezen,
Door Israël geprezen.*

De historie vermeldt van personen die ten onrechte werden beticht van dingen die ze niet gedaan hadden. Sommige mensen hebben jaren gezocht onder de laster uit hun vriendenkring. David zegt in Psalm 55: Want het is geen vijand, die mij hoont, anders zou ik het hebben gedragen; het is mijn hater niet, die zich tegen mij groot maakt, anders zou ik mij voor hem verborgen hebben. Maar u zijt het, o mens, als van mijn waardigheid, mijn leidsman en mijn bekende."

De historie verhaalt ook van personen die bij hun leven werden gerehabiliteerd. De ontroering was dan zo groot dat zij niet konden spreken. Job is door de Heere gerehabiliteerd. De dichter van Psalm 37 zingt:

*Vertrouw op Hem, en d' uitkomst zal niet falen:
Hij zal welhaast uw recht, voor elks gezicht,
Doen dagen als de morgenzonnestralen,
En blinken als het helder middaglicht.*

De Heere wendde de gevangenis van Job, toen hij gebeden had voor zijn vrienden. We leren uit dit tekstwoord dat het een geestelijke gevangenis geweest is, waarin Job heeft verkeerd. Voor de nette burgerlijke mens is gevangenisstraf een vreselijke straf. Ook de misdadiger, die uit ervaring spreekt, klaagt over zijn verblijf binnen de gevangensmuren, maar hij ziet meestal over het hoofd, dat hij zich door eigen schuld deze straf heeft waardig gemaakt.

Er is in de Bijbel sprake van verschillende soorten gevangenen. We lezen van Bar-Abbas dat hij een welbekende gevangene was. Bar-Abbas was berucht vanwege de doodslag die hij tijdens een oproer gedaan had. Zo zitten er over de gehele wereld veel mensen achter de tralies vanwege het één of ander vergrijp.

Er worden ook wel mensen in de gevangenis gestopt die totaal onschuldig zijn. We denken in dit verband aan Daniël. De profeet Daniël werd onschuldig in de leeuwenkuil geworpen. We lezen dat hij vanuit de kuil der leeuwen tegen Darius zegt: "O koning, leef in eeuwigheid! Mijn God heeft Zijn engel gezonden, en Hij heeft de muil der leeuwen toegesloten, dat zij mij niet beschadigd hebben, omdat voor Hem onschuld in mij gevonden is; ook heb ik, o koning, tegen u geen misdaad begaan."

Micha, de zoon van Jimla, werd door koning Achab in de gevangenis gezet omdat hij over Achab nooit iets goeds profeteerde.

Paulus en Silas werden te Filippi in de binnenste kerker opgesloten. In de loop der eeuwen zijn vele mensen om de Naam en de zaak van de Heere Jezus gedood.

Krachtens onze natuurstaat zijn we allen slaven van de vorst der duisternis. In onze diepe val in ons verbondshoofd Adam zijn we de satan en onszelf toegevallen. We zijn gevangenen van die sterkgewapende, die zijn hof met grote waakzaamheid bewaart. Zolang er niet iemand komt, die sterker is dan die sterkgewapende, om hem

zijn vaten te ontroven, is alles in vrede. Dat wil zeggen: zolang onze ogen er niet voor geopend zijn is die gevangenis voor ons geen gevangenis. De zondaar kwijnt niet in zijn kerker, de tralies hinderen hem niet. De dienst des duivels is voor de wereldling geen harde dienst. Hij is als het vogeltje dat in zijn kooi geboren werd. Zo'n beestje weet niet wat de echte vrijheid is, maar springt in zijn kooitje rond, en zingt achter de tralies zijn hoogste lied. Zo zingt en springt, zo danst en bioscoopt, zo kernist en voetbalt de zondaar zich ten verderve.

Asaf zegt: "Immers zet u hen op gladde plaatsen; u doet hen vallen in verwoestingen. Hoe worden zij als in een ogenblik tot verwoesting, nemen een einde, worden teniet van verschrikking."

Satan zal echter zijn prooi moeten loslaten als Hij komt, Die sterker is dan alle duivels samen. "De Heere Jezus is gekomen om de armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen die gebroken zijn van hart; om de gevangenen te prediken loslating, en de blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren."

Als Christus komt om satan zijn vangst te ontroven is zijn hof niet meer in vrede, maar dan ontstaat er een heilige oorlog. De duivel zal alles in het werk stellen om zijn vangst te behouden. Maar Christus is Overwinnaar van dood, hel en graf. Deze Jezus heeft God door Zijn rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden. Van. Hem zingt de dichter:

*Gij, Heer', alleen, Gij zijt
Verwinnaar in de strijd,
En geeft Uw volk de zegen.*

Als de ogen geopend worden van hen die in banden zijn geslagen, worden de banden gevoeld. Dan wordt er met die ketenen gerammeld en wordt er gesmeekt om verlossing uit die banden. Vanuit het gevangenhuis worden dan vele rekwesten opgezonden tot de troon der genade met als inhoud de bede: "Och, of Mens- ziel voor Uw aangezicht leven mocht'.

De Heere wendde de gevangenis van Job. De gevangenis waarin Job zat was een gevangenis van beproeving. Er kunnen in het leven van Gods kinderen na ontvangen genade vele gevangnissen zijn, waarin ze door de Heere gebracht worden. David zegt in Psalm 142: "Voer mijn ziel uit de gevangenis, om Uw Naam te loven; de rechtvaardigen zullen mij omringen, wanneer u wel bij mij zult gedaan hebben."

De druk kan voor Gods volk als een gevangenis zijn. De Heere Jezus heeft gezegd dat Zijn volk in de wereld verdrukking zal hebben, maar de druk is voor iedereen niet even zwaar. Er zijn kinderen van God die veel benauwdheid smaken en veel drukkend harteled ondervinden. Anderen tobben een leven lang met een ziek of zwak lichaam. Zulke zielen mogen ook wel eens ondervinden wat David in zijn ziekte heeft ondervonden. Hij zegt in Psalm 41: "De Heere zal hem ondersteunen op het ziekbed; in zijn krankheid verandert u zijn ganse leger."

Er zijn ook kinderen van hem, en vertroosten hem over al het kwaad, dat de Heere over hem gebracht had; en zij gaven hem een iegelijk een stuk gelds, een iegelijk ook een gouden voorhoofdsiersel." De Heere doet geen half werk. "Des konings hart is in de hand des Heeren als waterbeken, Hij neigt het tot al wat Hij wil."

Het is doorgedrongen tot de familie- en kennissenkring van Job dat de Heere zijn gevangenis gewend heeft. Toen de knecht des Heeren op de ashoop zat, stonden vrienden en metgezellen van verre. De bloedverwanten, de kennissen en de knechten hadden hem de rug toegekeerd. "Zij hadden zijn smart vermeerderd. In hoofdstuk 19 zegt hij: "Mijn broeders heeft Hij verre van mij gedaan; en die mij kennen, zekerlijk,

ze zijn van mij vervreemd. Mijn nabestaanden houden op, en mijn bekenden vergeten mij. Mijn huisgenoten en mijn dienstmaagden achten mij voor een vreemde; een uitlander ben ik in hun ogen. Ik riep mijn knecht, en hij antwoordde niet; ik smeekte met mijn mond tot hem. Mijn adem is mijn huisvrouw vreemd; en ik smee om der kinderen mijns buiks wil."

Wat moet dat geweest zijn voor de zwaarbeproeefde knecht van God toen de Heere hem in vrijheid stelde! Wat moet het voor hem geweest zijn toen hij al zijn familieleden en kennissen zag komen, met hoogstwaarschijnlijk zijn vrouw in het voorste gelid! De Heere deed aan Zijn knecht recht wedervaren, Hij stelde hem in vrijheid en zegende hem in dubbele mate.

Dit laatste hopen we nog in onze derde gedachte te bezien, nl. dat de Heere vermeerderde al hetgeen Job gehad had tot dubbel zoveel.

3. De Heere vermeerderde al hetgeen Job gehad had tot dubbel zoveel

Als de Heere de harten roert gaan de beurzen ook open. Kortom, alles wat de Heere werkt, zal juichen tot Zijn eer. We lezen in vers 12: "En de Heere zegende Jobs laatste meer dan zijn eerste; want hij had veertienduizend schapen, en zesduizend kemelen, en duizend runderen, en duizend ezellen."

Wij nietige mensen kunnen alleen maar verminderen, maar de Heere kan vermeerderen. De dichter van Psalm 115 zegt: "De Heere zal de zegen over ulieden vermeerderen, over ulieden en over uw kinderen."

Lees er niet overheen. Het was de Heere, Die Jobs laatste meer zegende dan zijn eerste. Alleen de zegen des Heeren maakt rijk en Hij voegt er geen smart bij.

Onze Catechismus leert ons in Zondag 50: "Wil ons met alle nooddrift des lichaams verzorgen, opdat wij daardoor erkennen, dat u de enige oorsprong alles goeds zijt, en dat noch onze zorg en arbeid, noch Uw gaven, zonder Uw zegen ons gedijen."

Toen de Heere Jezus op aarde was heeft Hij Zijn discipelen geleerd en ook wel beproefd. Hij heeft op zekere tijd, toen er een grote schare tot Hem kwam, aan Filippus gevraagd: "Vanwaar zullen wij broden kopen, opdat dezen eten mogen?" De Heere heeft dit gevraagd om Filippus te beproeven. Filippus is aan het rekenen gegaan. Hij zegt: "Voor tweehonderd penningen brood is voor dezen niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme." De discipel van Jezus is maar een karige rekenmeester. Als het aan hem lag zouden de mensen niet half genoeg krijgen.

We lezen verder in Johannes 6: "Eén van Zijn discipelen, namelijk Andréas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot Hem: Hier is een jongske, dat vijf gerstebroden heeft, en twee visjes; maar wat zijn deze onder zo velen?" Dat laatste had Andréas maar beter niet kunnen zeggen, want hij stelt zich met dit gezegde op één lijn met Filippus.

Van de wonderen des Heeren kunnen we geen rekensom maken. De Heere heeft de vijf gerstekoeken en de twee visjes van dat jongske willen gebruiken. Van het weinige onder zo velen zijn twaalf volle korven overgebleven. Als de Heere de zegen vermeerdert krijgen de mensen niet alleen genoeg, maar houden ze ook over.

We leven in een tijd dat er niet veel grote gezinnen meer zijn, hoewel we toch in Gods Woord lezen dat kinderen een zegen des Heeren zijn. De mens denkt het beter te weten dan God. De Heere heeft juist in tijden die achter ons liggen aan grote gezinnen Zijn zegen willen verbinden. Van Job lezen we dat hem opnieuw tien kinderen worden geboren, het zijn weer zeven zonen en drie dochters. De Heere heeft al hetgeen Job gehad had vermeerderd tot dubbel zoveel.

Mogelijk zegt iemand: God die, zo lang als ze op de weg des levens zijn, in grote

strijd verkeren of hun werk wel in waarheid is. Van anderen horen ze dat ze altijd kunnen geloven en dat ze van tranenbrood niet weten. O, konden zij eens geloven dat God begonnen was; hoe groot zou dat zijn. Ze zijn besloten en kunnen niet uitkomen. Maar als u nu aan zulke zielen vraagt of ze jaloers zijn op die mensen die altijd kunnen geloven en zo veel hebben, dan luidt hun antwoord ontkennend. Maria zingt in haar lofzang: "Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld; en rijken heeft Hij ledig weggezonden. David spreekt in zijn gebed van armen en nooddruftigen. Een oude leraar zei eens: "Een nooddruftige ziel is een ziel die aan alles gebrek heeft."

Welnu, de Heere zal de arme en nooddruftige verschonen, en de zielen der nooddruftigen verlossen.

De beproeving is voor Job een gevangenis geweest. De knecht des Heeren is door de Heere beproefd, en het is ook de Heere, Die Zijn gevangenis wendt. Had de duivel Job niet geslagen van zijn voetzool af tot zijn schedel toe? En wat gebeurt er nu? De Heere wendt de gevangenis van Job; de zweren verdwijnen! Het is de Heere, Die de krankheid van Zijn knecht kent en liefderijk geneest. Als een menselijk wrak heeft de lijder van de oude dag in de as gezeten en hij heeft een potscherf genomen om zich daarmee te schrabben. Job mag nu de ashoop verlaten, de potscherf heeft hij niet meer nodig; het is de Heere, Die zijn vlees deed wederkomen gelijk het vlees van een kleine jongen.

We lezen van Naman de Syriër, dat hij zich zevenmaal in de Jordaan doopte en dat zijn vlees wederkwam gelijk het vlees van een kleine jongen. De Heere heeft het aan Job waar gemaakt wat de dichter van Psalm 103 zegt. We lezen daar in het vijfde vers: "Die uw mond verzadigt met het goede, uw jeugd vernieuwt als eens arends."

De Heere wendt de gevangenis van Job op een wonderlijke wijze. Het zijn geen engelen die het goud van Ofir aan zijn voeten leggen, en het zijn geen raven die met brood en vlees tot hem komen.

We lezen in vers 11: "Ook kwamen tot hem al zijn broeders, en al zijn zusters, en allen, die hem tevoren gekend hadden, en aten brood met hem in zijn huis, en beklaagden hem.

"Alleen de kinderen niet."

Er zijn verklaarders, die denken dat de tien omgekomen kinderen van Job in de hemel zijn. Luther was van mening dat de kinderen te Bethlehem van twee jaar en daaronder behouden zijn. Ze zijn om de Naam en de zaak van Christus gestorven, aldus Luther. We weten niets van de eeuwige bestemming van de twintig kinderen van Job, maar we weten wel dat vele oudvaders geen kleine gedachten van God hadden.

De historie vermeldt dat de vermaarde Bijbelverklaarder Matthew Henry een dochtertje aan de onverbiddelijke dood heeft moeten afstaan. Hij schrijft: "De morgen van haar sterfbed was er nog hoop op beterschap, maar 's middags stierf het kind in de armen van haar moeder. Mijn vrouw en ik zijn bitterlijk bedroefd. Ik ben wonderlijk versterkt met de woorden van de Sunamietische vrouw uit 2 Koningen 4. Gehazi moest in naam van Elisa aan haar vragen: "Is het wel met u? Is het wel met uw man? Is het wel met uw kind? En zij zeide: Het is wel!" Het is wel met mij, het is wel met mijn vrouw, en het is ook wel met het kind", aldus Henry.

De Heere vermeerderde alles wat Job gehad had tot dubbel zoveel. De aarde is des Heeren mitsgaders de zee en haar volheid. Zijne is het goud en het zilver en het vee op duizend bergen. De Heere is niet alleen de Eigenaar van alle goed, maar Hij is ook de soevereine Uitdeler. Jakob zegt tegen zijn twee vrouwen op het veld: "Alzo heeft God uw vader het vee ontrukkt en aan mij gegeven." Als de Heere Zijn volk herstelt,

ontvangt het dubbel zoveel.

De Heere zegt tegen Jesaja: "Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden."

Gods volk krijgt in Christus meer terug dan zij in Adam verspeeld hebben. De mens was in de staat de rechtheid met kostelijke gaven bedeed. Het waren echter verliesbare gaven. De mens is door de zonde de kostelijke gave van kennis van God kwijtgeraakt. Maar in Christus ontvangt de verloren zondaar dubbel zoveel. Hij ontvangt niet alleen kennis van God, maar ook kennis van Christus, en dat is een onverliesbare gave, dat is het eeuwige leven. Adam bezat in de staat der rechtheid de gave der gerechtigheid. Hij stond in de juiste verhouding tot het recht des Heeren Heeren. Door de zonde heeft Adam zijn bestaansrecht voor God verloren. Als hoofd van het werkverbond representeerde Adam al zijn nakomelingen. Dit houdt dus in dat ook wij niet voor God kunnen bestaan. Jesaja moest Gods volk toeroepen dat haar ongerechtigheid verzoend was. Christus heeft de hitte van Gods gramschap geblust. De dichter zingt:

*De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan,
Ook ziet u geen van hunne zonden aan.*

Gods volk is in Christus voor God rechtvaardig. Zij hebben in hun Hoofd Christus weer bestaansrecht voor God. Deze gerechtigheid is meer dan de gerechtigheid die Adam bezat, want zij is onverliesbaar. Het beeld Gods bestond ook in heiligheid. Een heilig en een rechtvaardig God kan alleen maar gemeenschap hebben met mensen die ook heilig en rechtvaardig zijn.

Toen Adam zondigde was de gemeenschap verbroken. De Heere is te rein van ogen dan dat Hij het kwaad zou kunnen aanschouwen. Adam en Eva werden uit het paradijs verdreven, zij werden uit Gods gemeenschap uitgebannen. O, rampzalige val! Welk een verlies van Gods gaven. De gave der kennis, der gerechtigheid en der heiligheid zijn we kwijt.

Onze Catechismus zegt in Zondag 4: "Maar de mens heeft zichzelf en al zijn nakomelingen, door het ingeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid, van deze gaven beroofd."

Als ballingen gaan we over de aarde. Reeds van ons inkomen in de wereld aan liggen we onder toorn en vloek. Als ter dood veroordeelden gaan we over de aarde. Het rechtvaardig vonnis is over ons uitgesproken, het is alleen nog niet uitgevoerd. Tussen de uitspraak en de uitvoering van het vonnis ligt de welaangename tijd, de dag der zaligheid.

Ach, dat we onszelf zouden leren kennen als gans ellendig. Dat we onszelf eens af gingen vragen: "Hoe kom ik weer terug in Gods gunst en zalige gemeenschap? Hoe kom ik weer in het bezit van de gave der heiligheid?" Paulus schrijft aan de gemeente van Korinthe: "Maar uit Hem zijt u in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing." Christus heiligt Zichzelf voor Zijn volk, opdat zij geheiligd worden. De schrijver van de Hebreeënbrief zegt: "Want zodanig, een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden."

Job heeft van de hand des Heeren dubbel ontvangen in natuur en in genade.

We lezen in de laatste verzen van hoofdstuk 42: "En Job leefde na dezen honderd en veertig jaren, dat hij zag zijn kinderen, en de kinderen zijner kinderen, tot in vier geslachten. En Job stierf, oud en der dagen zat." Al heeft Job dan wat de stoffelijke

gaven betreft dubbel zoveel ontvangen als voorheen, zo was dit toch het voornaamste niet. Job stierf oud en der dagen zat. Voor hem gold het:

*Want beter dan dit tijd'lijk leven
Is Uwe goedertierenheid.*

Van Abraham lezen we: "En Abraham gaf de geest en stierf, in goede ouderdom, oud en des levens zat, en hij werd tot zijn volken verzameld." Van Izak lezen we: "En Izak gaf de geest en stierf, en werd verzameld tot zijn volken, oud en zat van dagen."

De wereldling kan zich dat niet voorstellen. Hoe is het mogelijk dat iemand zat van dagen kan zijn! Gods volk heeft echter een toekomst. De strijd zal niet altijd duren. De kerk des Heeren zal verzameld worden tot het volk dat eenzelfde dierbaar geloof heeft ontvangen, een volk dat dezelfde strijd gestreden en dezelfde loopbaan heeft gelopen. In de plaats van eeuwige gelukzaligheid zal de boze voorgoed ophouden om beroering te verwekken en zal de stem van de drijver nooit meer gehoord worden. Gods geheiligd volk zal dan eeuwig zingen van Gods goedertierenheid en trouw. Komt, we stellen u voor dit te zingen uit Psalm 89, de verzen 1 en 3.

Toepassing.

Geliefden,

Het volmaakte is hier beneden niet te vinden. Een zeker dichter zingt:

*'t Oog omhoog en 't hart naar boven,
Hier beneden is het niet.
't Ware leven, lieven, loven
Is daar waar men Jezus ziet.*

De grote Paulus was overtuigd van zijn tekortkomingen in alles wat hij deed. Als hij voor koning Agrippa verantwoording aflegt zegt hij: "Dan, hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op deze dag, betuigende beiden kleine en groot; niets zeggende buiten hetgeen de profeten en Mozes gesproken hebben, dat geschieden zou; namelijk dat de Christus lijden moest, en dat Hij, de Eerste uit de opstanding der doden zijnde, een licht zou verkondigen dezen volke, en de heidenen."

Schrijver dezes is van het gebrekvolle van zijn werk overtuigd, maar hoewel hij in de schaduw van Paulus niet kan staan, zo heeft hij er toch naar gestreefd niets te schrijven buiten hetgeen de profeten en Mozes gesproken hebben. God de Heere zegene deze eenvoudige pennenvrucht voor uw en voor mijn nageslacht.

De dichter van Psalm 72 zingt:

*Ook zal, eeuw in, eeuw uit...,
Het nageslacht Zijn grootheid zingen,
Zolang het zonlicht schijnt.
Hun zal een schat van zegeningen,
In Hem, ten erfdeel zijn.*

De wereld gaat voorbij met al haar begerlijkheid, maar het Woord des Heeren bestaat tot in der eeuwigheid. Jakobus zegt: "Zalig is de man, die verzoeking verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft degenen, die Hem liefhebben." Job heeft het geloof behouden in de hitte der beproeving. De afgrond riep tot de afgrond bij het gedruis van Gods watergoten. Datheen dicht:

*Al de grote waterstromen
Zijn, Heer', over mij gegaan,
En mij over 't hoofd gekomen,
Maar Gij hebt mij bijgestaan.*

"Gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord, en u hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer."

O, dat we toch de rijkdom van Gods goedertierenheid niet zouden verachten. De verdraagzaamheid van Job is tot een spreekwoord geworden.

Maar wat denkt u dan van de verdraagzaamheid Gods? Hoe taai van geduld is de Heere en hoe traag tot toorn is Hij. Hoe lang heeft de Heere u al verdragen en hoe lang heeft Hij al verdriet van u gehad? Zoekt de Heere en leeft, en zoekt de wereld niet. Paulus zegt: "Of veracht u de rijkdom Zijner goedertierenheid, en verdraagzaamheid, en lankmoedigheid, niet wetende, dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt?"

De Heere trooste en bemoedige Zijn volk dat wedergeboren is, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvende Woord van God. Er komt een eind aan de woestijnreis van een omzwervend volk. Aan het einde van de woestijn ligt de Jordaan, en over de Jordaan ligt Kanaän. Mozes, de knecht des Heeren, heeft met een oog des geloofs het beloofde land gezien. Alles wat de Heere Zijn volk beloofd heeft, zal Hij vervullen. De dichter van Psalm 84 zegt: "Zij gaan van kracht tot kracht; een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Sion."

Eindigen we met de zaligspreking van Mozes, de knecht des Heeren, toen hij gereed stond om te sterven: "Welgelukzalig zijt gij, o Israël! wie is u gelijk? u zijt een volk, verlost door de Heere, het Schild uwer hulp, en Die een Zwaard is uwer hoogte; daarom zullen zich uw vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen, en gij zult op hun hoogten treden!" Amen.

Nazang: Psalm 84: 4.